

Emil Proșcan

Cana cu ceai

Primesc fiecare dimineață așa cum am primit nașterea, viața; firesc, fără să cer și cu simțământul libertății. Mă trezesc, accept, privesc, mă pătrund și îmi exersează instinctul, mereu primar, al mersului. Vin dintr-o noapte... Din lumina unei nopți! O nebuloasă în care întunericul este pretextul luminii și al vieții. Precum pântecul mamei. O trecere dintr-o lume în alta. Trezire, acomodare, înțelegere. Momentul realității îmi resetează visele. Și tot ce a fost se depărtează. Orice început este ca o nouă naștere. Dimineața este începutul cel mai la îndemână. Se poate privi, mângâia, respira...

Acum când scriu este dimineață. Aerul e nou și foarte prietenos. E certitudinea existenței mele. Îl respir. Ceea ce simt mă obligă să privesc în jur: lumina are mai multă limpezime, infinitul devine palpabil. Tăcerea e un murmur prelung în care se contopesc glasuri de oameni, păsări, pași, precum vibrațiile unei șoapte... Vin din lumina unei nopți care m-a despărțit de tot ce am făcut până acum. Sau până atunci... Nu știu, probabil e o limită undeva. În mine sau în afara mea... Ori peste tot! Urme din ce a fost se rup în ceea ce văd și simt. Tot ce am făcut până acum se depărtează. Sau eu mă depărtez de mine, cel de ieri? „Ieri” ... ce ciudat sună! Îmi amintesc de tine, de ploaia aceea. Îmbrățișarea, copacul cu brațe prelungi întinse în cer... Și privirea ta ca un fluturat de batistă. Vine un moment când prezentul se prăbușește fără viață. Adică fără respirație. Oricum ar fi, certitudinea depărțirii există și prezentul realității intră în mine. Plăcut distrugător! Prezentul este acum dimineața aceasta, cu aerul plin de lumină. Prezentul se naște dimineața. Din el pleacă pașii. Ca o tentație de evadare din libertate ne sunt dorințele de alergare. Mă așez în sedimentul trecutului... Și nu-mi pasă! Nu-mi pasă? Ceea ce a fost nu mai are aerul de a exista. Nu se mai poate respira. Ceea ce a fost devine vid. Adevărul își pierde din strălucire poate și pentru că așa trebuie. Se face loc curat prezentului. Trebuie să respir meru altceva... Fiecare trebuie să primească dreptul de a fi efemer! Dar ceea ce a fost, totuși există! Acolo își caută oamenii înălțători de zmece definiția fericirii!

„Ieri”? Da, ieri... Soarele acestei dimineți are o strălucire specială. Totu-i așa de adevărat încât „ieri”, cu toate insistențele mele, se înstrăinează depărtându-se de puterea mea de atingere... Celălalt „ieri” e ceva mai încolo, celălalt și mai încolo și așa mai departe... Zilele ce au trecut, stau în șir indian și se pierd în neantul puterii mele de atingere și simțire. Și fiecare astfel de zi am trăit-o. Fiecare a avut dimineața ei, povestea ei, pașii ei... Am fost împreună cu fiecare zi! Depărțate îmi par acum... Doar cele în care au fost lacrimi de tristețe sau bucurie fac un pas lateral din lungul șir indian reușind să le văd mai bine și chiar să le simt. Pașii tăi desplețiți, mâna mamei mele, ghiozdanul, camera buniciei, nucul din curte, celelalte zăpezi... Nu sunt în șirul indian ce se pierde în neantul din spatele acestei dimineți. La fel și copilăria mea. Zilele acelea ce-și prelungeau diminețile până dincolo de înserări, nu sunt în șirul indian înghesuie în neatingere. Și nu au fost mai multe zile. Nu...

Copilăria mea este formată dintr-o singură zi! Oricât m-aș strădui să o așez în mai multe zile, nu reușesc. Nici măcar în două... Întreaga mea alergare desculță prin cerul tuturor dimineților este într-o singură zi. La fel și celelate lacrimi...

Te privesc dimineață frumoasă și parșivă! Și tu vei pleca la fel... Eu voi rămâne cu tot ce mai e pe aici. Toți vom deveni amintire, ne vom așeza în sedimentul din noi! În fiecare zi intrăm încet-încet, în noi... Din solidaritate, plăcere ori ca un act de protest, copaci, cer, flori, păsări și tot ce apucăm să mângâiem, se ascund până la urmă în noi. Noaptea trece totul dincolo, pe tărâmul unde nu mai poți atinge și respira ceea ce există. Sacrificiul visării... Se vinde cam scump dorința de a fi fericit... Visul este un crochiu al fericirii... Deci trocul acesta impune evadarea!

Accept fiecare dimineață ca pe viață; firesc, cu simțământul libertății!

(Continuare în pag. 28)

Eternitatea cuvintelor

Despre Eminescu

Regina Elisabeta I a României (Carmen Sylva)

Eminescu „...ne apărea neliniștit și răvășit, ca venit dintr-o altă lume; tenebros, el îmi amintea de Manfred și de Faust, de chipurile răvășite ale marilor romantici (...) Avea pe chip acel vag surâs crispat și copilăresc ce se zărește pe portretul

lui Shelley (...)

Eminescu se amuza deșirând fraze și sonorități verbale. Mi-a sărutat grăbit mâna, privindu-mă cu o privire potolită, dar pătrunzătoare, ce voia parcă a-mi secătui spiritul spre a rămâne pentru el un subiect de curiozitate sau interes, mă compătimi că nu cunosșeam îndeajuns Moldova sa natală.”

Șase creioane

(din ciclul „Povestiri de la Șipot”)

În clasa I am avut primele mele creioane colorate. Erau așezate într-o cutie de carton grosolan, poros. Parcă era o hîrtie de maculator, îngălbenită de vreme și îngroșată de lipsa slovelor; șase creioane colorate erau, de la stînga la dreapta – alb, galben, verde, albastru, roșu, negru. Oamenii mari săltau din sprînceană, ce mare lucru culori la pachet? Copiii în schimb se plecau, așa cum mi se întîmpla și mie cînd candela din perete mă apăsa pe umeri cu lumină.

Uneori erau ore de murire peste lume – pînă și limba clopotului înlemnea! Atunci, dacă aveai privirea la tine, puteai vedea toaca de la biserică furișîndu-se pe uliță, de dor de copac neînceput; în murirea aceea dată împrejur, auzeam eu culorile lovindu-se între ele – albgalben-verde albastrușnegru – parcă era coada unui gușter băfînd în marginile cutiei de carton. Albgalver albgalver grunebastru șunero șunero, desena cu sunete viul gușterului meu și eu îl încărcam cu lăcrimarea unui lăstar de vie, retezat de căderea aerului peste grădină.

Trecuse vremea lui an tan tichi tan și ai tu pe tine culoarea lui verde împăratul; în ferestre, sub mușcatele roșii, păpușile din cîrpe se treceau în galben, precum fecioarele începute prea devreme; arcurile din lemn de sînger se frăgezeau pe garduri apoi păleau de prea multă ridicare spre cer; săgețile din cucută, în lipsa zborului, se frîngeau a amar;

(Continuare în pag. 2)

viermii de mătasă, de dragul urmei lor albe pe frunza grasă de dud, se lepădau de gogoasă a doua oară; șotronul se desena el pe el și tot el pe el se juca pe uluci.

Da, acum era vremea culorilor la pachet, albgalver verben verben strunero; arată-ne creioanele, spuneau copiii, verben verben strunero. Sînt de la București, spuneam, de la Bucureeeeești, înțelegei voi? Așa spuneam, și lungeam litera e, o gustam pre limba-mi și o loveam cu tîmpla de cerul gurii – mama ta, îmi ziceam eu ca un om mare – o să te mestec pînă scot sunet de literă din tine. A! se mirau copiii, și lungeau și ei pe e, dar nu era e-ul meu, se săturau repede de mestecat și înghițeau cu noduri. Doar unchiul Costei mai știa rostul. De unde ai tu, Costei, cercelul de aur din ureche? Din Insula Paștelui, din Insula Pașteeeeeelui, înțelegi Americane?

Nu scriam niciodată cu creioanele mele, ziua le auzeam în ghiozdan - albgalbenverde albastruroșunegru, albgalver verben verben strunero; seara, puneam cutia la capul patului, cu capacul deschis și mă lăsam dat difuzorului cu membrană; bună seara copii, acum o să ascultați povestea prințesei de sare; a fost odată ca niciodată un tărîm al apelor, atît de întins, încît paserile care îl străbăteau făceau pui în plin zbor.

În penumbra odăii, creioanele scînteiau. Mamă, mă întreba mama, de ce nu tragi și tu măcar o linie cu creioanele alea? Nu pot mamă, spuneam, nu vezi tu, dacă scriu cu ele, se topesc! Acestea sînt lumînări, dacă scriu cu ele, se aprind și se tolesc! Și ascultam mai departe povestea prințesei de sare; mă întrebam cum vine treaba cu facerea puilor în plin zbor și desenam în aer, cu degetul arătător, ceruri, paseri și ape; da, mereu cu degetul, topește-te tu deget al meu, mai am nouă, dar creioanele mele sînt doar șase.

Trecuse toamna și iarna, acum rochiile de mireasă se scuturau peste lume, gardurile de mărăcini se înroșeau de sîngele Domnului; în dor de iarbă crudă, oamenii se credeau miei și se lăsau duși la tăierea de păcate; seara, se vedeau pe cer lehuze cu sînii grei, venind dinspre Calea Laptelui; pe la porți, el și ea se sărutau - așa spuneau unii - de fapt eu cred că schimbau cuvinte în tăcere. Flămîndă, viața se începea ea pe ea din toate pările, numai creioanele mele rămîneau neîncepute. Desenam și acum cu degetul arătător, ceruri, paseri, ape.

Americane, îmi spunea Costei, un cercel se poartă în ureche, la vedere, nu în buzunarul de la piept, înțeleeeegi? Nu înțeleg Costei! Începutul Americane, începutul, ca să nu plîngi neînceputul! Ce știi tu Costei, ce? Auzi! albgalver verben verben strunero.

Într-o zi, cutia mea cu creioane colorate albgalver verben verben strunero a dispărut. Timpul cădea la picioarele mele cu gîtul întins. Învățătorul a întrebat clasa dacă are știre de asemenea întîmplare. Da domnule învățător, eu le-am luat, a spus Nicolici; din caielele de pe bănci, se auzeau petele de cerneală cum se usucă pe file; da domnule învățător! prea strîns în tocuri, penițele Klaps se răzvrăteau în onduleuri de sineală; cerurile se amestecau în călimări, cu paseri cu tot.

Treceți prin fața lui și spuneți-i ce aveți de spus, a mai zis învățătorul nostru.

Unul a spus – de ce Nicolici? Altul – să nu mai stai în bancă cu mine! Apoi a venit altul și a spus: *houle* de culori! Și atunci toți copiii au spus în cor, *houle* de culori, *houle* de culori!

Eu am spus – Nicolici, poți să-mi dai tu creioanele înapoi, poți Nicolici?

Se auzeau petele de cerneală cum se usucă pe file, penițele Klaps se răzvrăteau în onduleuri de sineală, hîrtia albastră în care erau îmbrăcate abecedarele se decolora văzînd cu ochii.

Uite, acestea sînt culorile tale! Și Nicolici mi-a dat o foaie de vocabular pe care erau desenate ceruri, paseri, ape și prințese de sare.

Alchimie fără perdea

Vezi tu Iasomie ce văd eu, uite rîndunica, se scaldă în zăpadă, vine primăvara în decembrie Iasomie? Hai femeie, zic, hai afară să o vedem cum se coboară la vale, pe podul Grant. La noi acasă, primăvara venea întotdeauna de pe dealuri, aici dealul meu este podul Grant; valea Gilortului a mea este acum Ciurelul. Hai Iasomie pe vale, să stăm cu poala întinsă, poate ne cade în ea o pală de vînt!

Îmi iau seama, vorbesc singur, nici urmă de Iasomie prin casă; însă nu am păreri, o rîndunică se scaldă în zăpadă; dacă o prind!? am prins tot felul de păsărima la viața mea, gîngănii nu mai vorbesc – greieri, călugărițe, licurici, scarabei, în fine toată fojgăiala ierburilor și a văzduhului – dar uite, rîndunică și libelulă, nu. Dacă...

Sună telefonul; iar s-a dus rîndunica mea. Da! Alo, bă ăsta a lu’ Anica, mă puță, ttt uu tu ești mă vere? Îmi sfîrîie inima, după vorbă e Mitru de la Turburea... Bă, mă auzi, sînt Mitru, iote de ce te sun, vino acasă cît poi tu de repede. Îmi mai sfîrîie inima o dată, uite așa, parcă pe sub piele trec furnici - în sus, în jos, în sus, în jos. Sorin, Sorin al tău! Acum, furnicile au găsit o firimitură de pîine și se încalieră pe ea. Ce e cu Sorin, Mitrule? Ce să fie? e bine, da’ a damblagit, auz’ că aruncă unii de pe casă cu țigle dupe el. Și zîc așa - broască prin costreie, Sorin pe restie! Da’ nu ie nîminea pe casă, nu vorbește neam, ne uitarăm și noi, chemarăm și pe popa Costică, nimic bă, nimic, auz’, nimic! Vino acasă că întrebă de tine.

Vorbesc un pic cu furnicile, furnicuță-ută la noi pe uliță prin țărînă-înă hai să-i dau lumină și mălai cu susai! Nu mă îngînă nimeni, asta e bine. Nu mă ceartă nimeni, de ce să mă certe? Doar perdeaua de la fereastră se înfoaie un pic – și se umflă în peniță ca mîndruța în rochiță - cine cînta așa? Ori – cireșule frunză rară, frunză din poiană, sau – un hoț de vînător rupse trei fire de păr...Cine?... Lina și Mărin al ei, puneau duminica, la picap, placa Mariei Lătărețu. Se așezau la poartă, beau țuică și mînceau porumb copt pe jar, sub cazanul de aramă în care fierbeau prunele, mari cît oul de porumbel.Și-asa mă, chiuia Mărin, să-i mînînc gura de femeie, că frumos cîntă! Tomițoaicii îi tremura barba; și mîna în care ținea țoiul de țuică îi tremura. I se umezeau ochii – of Mărine, Mărine, să tai tu cireșul ăl pietros din vie! Ce of Mărine, Mărine, iote a dracu’ cu cireșul tău cu tot și născătoarea cui te-a făcut, iar bei fă! striga ăsta la mumă-sa. Cît sînt io de Mărin Iordanca, te duc la nebuni, la Sofronie, să dai frunze la viermii de mătasă. Măi bine vez’ cum faci cu zburatul peste casă, noaptea. E! a dracu de hîrlă, cu a bătrînă cu tot.

Tomițoaica avea în păr șaptezeci de primăveri și în urmă cu cinci ani încă se mai urca în cireș. Își sufleca poalele și aduna cireșe în șorț. Ce ie fă și cu aia, i să văd toate oasăle goale, să uită copiii la ea! Luați mă mamă și

mîncăți, zicea asta, cireșe dulci mumă, să fie de sufletu’ lu’ Drie!

Alooo! Omule, tu mă ascultî? Ei da, Mitru și furnicile. Între timp, furnicile sanitar au făcut un pic de curat în urma furnicilor soldat. Da Mitrule, da, vin sîmbătă. Bine mă, da’ nu uita, hai noroc!

Ies pe terasă. Cald, prea cald pentru decembrie. Dinspre lacul Ciurel, soarele se uită în urmă. Da, s-a dus rîndunica! A rămas în zăpadă doar locul de scaldă. Îmi vine poftă să amiros, da, să amiros; chiar întind gîtul un pic – hauuu, hauuu, fac. Hauuu, hauuu! Aici miroase a nimic, a forme de copaci, a ghiceală de copaci, a umbra lor, a umbră de vecini, a umbră! a umbra mea. Nici măcar flori de gheață pe fereastră nu sînt, să te prefaci: ia uite, aici e o turturică, dincolo sălcii, dincoace o libelulă pe papură, hașt faci cu mîna prin aer, hașt! și îți iese aburul pe gură; hașt - abur, hașt - abur și te trezești cum viața ta curge la vale pe geam; îți rămîne o picătură pe degetul arătător, ia viață, ce gust ai tu? ce gust să aibe? de viață.

De viață... Mă gîndesc un pic, bani de lemne i-am lăsat lui Sorin, de fapt i-am pus lui Mitru în mînă, ai tu grijă, ăsta îi bea, de ale gurii să mai fie ceva, atunci? În august, cînd a ieșit de la Dobrița, m-am înțeles cu el, gata mă, zicea, nu mai beau, mă apuc de treabă, repar și casa. Zău dacă te mint! Așa să faci Sorine, poate găsești și o fată mă. Mustăcea, de unde fată? De unde, de unde, te învăț eu? Mă socoteam, doamne, o fată bună îl trage după ea, hai omule să plivim prin grădină, hai omule pe deal, a dat lăstaru’ în vie, hai omule la poartă să ne vadă lumea cum ne ținem de mînă – uite lume cum ne ținem noi de mînă, nu vezi tu lume că avem deștele împletite, ne merge bine lumeee! Da bă, așa ie, zicea și Mitru, o femeie bă! îț’ ie sâte, bei din gura ei, sorbi din ea bă nărodule, nu te rîde! Te ia cu călduri, te pui pe ea, te ia cu frig, o pui pe tine, te învelești cu ea, un cur de muier, mucea! Îhî! se uita Sorin în gol, îhî. Ce dracu mă polomotiți atît la cap, am io viața mea, viață! nu floare de gheață topită de suflarea care vă iasă pe gură. Hai să scuipim în palmă și să tăiem scuipitul în două, unde să duce viața mă?

Aceasta e a doua îngereasă din suita de protocol a arhanghelului. Intrați domnule! spune, intrați. Arhanghelul mă întîmpină într-o ținută lejeră, pe trupu-i subțire – cămașă de in dată în două ape, poale largi, mîneci la fel, în picioare – sandale ușoare din petice de cer. O singură podoabă la încheietura mîinii drepte – amintirea lui despre lume, bătută în stil Lemuria, cercuri de apă cu intarsii de pămînt. Pe un jîlt, aripile lui la odihnă – o pasăre fără trup!

Ah tinere domn, vă așteptam, ce mai faceți? O întrebare de politețe, arhanghelul știe ce fac tot timpul. Poate da, poate nu, mă citește el, avem și noi scăpările noastre. Dar despre asta mai tîrziu... haideți să ne așezăm. Așadar?! ce aud despre dumneata? în ultima vreme dai o atenție deosebită curții noastre și slujitorilor ei! Gustăm această silință și întorsătura cuvîntului vostru. Eu sînt înfiatul de ingeri, m-au luat de la mama mea bună pe un ciur de lumină - ei bine, consiliul nostru se gîndește serios la această mirare, să așteptăm o vreme însă. Se apleacă spre mine; cămașa de in se ridică de o palmă. Mai sus de gleznă, pe sub piele, îi văd clar vinele albăstriei. Ei da, am și niște monturi la degetele mari, noroc cu aceste sandale, sînt ușoare ca pana, cum spuneți voi. Se apleacă și mai mult. Știi, mai jos cu un cer se aud glasuri, care spun că prea ne tragem de șireturi cu oamenii. Chiar ieri am

(Continuare în pag. 3)

avut pe rol o chestiune delicată. Un înger grabnic din fire și amețit, a lovit în plin, pe trecerea de pietoni, colț cu strada Ceahlău, un om. Arhanghelul aproape îmi suflă în ureche: tînăra noastră generație, ce să mai vorbim!... mă rog, nu toți... uitate, îngerul ăsta e în vorbe – ca să nu spun mai mult – cu o femeie de-a voastră. Nemeșă, nu zic, ohoo...prea, prea! Arhanghelului îi licăresc ochii – sau mi se pare? Prea - prea, repetă el. Da domnule, a trebuit să trîmbițez, să trag niște sfori să-i dăm omului numele înapoi și asta fără să-l jumulim prea tare pe îngerul nostru. Deschide brațele larg - adică spune și dumneata, nu?

Mă uit în jur – o masă din cristal Domeno Sauri, cu stratul gros de o șchioapă. Printre reflexiile verzui se văd trecînd vieți. Apoi scaune, scaune, scaune – multe scaune, sprijinite pe trei picioare. Mie îmi aduc aminte de stîlpii de la cap. Peretele din dreapta noastră se închipuie din firide în care sînt puse la păstrare uitările – prima uitare, a doua uitare...uitarea de azi! În stînga, fereastra mare prin care se văd cerurile cum se schimbă, lumile cum se împetritează. Apoi, jocul de sunete, asemănător pietrelor de rummy, suspendat în aer. Și peste toate, lumina, ei, nu domnilor, nu lumina pe care o știți voi! lumina asta e altfel, poți să o apuci cu mîna, poți să te dai cu ea pe față, poți să o întinzi pe pîine dacă vrei. Cînd am venit cu mama prima oară aici, totul era la fel. De ce ai adus și copilul Ană, au ne-am înțeles noi la o asemenea lucrare? Lasă domnia voastră, zicea mama, să se învețe de mic cu drumurile.

Tresar. Hai să vedem și ziua duminică de miercuri, îl aud pe arhanghel. Ei da, priviți-mă, sînt eu, un pic din față, un pic din profil, un pic mă trec!

Da, înțeleg, vindeți tutun, aveți un stand deja, îi spun clientului meu. Oh, oh – arhanghelul pune un stop cadru, secunda patrușdoi. De unde de neunde, scoate două trabucuri. Face cu ochiul – hai, ia! Ei, încerc să mă las. Hai, hai, ne prostim și noi. Aprindem, pufăim... puf, puf. Dacă nu ați fumat asemenea trabucuri, e timpul să o faceți.

Clientul meu e de fapt o... clientă. Doamnă, iată în această scenă virtuală concepția noastră privind reclama la produsele dv. În panelul perspectivă, vedem această scrumieră octogonală din sticlă. Vertical pe scrumieră, în axul central, un tub tot de sticlă, susținut din patru părți de un schelet metalic, argintiu. Încercăm să sugerăm o rampă de lansare. Intru cu frenezie în tot felul de detalii tehnice - da, avem cîteva surse de lumină, target spot, omni, area light, skylight... sigur, și umbre difuze. Tot ansamblul pe un diamond gradient, începînd cu verdele unei frunze de tutun și terminînd cu o nuanță de piele de mulatră. Plimb o target camera prin scenă și facem vizualizări din unghiuri diferite. Folosesc un canal alpha și arunc din două setări, cîteva flori de iarba dracului în tubul de sticlă...voila! Doamna pare buimăcită. Firește, dimensiunile panoului publicitar le alegeți dv., spun. Se pare că mi-am cîștigat pîinea pe ziua asta.

Arhanghelul e ușor îngîndurat. Mă prinde discret de mîna – știi, avem o versiune warez despre următoarele zile ale duminică. Ce zici? Domnia sa e pus pe șotii. Mă pun în gardă, lăsați, aștept să-mi procur versiunea cu licență.

Joi, după amiază; stau cu ochii în monitor, finisez scena virtuală și mă pregătesc de o randare finală. Ascult radio Romantic

online. În următoarele minute, dragi prieteni, ne vom întîlni cu Hot Chocolate, Dire Straits, Pink Floyd, The Cranberries, Bee Gees și surprizele nu se opresc aici pentru nostalgici. Sperăm că v-am trezit interesul! Acum vă prezentăm un scurt buletin meteo; în țară se înregistrează temperaturi nefiresc de ridicate pentru această perioadă a anului, Timișoara și Cluj - optsprezece grade, Iași - cinsprezece, Craiova – douăzeci de grade. În capitală vreme însoțită și o temperatură de nouăsprezece grade celsius. Totuși, meteorologii avertizează că în următoarele zile, vremea va deveni rece, chiar geroasă în unele regiuni. Tam – tam romantic, Romantic FM. Să-i ascultăm în continuare pe cei de la Bee Gees cu două piese de referință, Stayin' Alive și Massachusetts.

Stayin' alive... stayin' alive, mă simt în vînă. Scena mea se randează, frame după frame. Mă încearcă un fel de bucurie tristă, știi! ca atunci cînd te întîlnești cu unul, după mulți ani. Adică, de ce nu ne-am văzut noi atîta vreme? Ha? Las' că e bine și acum. Ce trece timpul! Parcă ieri, Mărin Iordanca, asculta radio Craiova, la difuzorul agățat în perete, sub o pernă din pluș în care ținea înfîpte acele de cusut... La cînzeci de kilometri nord de Saigon, forțele populare vietnameze au doborât două bombardiere americane. Îi dovedește bă, se bătea Iordanca cu palma peste genunchi, îi dovedește, cît ie ei de americani!

O strig pe Iasomia. Hai Iasomie, arată-mi genunchii; îi ating cu buzele, unu – doi, unu – doi... Gelu, Barbu, Gică, Gina fac gimnastică spunînd, unu – doi, unu – doi, faceți toți la fel ca noi. De ce așa? Așa! să mă amintești cînd te așezi să te rogi. Petrec mîna mai sus, pe coapsa dreaptă a Iasomiei un peștișor dă din coadă. E peștișorul tău de aur? Nebunule! sînt însemnată, nu ți-am spus că era mama grea și a furat o scrumbie? A învelit-o într-o frunză de varză, să stea la răcoare, și frunza a ascuns-o în șorț. Vezi, de aia am venit eu pe lume cu semnul ăsta.

Sorin a dat ochii cu lumea într-o zi de august. Nu știi ce i-a venit lui tocmai atunci. La urma urmei era prea cald și oamenii cu scaun la cap erau deja la scuteală, la umbră. Mama țipa în odaie! Ce e fă? auzeai cîte o voce de prin grădini, de sub pomi. Ce să fie, naște Anica a lu' Gheorghe.

La noi acasă începuse foiala, cîteva femei umblau ca turbate, bașca moașa de la dispensar. Eu eram pe deal, printre prunii Titică și încercam să-i găsesc un loc lui Toma Alimoș în literatura română. Cumpărasem de la librăria „Tudor Arghezi” din Tg-Cărbunești, o carte de analize literare și mă pregăteam pentru examenul de liceu.

Mă, a strigat unul, fugi mă acasă, a apucat-o pe mumă-ta chinurile facerii!

Mai încolo de poartă nu mă mișc; o aud pe mama... auuu, aoieu Lină, nu mai pot. La doi pași de mine – un coș mare din nuiele, plin cu frunze de tutun; au început să se pălească, doar inima lor se mai ține grasă și verde. Grasă și verde se ține! Pe aici toată lumea pune tutun, ies bani buni. Tîmp, mă uit la frunzele ălea – măcar azi am scăpat de înșirat pe sfoara de cînepă, îmi spun. Pieziș, văd o umbră prin via noastră. Se ține goală după tata. Ce te iei umbră de mine, îl aud, acum am alte treburi pe cap.

Aoieu Lină, aoieu Mărie, țipă mama! Mai puneți apă la fiert, strigă moașa! Cu tălpile goale, scormonesc în țărîna de la poartă. Tălpile mele sînt aripi de brabete, ba se afundă în colbul gros, ba se ridică un deșt de la pă-

mînt. Vaietele de durere ale Anicăi sînt urmate de așa liniște mare, că aud cum plesnesc boabele de struguri pe viță. Și omizile pe frunza de păr le aud, foșg foșg foșg... Nu mă pricep la treburi muieresti, și cu atît mai adîncă mirarea – cît îi trebuie unei femei ca să nască!

Americane, vino fuga mă! Americanu' sînt eu, cea care mă strigă e Lina lu' Mărin. Mă tu auz', ce rămăsăși lemn? O să te bag în casă, da' nu te uiț' la mumă-ta nici mort. Trec pragul; aici miroase a nuci și a castane dezghiocate; a sîmburi săriți din fruct – tuf tuf! așa amiroase lumea prima oară, lume? Trag cu ochiul, încă sînt viu; pe pulpele Anicăi a înflorit mușcata roșie; și mai sus de atît, tot flori de mușcată, unele ofilite, altele abia îmbolesc.

Ești băiat mare mă, fii atent cum facem! zice Lina. Ridici de capul patului dinspre tălpile lu' mumă-ta, să pui io niște cărămizi. Așa fac. Hai, hai – ține ține ține! Lina aruncă două cărămizi sub picioarele patului – pac pac. Gata. În timp ce ies pe ușă o aud pe moașă: acuș că o lăsarăm de la mijloc în jos, se oprește și hemoragia.

Acuș, acuș, vezi să nu; tot mai multe mușcate se îmbujorează în patul Anicăi. Pe la prînzul ăl mare vine și salvarea. Fleșurile de la girofar se lovesc de gardul de beton – plească... plească... plească. O aduc pe mama pe targă, și în mașină cu ea. Aduceți și copilul, zice un sanitar, pierdut tot. Ce e fă? Băiat fă, zdravăn, sănătos. Da' ea nu scapă!

Pleacă și salvarea; la spitalul din Filiași, pleacă. În urma ei praf și sunetul sirenei...fiu fiu fiu – anica noastră se suie pe coastă în opinci de broască...în opinci de broască...oască...oască...oască...

Auuu! Chiar vrei să lași peștișorul meu fără solzi? La ce te gîndești omule, întreabă Iasomia. Mă gîndesc și eu Iasomie, uitate, ce făceai tu cînd eu învățam pe ce și pe de? Învățam pe a și pe be, e bine? e bine; și cum era bucla lui be, Iasomie, era ca linia șoldului tău? desenai tu literele cum îți desenez eu sînul, numai dintr-o atingere? fii cuminte nebunule...ba nu, mai încearcă-mă. O încerc – vrei să-ți fac un copil? Rîde. Tot dintr-o atingere?

Ne jucăm, ne privim în oglindă, ne adulmecăm. Tu semeni cu mine! Ba nu, tu aduci cu mine. Ba nu – ba da, uitate ai gura mea, ochii mei, fruntea mea. Ne jucăm și nu ne săturăm de jucat.

Mai mereu m-a scos cineva din joc...și pe coada lui scria, ieși afară dumneata... cine nu e gata, îl iau cu lopata...

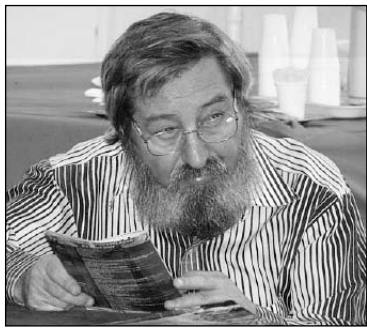
Cînd mă jucam mai bine la poartă, mă chema mama – Americane, la masă!

De mă jucam numărul pe degete, mă mustra învățătorul Costică Popescu – unde sînt bețișoarele din lemn de salcîm?

Dacă mă joc de-a viața, mă scoate viața la tablă – ai temele pregătite Americane?

Acum, de mă joc cu Iasomia, primesc și vestea – iată versiunea cu licență a zilei mele de joi – Americane, a murit Sorin!! A murit în somn, mă. Bine Mitrule, bine... broască prin costreie Sorin pe restie...

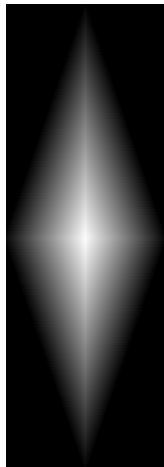

Gheorghe ISTRATE

Victoria MILESCU, Honorina Ina CHITIC

VITRINA CU CĂRȚI

SINGURĂTATEA NOBILĂ A POEZIEI

Iată o poezie de o tensiune derutantă, de o intelectualitate studiată și strunită într-un maneaj al silabelor ingenunchiate. **Victoria Milescu** nu mimează nimic – și nici natura, pe care o preface într-o câmpie domesticită în idei și sentimente viguroase.

Îi cunosc scrisul dintru început și n-a căzut niciodată în capcane străine. De altfel, poezia ei „suferă” de voluptatea sincerității totale. Însuși titlul acestei exemplare antologii, **Fenomenele fără cauză**, provoacă logica metafizică și poemele se vor, ele însele, integrate într-un tratat filosofico-temerar. Fiindcă poezia ei este fără „gol”, are o încărcătură dureros-lucidă, neputând însă ocoli fatalitatea singurătății nobile.

Pentru Victoria Milescu, lirismul explodează în punctul zero: între cunoscut și necunoscut, între creat și increat. Pe parcursul lor, poeziile o „rănesc”. Poeta tânjește după o libertate astrală precum „un rănit ce știe vântul/ aducându-i la picioare/ o monedă de argint/ să-și pilească încet cătușele.”

Aceasta este obsesia poeziei sale: de a sparge cuvintele și de a le scoate, nude, în spectacolul luminos al sufletului nețărnat. Este efortul ei duhnind a „război” în fiecare secundă neobosită; e mecanismul ei poetic către „evenimentele capitale” ale libertății.

Poemele Victoriei Milescu ard „până la măduvă”, răbindu-se singură spre a se renaște în „ziua Judecății de Apoi”. Ieșind din „teancurile de piei înghețate ale poemului” pământul albește sub pașii îngerilor, abia coborând, pipăind astfel rugul aprins și inefabil al creatorului însuși.

Deasupra se adună doar „gustul sărat al mieri”, prevestind galaxii nesfârșite. Repet, accentuat, că poezia Victoriei Milescu trăiește impulsul primordial al purității, concentrat ermetic în „Principiul principiilor”, impecabil poem aflat – ca unicat – pe scara orgoliilor oricărei literaturi adevărate:

„Îți mulțumesc, Doamne,/ că te-ai gândit să exist și eu/ cu ale mele ciudățenii/ să umplu golul dintre pământ și cer/ în numele unei libertăți efemere./ Îți mulțumesc, Doamne,/ că te-ai gândit să exist și eu/ ți-a luat ceva timp/ să fiu așa cum sunt, deși/ dacă m-ai fi întrebat/ altfel ar fi arătat toate...”

Suferința lucidă a versurilor ei în-

deamnă condeiul a o apropiere de lirica Sylviei Plath – și am convingerea că nu greșesc deloc. Aștept penița sfâșietoare dar nevătămătoare a adevăraților critici literari să mă confirme. Iată încă o dovadă: „O, Doamne, ia-napoi ce ți-am prădat!” Una dintre astfel de „prăzi” fosforescente se numește chiar acest excepțional volum, **Fenomenele fără cauză**!

„Ceașca serviciului imperial” așteaptă, răbdătoare, pe noptierea scrisului fierbinte, așa cum Rilke își „suferea” poezia cu o devoțiune dramatică, însă profetică.

Vocea Victoriei Milescu uneori capătă tonalități baritonale prin cele trei subdiviziuni provocatoare ale volumului: **Între virtute și viciu; Între forță și slăbiciune; Între atac și apărare**, ignorând cu superbie penibilul truism al „poeziei feminine”, discriminatoriu:

„viața mă ține în gheare/ nu știu dacă ceea ce o animă/ e binele ei sau preabinele mele/ într-o zi voi da drumul câinilor/ între dușmani/ dușmanilor printre câini/ de la o vreme, nu mă mai îmbolnăvesc/ nu mai îmbătrânesc/ nu mai condamn a durerilor lăcomie/ în drum spre măcelul promis/ ștergătoarele de parbriz/ împrăstie lacrimile...” (**Alimentarea iluziilor**)

Victoria Milescu e o enigmatică „elevă a nopții” explorând minereul de aur al întunericului. Sau așa ni se pare nouă, cititorilor, să credem că la ora de rouă, când se naște apa zorilor, stilourile (calculatoarele, în cazul ei) se umplu cu magia cuvintelor, cu magia viselor întredeschise între veghe și adevăr.

E ora când luciditatea înflorește pe un teren perpetuu cu perfecțiuni poetice surprinzătoare.

NEODIHNA CUVINTELOR

(**Honorina Ina CHITIC, Fără tihnă**, Editura Cheiron, 2012)

Cu acest nou volum, opera Dnei **Honorina Ina Chitic** începe a se împlini substanțial, recentul **Fără tihnă** descoperind o nouă față a creației sale, cea a disciplinarității, a singurătății și a tristeților sale. Poet – înăscut, fără mască, Dna Honorina suie *fără tihnă* (sintagma îi aparține) pe o altă scală fermă a versului total, al deplinului echilibru concentrat în ecoul lirismului personal. După câteva cărți așezate direct în limba suedeză, trecute prin filtrele unor condeie locale ascuțite (de exemplu dna **Inger Johansson**, traducătoarea lui M. Cărtărescu), și altele cinci-șase în limba română, poezia Dnei Honorina Ina Chitic s-a substanțializat. Acum, frunzișul de odinioară s-a rărit, toamna s-a rotunjit în rod, esențele s-au cristalizat. Tihna e un simbol cu multiple valențe, fiecare găsindu-și o nuanță seducătoare aproape în fiecare vers de o deplină concizie. De aceea, volumul se concentrează pe o cantitate mică de cuvinte, sentențioase, stentive, cuvinte cu lacrimi în ochi, uneori de un tragism crispat-surâzător. **Fără tihnă** pare un tratat de morală-umorală, auto-propulsatoriu, ca niște grăunțe de polen suspendate. E vorba aici de o terapie robustă a salvării ființei ataca-

te de microbi sociali, ori ai timpului neiertător. Poezia Dnei Honorina încă mai trădează resurse secrete pentru un viitor apropiat. Și o mai felicit pentru un fapt de onoare: deși depărtată, de câteva decenii de graiul nostru, lirica Domniei Sale păstrează încă proprietatea limbii române cu întreaga ei suculență nativă și intelectuală.

După cum vom vedea, poeta și-a subdivizat cu inteligență materia acestei plachete, extrăgând șapte încrengături înrudite din întreaga magmă a arborelui cărții. Până și subtitlurile lor confirmă, ca o cortină generoasă și permanent deschisă, neodihna sincerității, neodihna cuvintelor, dezvăluind, ca în niște șapte mici drame, adevăratele convulsii ale poetului ce își poartă cu demnitate singurătatea și veghea până la capăt. Le vom concentra, succisiv, în una-două fraze pentru fiecare ciclu:

Glasul adevărului - Captivă în înțelepciunea vârstei sale, Dna H.I.C. ne atrage în cercul gravitațional al esențelor, cu benefice înțelesuri antice. De aici decurge și epurarea metaforelor colorate și inutile. Cuvintele au schelet, s-au verticalizat precum proverbele po-pulare: amfore ale adevărului.

Frânturi de gânduri - Citez poezia **O lacrimă – un zâmbet**: „O lacrimă / însoțind durerea / ca o picătură de sânge / pornită din craterul unei răni. / Un zâmbet / după lacrimă / e ca un / curcubeu / după ploaie.” Iată cât optimism poate ascunde durerea în cazul acestei poete imprevizibile. Sau cea intitulată simplu **Pisica**, dar cu câte valențe patriotice: „Eu nu sunt bună / la citit / și nici la / a răspunde la telefon. / Dacă vreți să comunicăm, trageți-mă de coadă! / semnează / Pisica din România”.

Atribute umane - Esența acestui ciclu este următoarea: ființa poetului luptă continuu – fie în tranșee mici, fie în tranșee mari – aceste orbite absorbante. Tot gropi ale destinului, ale morții sunt toate.

Etape de viață - Clepsidra existenței, întoarsă, din care se prelinge nisipul cel mai fin, nezgrumțuros: înțelepciunea senectuții.

Înstrăinații - Contradicțiile ființei fără o țară anume. Omul cu toate rădăcinile despicate în soluri diferite. Dilema emigrantului-imigrant, dureroasă (secetoasă) chiar și pe vreme de ploaie. Aripa ruptă a poetului este dorul de Acasă. Acasa Dnei Honorina Ina Chitic este țara-mumă, cu toate defectele ei istorice.

Confesiuni - Singurătatea însângeraată ca o paradoxală atracție pentru spinii de pe ramura trandafirului. Acest segment de volum e un tratat despre tristețe și neîmplinire. Înțelept spus: „Ce frumos plâng actrițele!”...

Prietenie - Strigăt în pustiu după Celălalt, după alter-ego.

Concluzionez cu zguduitorul poem **Diagnostic greșit**: „Când e de plâns / eu plâng / precum o mare / năvălind / peste uscat. / Am consultat un psiholog / în speranța / unei ameliorări. / Acesta m-a trimis / la oftalmolog. / Credea că plâng cu ochii.” Extraordinar final homeric! Ilustră doamnă Honorina Ina Chitic: mergeți mai departe, fără tihnă! Felicitări!

Oana Cristina
UȚĂ

Matrioșka

Experimentele au început încă din prima zi. De fapt nu era zi, Dumnezeu nu vinde oameni ziua. Era trecut de miezul nopții pentru că îmi aduc aminte că mă uitam prin acoperișul ruginit, burdușit de găuri și încercam să număr picăturile ce scăpau printre ele și cădeau flămânde peste noi. Aerul era gros și îl trăgeam cu greu în plămâni în timp ce în jurul meu murmurul cerșetor al mamelor mă strângea de grumaz cu o mână de gheață și mă îneca în el. Atunci am închis ochii, am prins-o de mână pe Mariam și încet, doar noi două eram din nou acasă, în camera noastră, cu Strauss și Dunărea albastră. Mariam era cu 2 ani mai mica decât mine dar pentru restul lumii ea era sora mai mare. Zâmbind, întotdeauna zâmbind, pășea cu nefirească siguranță și curiozitate pe un pământ care parcă îi dăduse viață întocmai ca ea să-l descopere și să-i spună ca este frumos. Eu la fereastră, ea și un prinț imaginar făceau reverențe și apoi se îmbrățișau tremurând în pași de vals pe carpeta din mijlocul camerei. Se potrivesc, gândeam eu. Dar Strauss și-a uitat partitura și pereții au început să se cojească și să se contorsioneze transpirând broboane de fum cu gust de oase. Trenul a oprit în gară și eu am visat ultimul vis: Împăratul s-a trezit din somn și supărat pe curtenii săi că nu l-au invitat l-a vals i-a transformat în statui. Eram cu toții statui de teracotă, priveam întrebători focul și cuptoarele care ne asteptau...

Mâini străine ne-au rupt atunci din mijlocul țipetelor și ne-au condus peste un covor moale țesut din bărbați și femei care au avut bunul simț să fugă. Ne-am dezmeticit într-o baracă de lemn alături de alte fete de 15, 17, 20 de ani. Mariam îmi repeta cu încăpățănare la fiecare minut că totul va fi bine, Dumnezeu este cu noi, să credem, să ne rugăm, el ne va apăra. Au venit soldații și fecioara Mariam, buna mea speranță a disparut sub ei.

S-a făcut dimineață și Doctorul Ehrlichmann ne vorbea despre așa zisele boli iudaice ascunse în pântecul nostru și cum datoria lui era să le găsească și să le stârpească. Cuvintele lui alunecau încet aproape uleios pe lângă mine dar Mariam era atentă, chiar foarte atentă la tot ce se petrecea în jurul ei. Doctorul ne scuipa la tot pasul cu ideile lui despre femei și rase și când era nevoie și de o demonstrație aplicată, crăcea pe câte una dintre noi și verifica dacă teorema era corectă sau nu. Cu fiecare lecție învățam tot mai mult depre corpul omenesc. Elena ne-a ajutat să demonstrăm că injectarea cloroformului direct în inimă omoară pe loc pacientul. Acum știm. Nadia ne-a arătat că da, putem introduce substanțe chimice în ochi să le schimbăm culoarea dar trebuie să-i extirpăm în 5 ore de la intervenție. Mulțumim Nadia, acum știm.

Cum era și firesc după un timp s-a instalat rutina: seara bairam cu băieții, ziua sterilizări cu fetele. Și timpul s-a pus din nou pe șine, cu ziua ce se topea în noapte și noaptea în zi și tot așa până ce în pântecul lui Mariam semințele plantate cu atâta îndârjire

de agricultorii nemți au prins răsad. Nu pot să spun că nu mă așteptam ca și de data asta ea să primească rolul principal. De ce avea să fie altfel tocmai aici? Dar am fost fericită, chiar am fost când îmi vorbea însuflețită de ouăle cu jumări de la micul dejun sau ziarele primite de la Franz; m-am bucurat inclusiv de cele câteva bomboane de ciocolată pe care bineînțeles că nu avea cum să mi le păstreze în buzunar pentru că se topeau. I-am spus că nu era nevoie să-mi explice de ce îi zâmbea atât de des doctorului și că da avea dreptate, oricum era mare acum și chiar nu avea nevoie de permisiunea mea ca să-l aleagă pe el. Mi-a mai spus că gelozia era normală până la urma urmei, că o înțelege dar ținând cont de starea ei specială trebuia să mă port în consecință. Era din ce în ce mai clar; sora mea pierdea bătaia și îi ceda locul unei jucării din lemn, viu colorată dar goală în interior, în care perfuzii și chipuri fără expresie introduceau alte și alte Mariam, mai mici, identice care își închideau ca într-un labirint originalul. Erau prea multe Mariam ca să o mai pot găsi pe a mea.

Nu-mi amintesc să-mi fi spus vreodată te iubesc. Dar eu? Probabil că nu. Stau și mă întreb acum dacă a fost vreodată nevoie. Și dacă ar fi fost nevoie am fi vorbit? În secunde alea mici de adevăr ne puteam noi înțelege oare? Eu ce nu puteam să descifrez chipul Sfânt în desenele rabinului și ea care în loc de te rog, vreau, îmi doresc, jertfea în numele Domnului mereu câte un mulțumesc. Poate că am fost eu cea care nu a înțeles că ea s-a născut cu stea. Poate că pântecul meu stărpit l-a blestemat și pe al ei. Poate că singura rugă îndreptată către un duh în care nici măcar nu credeam mi-a fost îndeplinită și nu trebuia, chiar nu trebuia...

Tot ce știu este că în patul numărul 7 sora mea a adus pe lume gemeni. Copiii au cunoscut lumea doar în strigătele de durere ale mamei lor ce se chinuia să le dea viață având picioarele legate de niște doctori care presupun că au jurat strâmb. Pe la 12 și un sfert Mariam a intrat în salon ținând la piept doi țânci fără de suflare. Îi legăna și îi dojenea blând că nu au fost cuminți și s-au pierdut de mama. Mi-am luat pătura și m-am învelit. Am adormit imediat. A doua zi au venit, i-au luat și au urmat autopsii detaliate și compararea amănunțită a fiecărui organ, pentru a observa asemănările și deosebiri între organismele gemene. Aaaa, asta erau... organisme gemene. Dar nu aveau cum să fie, nu ...? Au gresit, sigur au gresit. Ei nu știu nimic! Viața crește, se luptă, își cere dreptul, pentru că îl are! Este al ei! Stăpânul meu, nu suntem statui, trezește-te încă o dată din vis și fă-ne oameni! Doamne te rog ...

Mariam a deschis ochii și s-a apropiat de mine. „Dumnezeu să stea în casa lui, aici nu este bine primit.” Și mi-a stins lumânarea.

Păpușarul din Tokyo

La început erau doar niste presupuneri, foarte timide, utile într-un fel dar bine ascunse în capul meu. Seara ne culcam împreună iar în miez de noapte se trezeau și își croiau drum afară. Săreau sprinten din sinapsă în sinapsă, în ureche, de pe lob alunecau pe podea și de acolo o luau încet pe hol, spre ușa de la intrare, peste oglinda din baie, pe tatami. Mergeau cu unghiile încarnate și zgâriate de pământ pe parchetul meu proaspăt spălat. Drumuri du-te vino fără număr, fără noimă, până ce chițaitul lor chinuitor pune stăpânire pe mine și puteam în sfârșit să-i aud vocea. Îmi povestea tot, în cele mai mici detalii. Pentru el eu eram publicul pe care nu îl dorea în timpul actului dar de la care pretindea aplauze. Din punctul ăsta de vedere era un artist foarte dedicat. Înaintea fiecărei reprezentații petrecea săptămâni cu scenariul în față, ajustând, căutând actrițe, testând instrumente, pregătind întreaga scenografie. Nu îi plăcea să lase ceva la voia întâmplării. Actul lui era cea mai pură expresie a sinelui. Închidea o ușă și în întunericul pe care doar ochii de rozătoare îl mai putea descifra, conducea o fată pe o scenă ca într-un vals nupțial. Fata era întotdeauna aceeași: tină, cu soșetele până la genunchi și uniformă călcată, speriată. Tracul, așa cum îi spunea el nu dura însă prea mult. Odată pe scenă fata înceta să mai fie fată și era o păpușă prinsă în sforile viziunii lui. Fiecare incizie era precisă, se acorda atenție sporită unghiului de înaintare și adâncimii pentru a permite păpușii cât mai multă libertate de mișcare. Părțile componente erau astfel complet separate, cauterizate, albe, imaculate. Cu o blândețe de tată le săruta și le așeza pe rând în locul deja știut. Corzile prinse în carne prin orificii perfect circulare, căptușite în inele metalice erau meticuloasă măsurate și abia apoi culcate în palmele încrucișate de lemn ale păpușarului. Craniul cu ochii larg deschiși, plesniți în orbite sângerii, privea spre stânga și apoi curios spre dreapta. Pe rând clavicula, omoplatul, deltoidul apoi lucrând împreună ca trunchiul să fie mândru, încordat. În spate, osul sacru, scorțos ca de obicei supraveghea ca printr-un fum putred testele de mobilitate rigurose efectuate de păpușar. Se urmărea expresivitatea în gambă, în calcaneu, ritmul bătut în șanțul pulsului, mișcările lascive ale carpienelelor, finețea falangelor. O dată ce totul era verificat și funcționa la parametrii normali, păpușa era gata să-și facă debutul. Și poate că nu ar trebui să spun asta dar viziunea fetei păpuși așezată în seiza, goliciunea ei aproape transparentă în lumina reflectoarelor era atât de frumoasă. Eram fascinat de gazda mea, de ceaiul pe care îl servea și pe care știam că nu o să-l mai gust niciodată, căci regula era să împărțim o singură întâlnire, o singură ceașcă. Ceremonia ceaiului era spațiul în care se întâlneau păpușa și creatorul ei, bărbatul ce gusta dintr-o fată cu foame nebună pentru estetică și numere perfecte. Pentru mine nu era un spectacol grotesc, nici o clipă nu l-am considerat așa. Am căutat să-l cunosc pe omul acela mai bine, să aflui cine este și ce vrea de la mine. Cu fiecare întâlnire, în poveștile lui cu păpuși simțeam că mi se destăinuie mai mult și încet încet am descoperit că aveam multe în comun. Era ușor să vorbesc cu el căci gândurile mele erau și ale lui, căutările mele își găseau nu de puține ori

(Continuare în pag. 6)

(Urmare din pag. 5)

răspunsul în micile lui scenete creative. Mă amuza dar eram intrigat de abordarea lui asupra problemei. Nu i-am spus asta însă nicicodată.

În străfundul nostru recunoșteam amândoi că am rămas copilul care s-a născut perfect dar mama nu a știut să-l țină la piept scăpându-l prea devreme iar oasele lui, copile și ele nu au mai știut să creasca drepte. Avea bucuria asta să măsoare mâinile păpușilor, să pună metrul de la buricul fiecărui deget și până la articulație, să facă calcule încercând disperat să vadă dincolo de matematică și să înțeleagă de ce raportul ei era considerat ideal iar el era un bărbat pe sfert, cu mâinile diforme asemeni cârceilor de vie, însemnat de nu știu ce zeu al mâinilor și exilat de oameni. Indiferent cât de sălbatică era suferința păpușile lui reci îl serveau cu ceai și își dăruiau trupul unei guri hulpave care mușca cu poftă din ele ca dintr-un leac miraculos pe care un bun samaritean și-a îngăduit să-l ofere. Sfârșitul piesei: păpușa își vindecă păpușarul. Păpușarul plânge după păpușa lui și jură că va încerca iar și iar și iar să o readucă la viață prin corzi, cuțite și corpuri tinere.

La început cum spuneam erau doar presupuneri dar apoi am înțeles că nu sunt eu. Nu sunt eu criminalul. Lucrez ca muncitor la fabrica de pantofi. Pun tălpile pe bandă și încarc lipiciul în rezervoare. Câteodată vecinii, cei în vârstă mai ales îmi dau pantofii găuriți să îi lipesc la fabrică când primim prea mult lipici. Șeful nu zice nimic, știe și el că dacă nu îl folosim la timp se usucă și mai mult ne strică mașinile. Am o sacoșă veche, în ea îi pun pe toți și pe urmă cand sunt gata îi aduc înapoi. Oamenii nu mă vor în viața lor, nu mă recunosc, nu am un nume dar am voie să le repar totuși pantofii. Eu sunt mulțumit și așa. Dar Păpușarului traiul ăsta nu îi este de ajuns. Când mă uit în oglindă îi văd chipul îmbătrânit înainte de vreme și mă conving de fiecare dată că el a fost. Le-a arătat fetelor sacoșa cu pantofi, le-a lăsat să-i probeze și pe unele poate chiar le-a complimentat că le stă bine. Le-a condus în casă și acolo la lumina întunericului le-a transformat din Ryo, Hana sau Mayuka în vase goale îmbrăcate în piele în care el își vărsa agonia și din care apoi gusta însetat trup și sânge de femeie.

Zilele s-au scurs așa cum era firesc, soarele a răsărit și a apus, aceleași culori, același zumzet, o lume pe care o simt străină. Vocea lui răsună acum din ce în ce mai tare iar a mea se pierde. Nu știu cât timp mai am dar înainte ca totul să se termine, Ryo m-a rugat să le spun părinților ei că „*totul va fi bine*”....

Celor care vor găsi această scrisoare: numele meu este Ichinose Dai, eu nu sunt Păpușarul.

ANTOLOGIA FEREASTRA

Eglantina Mădălina BECHERU

Cafea cu rom

– De ce spui asta? îl întrebă ea privindu-l în timp ce își întindea spuma de ras pe fața palidă.

- Uită ce am zis. Era doar o glumă.
- Să nu uiți de becul de la bucătărie.
- Îl schimb după ce termin aici.
- Bine, eu plec. Astăzi rămân după

program. Ai grijă de tine. Dacă ieși, du și tu gunoiul, te rog! îi spuse trântind ușa în urma ei.

L își clăti fața, după care se privi îndelung în oglindă, urmărind firul subțire de sânge ce i se scurgea pe bărbie: „La dracu, niciodată nu sunt atent!” Se îndreptă spre bucătărie unde observă scrumiera murdară și restul încă fumegând al unei țigări. Simțea nevoia să fumeze, cu toate că nu era fumător. Își aminti că Maria ascundea câteodată țigări printre paginile cărților, pentru a le căuta atunci când avea nevoie. Găsi una chiar în „Păntecel Parisului” lui Zola. Se așeză în fața televizorului, încercându-se cu fumul țigării din care trăgea cu nesaț. Privi spre tavanul gălbui de vreme, zicându-și : „S-ar putea să fiu fericit, dar să nu știu. Ce-ar fi dacă fericirea ar sta într-o cafea cu rom pe care o bei dimineața, gândind că trebuie să duci gunoiul?”

– Unde ai fost până acum?

O tăcere țipătoare se așternu peste camera sărăcăcioasă în care locuiau de câțiva ani.

– Nu zici nimic. Normal că nu ai nimic de spus. Toată ziua pierzi vremea hoinărind cine știe pe unde. Ești exact ca tac-tu. Și ăluia i-a plăcut să umble, că nu s-a mai întors.

L o privi nepăsător, după care întrebă cu voce joasă:

- Ce avem de mâncare?
- Orez.
- Auzi, tu crezi că o să mor?
- Păi ce ai să mori?
- Întreb așa... crezi că o să mor odată?
- Odată o să mori și tu. E firesc.
- Eu nu cred. Și dacă nu cred, nu se întâmplă. Cum să-mi spui că voi muri? Nici de-ar fi adevărat n-ar trebui să-mi zici asta.

– M-ai întrebat și ți-am răspuns. Dar stai tu liniștit că mai ai mult până atunci. Tare curioasă mai sunt ce va fi de capul tău. Toată ziua umbli fără niciun rost.

Luă pe el o pereche de blugi și un tricou alb, după care începu să-și caute cheile prin sertarele mobilei din sufragerie. Le găsi într-un final pe birou, ascunse sub hârtiile împrăstiate. „Lumina, să nu uit să sting lumina și să duc gunoiul. Mai e ceva?” Aruncă o ultimă privire în jur, după care ieși. Cheia se răsucă în yală de două ori.

După ce își petrecu o bună parte din timp hoinărind printre sute de trecători grăbiți, se așeză pe o bancă de unde putea privi un banner imens pe care era scris cu litere aurii numele unei cofetării: „Le Bon Bon”.

– Tinere, singur? Unde ai lăsat-o pe Maria? se auzi deodată o voce cunoscută.

– Robert, tu erai? Maria e la serviciu, îi răspunse zâmbind, dar fără chef de vorbă.

- Tot asistentă medicală?
- Tot.
- Și tu? Mai lucrezi ca jurnalist?
- Nu, momentan am luat o pauză.

Intenționez să lansez în scurt timp o expoziție

de fotografie.

– Frumos, da. Știu că tu erai bun la chestiile astea. Eu am fost mereu mai pragmatic. Ce-a mai trecut timpul! Uită-te la mine: însurat, cu un copil de șase ani și încă unul pe drum, cu părul aproape alb...

– E bine și așa.

– Tu ce mai aștepti? Stai de ani de zile cu fata aia. Ori o iei, ori o lași?

L. îl privi cu atenție și, după o clipă de ezitare își atinse ceafa cu mâna stângă, spunând:

- Deocamdată ne este bine așa.
- Cum spui tu. Voi știți.

– Auzi, tu crezi că eu o să mor?

– Iar începi cu prostiile astea?

– Spune-mi. Mie îmi e greu să-mi imaginez că aș putea îmbătrâni, că m-aș putea îmbolnăvi sau că aș putea avea un accident. Câteodată cred că sunt cel mai norocos om de pe pământ. Cred că sunt nemuritor.

– Ești.

– Zilele trecute mi-ai zis că odată și odată voi muri și eu.

– Te-am mințit.

L. o privi cu ochi mari și însetați de răspunsuri.

– De ce?

– Pentru că tu ai băut apa nemuririi.

– Când?

– Într-o zi. A curs la robinet.

Trecuse de ora cinci când L. se ridică de pe banca pe care se așezase o doamnă ce avea în jur de patruzeci de ani. O privi discret, dar cu atenție, observând că pălăria pe care o purta îi ascundea o cicatrice aflată în partea de sus a obrazului stâng. Se gândi că poate s-a lovit sau a lovit-o cineva. Și el făcuse asta odată, într-un acces de furie. Regretase.

Mergea grăbit spre galeria „Lise”, aruncându-și ochii din când în când la ceasul pe care îl purta pe mâna dreaptă. „Azi e vineri. Vinerea închid la șase.”

Când ajunse, câțiva tineri tocmai ieșeau vorbind despre colecția de tablouri pe care o vizitaseră.

– Nu vă supărați, ne pregătim să închidem.

– Da, uitasem că astăzi este vineri.

– Puteți vizita expoziția în zilele următoare.

– Sigur, numai că eu venisem pentru propria mea expoziție.

– Am înțeles. În cazul acesta, trebuie să vorbiți cu directorul galeriei. Totuși, aș putea lua numărul dumneavoastră de telefon, pentru orice eventualitate. Deci domnul L, expoziție de pictură.

– Nu, nu. De fotografie.

– Mă scuzați. Domnul L, expoziție de fotografie. Cel mai probabil, abia peste trei săptămâni, dar repet, mai bine vorbiți cu domnul director.

Se îndreptă spre casă, când telefonul sună zgomotos:

– L, unde ești? Știi cât e ceasul? E unșpe’. S-a răcit și mâncarea de când te aștept. Și vezi că te-a căutat Sorin. A zis că ai să-i dai niște bani. Iar te-ai împrumutat?

– Ajung imediat și vorbim.

– Niciodată nu vorbim. Toată ziua umbli și de vorbit nu mai apucăm niciodată. M-am săturat.

– Maria, fă și tu o cafea cu rom.

– La ora asta?

– Da. Auzi, stai, nu închide. Spală bine chiuveta și dă drumul la robinet. Curge apa nemuririi.

Bianca DAN

Dincolo de ploaie

nu-ți aparțin, nu-mi aparțin nici măcar mie,
singurătatea e contagioasă, microbul
care suprimă tăcerea
nu e nimic după ziduri, poate firele de nisip
prin care am lăsat lumina să zburde
iartă-mă, mă ierți? te-am pus pe gânduri și erai
atât de limpede, încât mă vedeam prin tine
acum nu mai văd decât nisipuri mișcătoare,
iubirea asta s-a revărsat
până și în fântânile arteziene
astăzi, toate femeile se îmbracă în roșu,
îmi pun masca de ploaie și ies la cafea,
palmele tale ude îmi aleargă prin păr
încă de dimineață.

Poemul fără picioare

sărută-mi palmele și abține-te să mori
sunt vremuri grele, iubire,
mi-am întors pe dos sufletul și-mi trăiesc
viața pe apucate
ca un partipris cu Dumnezeu
mi-au înverzit gândurile
casingul unui cer îmbrăcat în ploaie
îmi îneacă puii de vrăbie din colțul luminii.
e tot mai greu să te gălesc acasă
nu mă asculți când mă întorc să-ți scriu
singurul poem fără picioare, dar
cu mâinile lungi
atât de lungi încât au înghețat tăcerea.

vintage glory

îmi port cheia la gât,
hai să zicem că sunt o altă generație pe role
vata de zahăr mi s-a lipit de degete
cuvintele mă tac
am absorbit în mine ultimul zid
cu broaște, molii și alte împărății lumești
love is distruction, scrie pe umărul tău drept
răspicat, ca o întâlnire de gradul 3
îmbrac rochia vintage și aselenizez
între noi, nu se pune virgulă,
sunt goală ca un sarcofag
în care viețuiește noaptea
și Cernobilul meu interior
poate îmbolnăvi de cancer lumina
nu tresări, îți voi tatua pe inimă
ultimul vers.

Unelte de scris

sunt aproape gata, am lumea la degetul mic
și-un sarcofag plin cu iubire,
unelte de scris și pastila antifum.
nu mă recunosc în haine de soldat
starea asta vine doar când plouă
și livrez sentimente la suprapreț
mă limitez la improvizatii,
până când sigur explodează ceva.

sunt alergică la timp, la uniforme și oglinzi
nu mă potrivesc cu nimic, viața e un banc sec

îmi expiră curajul, vine toamna
mai repede cu un an
m-am plictisit de atâta gri și pictez soarele
în roșu.

pe ici pe colo, câte o pelerină de ploaie
și-o tavernă.

Pe mare

ploaia îl fură pe Dumnezeu
din visele noastre
și pescuim în cascade
mori de vânt
e vechi aerul în zilele bune
și greu
mai deunăzi am irosit un cuvânt
ca să șterg din mine talazul
și-am făcut surf
pe marea Sargaselor
vrând, nevrând
tu erai acolo
singurul mal
singurul popas
erai limpede
și gol
precum infinitul
într-o picătură de rouă
și-atunci mi-am tăiat
o bucată din suflet
și ți-am croit veșminte
ca să mă porți cu tine
când ți-e frig.

Culori din jurnalul unei flori de colț

ți-am spus că te iubesc într-o mie de feluri
în nuanțe de roșu, alb, roșu
pe limba curcubeului
nu mă uit înapoi
ar fi prea simplu să mă întorc
spre norii cu tentă violet
și ploaia ce curge cascade
printre visele noastre verzi
desfă tu ultima filă
din jurnalul unei flori de colț
citește tu ultima lacrimă
rătăcită sub aripa timpului
regăsit
ți-am spus că te iubesc fără cuvinte
sau semne
nu am nevoie decât de un gând
sau de cântecul lebedei negre
pe lacul cu o mie de nuferi.

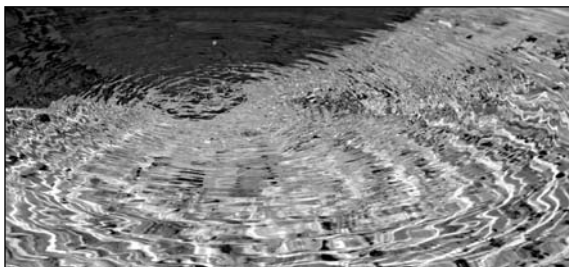
Să ne iubim în piele de șarpe

Încă mai simt degetele tale pe urma de spini
Fiecare nor obosit ce ne privea
Într-un film mut cu adolescenți pe role
Ce-și căutau începuturile în lumina fiecăruia
Încă mai simt că eram predestinați
Să ne iubim în piele de șarpe
Șuierând, timpul să ne uite povestea

Încă mai simt povara ploii pe tâmpile
Uitându-se cruciș din Cadillacul tău roșu
Nu uita să plângi când ești fericită, mi-ai spus
Înainte să-mi arunci cenușa în mare.

Culegătorul de iluzii

m-ai ademenit cu un alint
și am ajuns să mă molipsesc de tine

și să număr chibrituri
în loc de secunde
până la următoarea fotografie cu noi
și-n lipsa ta țeseam ca Penelopa
o imensă pânză de dragoste
a unui păianjen pustnic
ce-și încrusta singurătatea
pe pereții sufletului tău

și-ți cunoșteam fiecare bătaie în ușă
fiecare urmă pe zăpadă
când veneai să-mi culegi trecutul
din gropile din cearșaf
cu plasa pentru fluturi

Revizie tehnică

Pretind că exist...
Am venit din hățișurile antifonate
ale unei existențe de pripas
Când în vidul interior îți plouă cu carne
Iar Dumnezeu îmi evită privirea
Ori de câte ori mă înhăitez
cu vreun demon mai singur

Mă înec într-o picătură de sânge
Dizolvându-mi absența
Vrând să dau sens rotunjimilor clipei
Cu un zoom prea brutal din care se înalță toate
cicatricile prezentului
Viața e în revizie tehnică
și nu-mi reproșez nimic
atunci când îmi iau doza de moarte
cu înghițituri mici

ceva despre care nu vreau să vorbesc

am vrut să scriu ceva hard
dar mi s-au aburit ochelarii
și până să alung demonii ai aprins lumina
nu voi uita niciodată zgomotul ușii
nu mi-ai mai spus pe nume până atunci
nici măcar nu știu dacă eram apropiați
ai plecat înainte să-mi aranjez rochia
am rămas cu un picior dezgolit
și-o pasăre moartă în gură
strângând din dinți am uitat să șterg sângele
ștreangul mototolit de sub pat,
ca un animal bolnav
unica tortură pe care mi-o permit ești tu
ești mult prea atent la detalii,
data viitoare promit să mă nasc om.

Supraplin

Hei Gepeto, e prea mult trafic pe planetă
păpușile dorm în linia-ntâi
am în piept o inimă de lemn
cu care îmi ascut creioanele
ieri mi-am îngropat câinele, Gepeto,
ploaia în reprize și mi-am întins sufletul
lângă el
plin de noroi, cerul urmărea discret
morții din rotobil

e de ajuns o singură viață, simt cum
se umple paharul
ultima psihoză e cea pe care-o crezi singur,
dă-mi puțină lumină să alung fluturii
pe tâmpla rece a soarelui voi juca darts
e plin de flori Gepeto și miroase a humă
cobor din trupul meu ca pe o trambulină
omul negru stă mereu după ușă
trezește păpușile, e târziu...

POEȚII LUNII IUNIE

Andrei VEELEA

ultima cameră de hotel din atlantida

poemele astea sunt scrise în ultima cameră
de hotel
din atlantida,

mai strâmtă ca lumea
înainte de-a fi fost creat spațiul,
mai tensionată
ca pielea unei femei înainte de-a naște

pereții sunt subțiri
ca foaia de țigară:

se-aud înghițiturile-n sec din camera de alături
de parcă, prin baierile lumii,
un zeu ar asculta uneltirile celorlalți zei,

iar un făt și-ar auzi viitorii frați
mușcând cu poftă
dintr-o rază de soare

anatomia unei întâmplări

e-o pură întâmplare că mă trăiesc pe mine...
nu cunosc nici o filiație de idei,
nici o pasiune arzătoare, nici o dragoste
la prima vedere
care să ne fi adus a priori, implacabil,
la zidirea asta împreună

ba mai mult, ca orice cuplu, avem tot soiul
de dispute,
de la cele banale până la cele existențiale;
pornim de la o fereastră uitată deschisă:
ferastră, lume, cosmos
și-ajungem la ce-nseamnă pentru fiecare
noțiunea de libertate...

ne așezăm la un pahar de vin împreună,
unul de partea de sticlă a paharului, celălalt
de partea lui ideatică
și deplângem o lume mult prea lipsită
de fantezia
de-a ne percepe separat la fel cum
ne salută împreună

e-o întâmplare că locuiesc în același
apartament cu mine,
că-mpart aceeași iubită, că scriu aceeași carte
cu mine;
încă mă uit mirat în oglindă sau la fotografii,
apoi zâmbesc:

e-atât de întâmplător totul -

probabil m-am împiedicat de-o pasăre
pe țărnul unei atlantide care
nu s-a scufundat niciodată
și am căzut în mine

înainte de-a i se pune cuvântul „mamă” pe buze

înainte de-a i se pune cuvântul „mamă”
pe buze,
copilul susține o teză de doctorat
despre societatea deschisă,
fără broaște la uși,

ridică pe spatele unui melc
o construcție gigant
și propune un proiect
de înflorire a economiei atlantidei
în ritmuri de vals și de marx

dar pentru că-i mai dezarmat
decât un șarpe fovist
(aprins pictat pe spate, însă fără venin),

în schimbul a tot ceea ce știe i se dă
sânul de lapte cald al unei femei
cu sfârcul roz, impresionist, parfumat

lecție de economia sufletului

încerc să-mi vând mie însumi un poem,
dar nu ține...

știu mult prea bine unde mi-au suflat
în urechi zeii
și unde am consemnat doar, ca un contabil
cu telescoape prăfuite în loc de ochelari,

unde am descoperit un mecanism veritabil,
ingenios,
care se susținea singur, cu toate bizareriile,
revoluțiile
și lucrurile anapoda pe care le propunea

și unde m-am redus la a împleni noduri exotice
din cuvinte

știu mult prea bine unde am făcut concesii,
unde am ezitat să mă arunc în prăpastie,
cu foaia sternului
pe post de parașută

și unde am simulat un hău din adâncimea
unui pahar

știu mult prea bine unde am zis că mușc
gleznele realității
până la sânge
și unde doar m-am murdărit cu suc de roșii
pe buze...

știu mult prea bine unde erau grele cuvintele,
ca niște adevăruri supraponderale, fruste
și unde erau ușoare
ca formele unei adolescente primăvara...

poemul într-o ghindă

pietrele pavajului s-au depărtat brusc...

nici versurile poezilor nu mai stau împreună,
ci se-nșiră, fără prejudecăți, din
instinct spațial,
între altar și bodegă

eu te aștept într-o ghindă:
aici mi-am bătut credințele în cuie
să nu îmbrățișeze idoli de tablă,
aici arunc metaforele la pământ
să-mi dovedesc că mai

funcționează gravitația,
aici scriu un singur poem,
de fiecare dată altfel,
să mă asigur că încă exist

nu pierde vremea cu false politețuri,
nu ciocăni, ci intră hotărât!,
cât nu te-a risipit furtuna:
putem savura un pahar vin roșu împreună,
cu aromă proaspătă, iscoditoare, de fecioară,
putem împleni filozofii despre cosmos
sau ființă,

mai talentați ca două dantelărese,
până dimineața,
când toate se vor fi așezat afară,
ca zațul pe fundul ceștii de cafea,
ca praful pe asfalt, după o răpăială scurtă
de vară

ne vom trezi într-o stație de autobuz

fără nicio șosea împrejur

voi apuca spre unde-arată zarurile,
iar tu-ncotro bate vântul

o cină romantică, puțin suprarrealistă

un vierme trage după el un pian într-un măr
prin umerii unei handbaliste trece goală
poetesa sapho

cineva a întinat luna aruncând peste ea
cortina tuturor cunoștințelor noastre
despre bine și rău...
și tocmai ce-mi invitasem iubită
la o cină romantică

acolo, exact acolo!

însă e loc suficient să cinăm și-ntr-un măr,
necunosători despre morală,
inocenți

un vierme cu frac și papion ne-ar încânta
cu valsuri din chopin

cât despre lună, propun s-o uităm!,
au scris prea mult romanticii despre ea;
acum doar poetesa sapho, goală,
ar lua-o drept minge de handbal

și s-ar juca într-un vers cu ea

balada vecinei de vizavi

vecina de vizavi e mai bătrână decât lumea
(cel puțin pentru mine)

pe vremea împușcatului,
când încă nu mijisem ochii împotriva lumii,
vecina de vizavi turna la securitate
cravatele strident colorate ale bunicului,
fluturii de argint din pahare
și portretul regelui mihai
(ascuns în junglă
ca un sex neîngrijit de femeie
a integralei lenin)

acum bunicii au trecut de partea cealaltă,
discreți, cu bun simț.
vecina a rămas de partea gălăgioasă a lumii,
cu țâțele sprijinite de proptelele lui dali,
cu uterul prăbușit ca varșovia
după al doilea război mondial

mai mult:
are aparat auditiv:
nu mai tresare, noaptea, când îl lasă
pe noptieră,
la zgomotele petrecerilor din apartamentul meu

însă dimineața, la prima rază,
când și-l pune la urechi,
aude cum soarele mușcă lacom din întuneric,
cum se evaporă roua de pe mașinile
din parcare,
cum, în capătul celălalt al orașului,
în intimitatea de boabă de strugure
a unui furnal,

cocsul murdar, indecent,
se transformă în foi imaculate de tablă

(Continuare în pag. 9)

s-au terminat cuvintele

s-au terminat cuvintele
n-au mai rămas decât gesturile
s-au tocit brațele
n-a mai rămas decât imaginația
sterilă

mină de aur stoarsă
precum sânul mamei
până la praf
de către nou-născut

totuși am scris așa de mult că-n timpul ăsta
chopin
s-a deshidratat fugărindu-și
pe treptele poemului
pianul

în vama de la oancea

în vama de la oancea se aud cocoșii
vântul piaptână zăpada murdară
într-o gheretă prutul privește
un spectacol pompos
la un post rusesc de televiziune
un vameș ne caută pe sub coaste
de țigări băuturi droguri pistoale
viață

micul război de pe scară

bătrânele din bloc își uitaseră ochii
pe clanța ușii de la intrare

ele știau precis
la ce oră ies
la ce oră mă-ntorc
și cu cine

ele știau că fata pe care o invitam seară
de seară

în apartamentul meu
consumă apă, gaz, curățenie pe scară
și trebuie trebuie urgent trecută la întreținere

au sunat de câteva ori la ușă,
dar făceam dragoste ascunși într-o scoică
din acvariu,

asa că nu le-am răspuns

m-au reclamat la președintele de scară

în replică, am pus un afiș
deasupra ușii de la intrarea în bloc:
declar pe propria răspundere
că în apartamentul treizeci
locuiesc două sute de persoane

care priveau ca trăznitele,
care mă rugau chiar pe mine să le citesc
ce scrie,

pentru că era prea sus

două luni s-au chinuit să desprindă hârtia aia,
timp în care au mai murit câteva dintre ele,
iar cu restul am semnat un armistițiu

de dragoste, din fukushima

pentru tine iau plăcile tectonice
și tapetez cu ele

pereții odăii noastre;
din barele de uraniu fac lumânări erotice

lasă-i să arunce apă de mare
peste trupurile noastre încinse
la mii de grade
până se va evapora oceanul

când facem dragoste,
aburul respirației tale radioactive
amenință statele unite și europa
pentru tine sunt un samurai nuclear:
redesenez geografia,
ascund o declarație de dragoste
într-o picătură pierdută-ntr-un tsunami
și o regăsesc într-un iaht
aruncat pe un pat dintr-o sufragerie

păsări manga
contaminate de zbor
desenează scenarii
pe cerul orașului fukushima

ziua în care poezia nu a salvat lumea

poezia nu a însemnat niciodată mare lucru

în afară de o duzină de legi scrise în versuri,
niște doamne cucerite
și o mână de regi distrați copios,
poezia nu a contat

altminteri, dacă poezia ar fi însemnat
mare lucru,

ar fi stârnit războaie, i s-ar fi alocat resurse,
iar poeții ar fi avut
case impunătoare
și demnități înalte în stat

însă de undeva (nimeni și nimic
nu putea explica),

ceva imposibil de descris
venea, călca, făcea să tremure, descărna,
dezintegra, deștelenea, sfâșia,
cuprindea pe dinăuntru și măcina,
exploda, șuiera, zbiera,

de-așa natură încât toți au realizat
că numai poeții, cu fantezia lor,
ar fi putut înțelege
și salva lumea cu un poem, ceva

însă niciunul dintre ei nu era de găsit:

adunați undeva la o margine îndepărtată
de pădure,

poeții desenau rime alambicate
pe trupurile frunzelor
care cădeau timid

au auzit un strigăt disperat, îndepărtat,
însă au crezut că e doar soarele care apune

cea mai sofisticată formă de teroare

muzica e cea mai modernă și sofisticată
formă de teroare – pe lângă ea
mașinăria lui kafka e doar o glumă livrescă

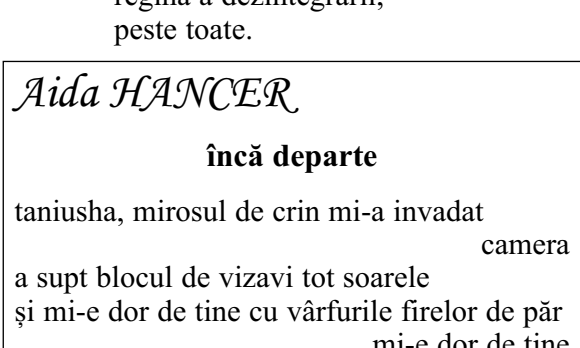
când dau să mă adresez unui prieten,
muzica-mi îndeasă sunetele în gură,
mă leagă fedeleș
și mă azvârle într-o boxă
ca o pivniță rece

când vreau să fac dragoste,
muzica adună toate babele din cartier
ciorchine la fereastră

când dau să mă apăr la judecata de apoi,
muzica îmi îndepărtează audiența
și mă trezesc perorând deșertul în gol

dar uite câte lucruri se pot scrie
în pauza dumnezeiască dintre o piesă și alta,

dintre o notă și cealaltă

când muzica tronează,
regină a dezintegrării,
peste toate.

Aida HANCER

încă departe

taniusha, mirosul de crin mi-a invadat
camera

a supt blocul de vizavi tot soarele
și mi-e dor de tine cu vârfurile firelor de păr
mi-e dor de tine

și tot cu ele te-aud cum respiri
mi se culcă liliicii în el taniusha
e seară și n-a mai fost altă zi
tu iarăși ai fruntea plină de lapte
și-ai să te lepezi de mine de câteva ori
ți-am tot povestit cum visam
că locuiam la el sub bărbie ca-n casă
cum în loc de ușă izbeam de coaste pielea
lui de pe piept

și ți-am mai spus că fumam, dar nu
cu degetele

fumam cu tot aerul dimprejur
fumam cu plămânii copilașilor din polizu
și cu palmele morților de câteva minute
mă ajutam

tu ai fost singura femeie care putea
să-și fiarbă copiii în apă de ploaie
îndulcită cu tei

să spargă între coaste nuci pentru ei

acum taniusha ți-am schimbat numele
și ți-am mutat casa
ai să faci focul cu scânduri din leagăn
peste capul tău alb or să cadă fulgi
de pudră de talc

cât botoșii lor la un an
au să râdă și-ai să pui răsul lor la temelia
casei voaste

nu ți-am uitat casa și numele
dar dumnezeule câtă piele-am murdărit
și-am spălat peste numele tău
brățări de furnici am purtat pe mâinile goale
și câte gâze-au murit cu sângele meu în ele

acum eu sunt pâine
și în pâine gândacii intră cu pas ușor
de gândac

acolo-și cresc ei puii fără jucării fără să știi
că ți-am strâns un copil la pieptul meu de
gândac

și l-am înfășat în niște cârpe tăiate
dintr-un hamac

în care dormeai tu pe-o parte
și burta pe-atunci nu creștea se-ascundea
după un bolovan uriaș
încă departe, tare ca piciorul paharului
de cristal și străvezie

era sub cerul care de-unul singur dumnezei
mai mari decât ai tăi

ascundea

ridică-ți acum femeie cortul cu tot cu
pământul pe care l-ai pus
ascultă-ți bărbatul atunci când nu te privește
de sus

dă-i mâna
atât a rămas din tine care să poarte inelele
și doi bolovani rași în cap de iarbă
unul puțin vesel și altul cu barbă la distanță
de sute de ani prieteni
care se pupă pe gură

REVISTĂ DE CULTURĂ

Pagina 9

TOATE-S VECHI ȘI NOUĂ TOATE

Actualitatea tarelor societății românești semnalate de Eminescu în paginile ziarului **Timpul** transpare dintr-un ciclu de șase articole, reunite sub titlul *Icoane vechi și icoane nouă*.

1. Eminescu sesizează din capul locului un adevăr trist, referitor la copilăria spiritului nostru public: întorși de la studii de la Paris, ai noștri tineri au introdus formele fără fond, ca să ne exprimăm în termenii teoriei lui Eugen Lovinescu. Bunăoară, exemplul gazetarului de la **Timpul** vizează avocații. Aceștia „Întorși din străinătate, nu și-au dat silința să învețe legile și datinile pământului, să codifice obiceiurile nației românești, ci au introdus pur și simplu codicele pe care le învățaseră la Paris, ca și când poporul român a fost în trecut un popor de vite, fără legi...” (ediția **M. Eminescu, Scrieri politice**, comentate de D. Murărașu, seria Clasicii români comentate, Editura Scrisul românesc, Craiova, 1937, p. 167-168). Concluzia lui Eminescu este valabilă și azi, când intrați în UE, deasupra capului justiției românești stă sabia sistării fondurilor europene pentru dezvoltare, ca urmare a încetării implementării reformelor în acest domeniu, reclamate de mai marii de la Buruxelles sau chiar mimarea acestui act necesar asanării morale a vieții publice românești: „Legile noastre sunt străine: ele sunt făcute pentru un stadiu de evoluție socială, care în Franța a fost, la noi n-a fost încă.” (p. 169).

Un alt aspect discutat pe larg în primul articol, intitulat *Actualitatea*, se referă la clasa de mijloc – temelie a liberalismului adevărat. La acea vreme, ea era formată din dascăli (profesori) și avocați. Fără ocolișuri, autorul articolului arată cine sunt liberalii acelor vremuri: „...toate lepădăturile Orientului și Occidentului, grecești, jidovești, bulgărești, se grămădesc în orașele noastre, iar copiii acestor lepădături sunt liberalii noștri.” (p. 169).

Față de acești moftangii, Eminescu este când ironic, când cinic, însă și într-un caz și în celălalt dezvăluie crudul adevăr despre caracterul acestor pseudo-politicieni, care cred că li se cuvine totul, fără să facă nimic. Între fabrica de vorbe a Parlamentului și cea de la ziarele Telegraful și Românul (publicații pro-liberale – n.n.) nu e nicio deosebire: „Arătați-ne în adunările d-voastră pe reprezentanții capitalurilor și fabricilor mari, pe reprezentanții clasei de mijloc, cari să se deosebească de fabrica de mofturi ale Telegrafului și ale Românului și de fabrica d-voastră de palavre din dealul Mitropoliei?” (p. 170-171).

Cinismul gazetarului transpare din fraze unde ironia caustică țintește părinții și, prin ricoșeu, progeniturile celor cocoțați în fruntea țării: „Dumnealor vor să facă pe boierii: 3-4-500 de franci pe lună nu-i liniștesc și nu-i fac să se pue pe muncă pentru a deveni folositori nației, de pe spinarea căreia trăiesc. Sunt născuți pentru lucruri mai înalte, pentru deputății, ministerii, ambasade, catedre de universitate, scaune în Academie, tot lucruri mari la care cinstiții lor părinți, cari vindeau bragă și rahat cu apă rece sau umblau cu patrafirul și sfiștocul din casă-n casă, nici nu visaseră...” (p. 171).

Fragmentul următor, pe care îl vom reproduce mai jos, justifică încă o dată teza actualității scrierilor politice ale lui Eminescu. Se va putea lesne vedea că nu e nicio diferență cantitativă și, mai cu seamă, calitativă între

starea de lucruri de pe vremea poetului-gazetar și cea din zilele noastre. Așa încât dacă acest fragment ar fi publicat în cotidienele postdecembriste, de mare tiraj, nu credem să mire pe cineva, în afara celor ce se simt cu musca pe căciulă: „Într-adevăr, cum li s-ar deschide oamenilor ochii, când unul (analist politic sau sociolog al timpului nostru – n.n.) le-ar zice: «Ia stați, oameni buni! Voi plătiți profesori cari nici nu învață copiii, nici carte nu știu; plătiți judecători nedrepti și administratori cari vă fură (...) Și aceștia vă amestec cu vorbe și vă îmbată cu apă rece (...) Nefiind stăpâni cari să-i ție în frâu. Ei își fac mendrele și vă sărăcesc, creându-și locuri și locușoare, deputății, primării, comisii și multe altele, pe care voi le plătiți peșin, pe când ei nu vă dau nimic, absolut nimic în schimb, ci din contră vă mai desbracă după ce voi i-ați înțolit.»” (p. 172).

2. În articolul din 13 decembrie 1877, publicat în **Timpul** (p. II), cu titlul *Paralele economice*, gazetarul compară, prin exemple concrete, starea economică a țării din vremea sa cu cea de la 1840.

Ideea fundamentală a articolului e teza formelor fără fond: „Neapărat că nu trebuie să devenim și noi națiune industrială (...) trebuie mai întâi să fii națiune industrială și după aceea abia să ai legile și instituțiile națiilor industriale.” (p. 177-178). Eminescu atrage atenția că importul de legi în domeniul economiei, din statele industrializate, contravine civilizației noastre: „Am admis legiuri străine? Ei bine, nu le-am admis pentru român, cu trebuințele căruia nu se potriveau (...) Am creat o atmosferă publică pentru plante exotice, de care planta autohtonă moare...” (p. 175).

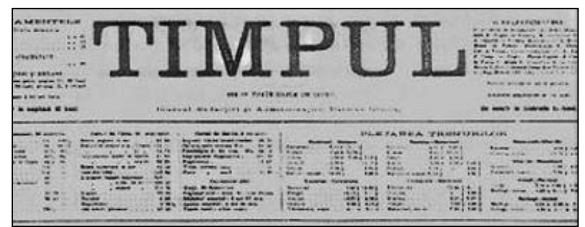
Apoi, gazetarul face o expunere amănunțită a cheltuielilor de judecată, exorbitante în vremea sa și a pagubelor cu care rămâne împlicinatul, în timp ce pe vremea boierilor, pe la 1840, cei aflați în litigiu nu pierdeau atâta timp și nici atâtia bani cu formalitățile.

Referindu-se și la viața culturală din epocă, autorul articolului o găsește superioară, strecurând imediat o ironie, prin compararea aceleia cu cea contemporană lui: „Dacă cultura se judecă după scriitori, atunci vom trebui să constatăm, cu părere de rău, că Eliad și Asachi știu de zece ori mai multă carte decât Dnii C.A. Rosetti, Costinescu, Carada și Fundescu, că Anton Pann era un scriitor cu mai mult talent și mai mult spirit de cât o sută dintre oficioșii cari fac astăzi «esprit» prin gazete...” (s. n., p. 181).

3. Al treilea articol din suita celor șase a apărut la 14 decembrie 1877 (p. II-III), având titlul *Bătrâni și tineri face referiri la conflictul între generații*.

După ce în prima parte se fac referiri la legile de sorginte liberală – importate – și care, prin faptul că nu se potrivesc spiritului românesc, riscă să ducă țara de răpă, autorul numindu-i pe acești preținși farmaciști ce ar fi descoperit un praf bun la toate bolile (în fond, praf în ochi!, cf. p. 184-185) șarlatani, în partea a doua se detaliază raportul aparență – esență dintre cei aflați cândva la putere – generația bătrânilor boieri – și cei din vremea lui Eminescu – generația tinerilor liberali.

Buna intenție a „moșnegilor” (generația de boieri de la 1840 – n.n.) a fost de a-și trimite progeniturile la studii, în Franța.

Remarcăm spiritul critic al pamfletarului Eminescu față de tinerii de-a dreptul risipitori: „Acolo, în loc să învețe lucruri folositoare, (...) s-au pus aproape toți pe politică (...) adică au adunat multă învățătură din *Figaro*, *Petite république française*, și cu capul gol și cu punga idem, s-au întors rânduri, rânduri în țară, ca să ne pue la cale. Această tinerime veselă și ușoară trăiește într-o țară săracă și a deprins cu toate acestea obiceiurile bogatei clase de mijloc din Franța...” (p. 187).

Cronicarul este ironic față de această generație libertină, inconștientă în apucăturile ei de consumator egoist, fără a produce în folosul obștii. Este de-a dreptul scandalos că tineretul de atunci – ca și cel din zilele noastre – se crede, chipurile, *cool*, imitând pseudo-valorile străinilor, că, de, tot ce nu e românesc e *treny*: „Acest tineret, ce se caracterizează prin o rară lipsă de pietate față cu neștrămutata vrednicie a lucrurilor strămoșești, vorbind o păsărească coruptă în locul frumoasei limbi a strămoșilor (...) și dezaproband tot ce nu încapă în cele 75 de dramuri de creier cu care i-a-nzestrat răutăcioasa natură, acest tineret (...) a deprins ariile teatrelor de mahala din Paris și, înarmat cu această vastă știință, vine la noi cu pretenția de a trece de-a doua zi între deputați, miniștri, profesori de universitate, membri la societatea academică...” (p. 187).

Cu amărăciune, cronicarul constată că bătrânii, în naivitatea lor că fac un bine că-și trimit plozii la „instrucție” în străinătate, au crescut la sân șerpi veninoși – liberalii, care intrați în politică, și-au năpărlit blana și s-au năvălit. „Bătrânii aveau gură de lup și inima de miel; au venit liberalii cu gura de miel plină de cuvinte amăgitoare, dar cu inima de lup.” (p. 191).

4. La 18 decembrie 1877, apărea în **Timpul** (p. II) cel de-al patrulea articol din seria *Icoane vechi și icoane nouă*, având titlul *Ilustrații administrative*. Aici, se aduce în discuție mult clamata teză a descentralizării, reluată și îngânată, fără a fi definitivată, și în zilele noastre.

Mai întâi, sub lupa critică a ziaristului e pus sistemul de învățământ – mai ales cel pre-universitar. Pe vremea când Eminescu lucra la ziar, calitatea învățământului românesc era deficitară. Reforma inițiată la vremea când dnii A. T. Laurian și M. Kogălniceanu erau doar buni profesori de liceu (pe la 1840), ca de obicei (atunci, ca și acum), nu a fost dusă până la capăt: existau mai puține școli și era de așteptat ca în timp să crească sub aspect calitativ. Nu s-a întâmplat așa nici după 30 de ani de la momentul la care se face referire: e regretabil că nu numai numărul școlilor a crescut, dar proporțional cu acesta și numărul semidocților, ba mai mult chiar, învățătorii care ar fi trebuit să vegheze la instruirea neamului sunt ei înșiși neinstruiți: „Afirmăm că sunt sute de învățători cari nu știu să despartă cuvintele unul de altul, nici să pue punct și virgulă unde trebuie. Nu mai pomenim de sintaxă sau ortografie, căci în privința aceasta e *Vavilonie curată*, și fiecare crede că poate scrie cum îi place.” (p. 193). Asemănările cu starea învățământului actual – la 140 de ani de la scrierea articolului – este evidentă!

(Continuare în pag. 11)

Urmare din pag. 10)

După Revoluția din decembrie 1989, am asistat la o adevărată hemoragie de facultăți particulare; acreditate sau nu, acestea au o puzderie de universitari semidocti, cu lucrări fie plagiate, fie de o probitate științifică îndoielnică, iar biata limba română e siluită atât în ziare, cât și la mai toate posturile TV, și ele apărute ca ciupercile după ploaie! Chiar și așa-zisul model de scriere și exprimare corecte – DOOM 2 – lasă de dorit, autoarele justificând „norma” de cele mai multe ori că ar fi impusă de folosirea uzuală a unor cuvinte de către vorbitori!

Apoi, se arată care ar fi trebuit să fie atribuțiile unui subprefect, sub aspectul interesului economic al colectivității unde își desfășoară activitatea, acesta fiind un simplu curier între prefectură și primărie: „*Li s-au luat atribuțiile simple, pe care le aveau zapcii vechi și li s-au dat altele, pe care nu le pricepeau deloc, căci administrația este o știință, iar subprefectul de azi nu știe mai mult decât a scrie neortografic...*” (p. 194). Politizarea economicului („boală” veche, atunci și acum) este păguboasă, iar politicienii liberali habar nu au semnificația noțiunii de a administra:

„...ar fi văzut (...) cât e de necesar ca un subprefect să știe atâta carte cât și un profesor de administrație și de economie politică și, pe lângă acestea, îi trebuie și o deprindere cu locul în care trăiește, pentru a ști să aplice ceea ce știe.” (p. 195).

Partea mediană a articolului **Ilustrații administrative** face referiri directe la descentralizarea și electivitatea funcționarilor publici – teză de actualitate, în zilele noastre. Totul se învârtă în jurul politicului, grija pentru prosperitatea colectivității locale este doar un pretext pentru pomenile post-electorale:

„...e vremea ca un avocat fără pricină să se facă director de școală secundară, un altul primar de oraș, un al treilea revizor de școale, un al patrulea prefect. Dar, odată intrați în pâine, ei au interes să ție mult guvernul liberal și, fiindcă acesta atârână (...) de alegeri, ei se fac luntre și punte ca să scoată prietenii deputați.” (p. 196). După cum se poate observa din lectura acestui citat și din altul, pe care îl vom reproduce mai jos, istoria se repetă; nimic nou sub soare!

După alegerile parlamentare postdecembriste, imediat instalat noul guvern, de fiecare dată – indiferent de culoarea politică – dă vina pe cel vechi, acuzându-l de toate relele posibile și imposibile! Chiar mai mult: când este vânat un post pentru susținătorii din campania electorală sau pentru vreun membru de vază al partidului de guvernământ, se recurge la o adevărată vânatoare de vrăjitoare sau la intimidare a celui care-l ocupase pe drept.

Afirmațiile lui Eminescu la starea de lucruri de atunci sunt valabile și azi:

„...adunătura de gheșefturi din Dealul Mitropoliei se pune să judece lumea. Mai întâiu, toți din guvernul trecut, fie miniștri, fie funcționari, au fost cel puțin hoți, stabilesc d-nia lor. De aceia proces tuturoră –, iar funcționarilor destituire. Dacă unuia nu-i găsești nici măcar cusurul pe care-l are soarele, și dacă are mai multă știință de cum s-ar cere pentru serviciul lui, îi desființezi deocamdată

postul pentru că trebuie făcute economii, apoi îl reînființezi (...) și-ți pui ciracul în locul găsit vacant – ca din întâmplare.” (p. 197).

5. Penultimul articol din seria **Icoanelor...** a apărut la 21 decembrie 1877, în ziarul Timpul (p. II) și chiar dacă este concis el pune în evidență cunoștințele gazetarului în domeniul economiei.

Plecând de la premisa că poporul român a rămas insensibil la importul de reforme social-economice, fie grecești, fie rusești sau franțuzești, Eminescu se întreabă cine a avut ideea de a introduce reformele în domeniul culturi, ale apusului, atât de costisitoare, într-o țară agrară, abia pe la 1830. Răspunsul său relevă crudul adevăr – aceia care au fost rupți de realitățile social-economice autohtone: „*Sigur că numai oameni cari nu-și cunoșteau țara deloc.*” (p. 203).

El amintește că ideea fundamentală a abecedarului economic este aceea că prisosul muncii fiecăruia e folosit „*numai pentru a se ține pe sine și familia*” (p. 205). Extrapolând acest adevăr la întreaga societate, nu uită să strecoare și o săgeată veninoasă la adresa liberalilor: „*Prisoasele economiilor individuale constituiesc o sumă certă. Dacă vei hrăni cu ele câteva mii de stârpituri liberale, de unde îți mai rămân condițiile pentru întreținerea unei culturi sănătoase și temeinice.*” (p. 295).

6. Ultimul articol publicat în ziarul Timpul din seria Icoane vechi și icoane nouă, apărut la 23 decembrie 1877 (p. II), oferă un tablou recapitulativ al tarelor vieții social-economice din acea perioadă. Referindu-se la beția de cuvinte din gazetele românești ale vremii, Eminescu observă un adevăr valabil și pentru presa din zilele noastre: există (atunci și acum) presă pro-guvernamentală și propoziție; de aici și patima unor susținători și a altora. (cf. ed. cit., p. 208).

Aducând în discuție starea economică a țării, Eminescu opinează că aceasta se reflectă în mod direct în calitățile morale pe care le vădește poporul: în trecut, având o stare economică mulțumitoare, aceasta a avut drept consecință blândețea caracteristică neamului nostru mioritic. Ceea ce îngrijorează e faptul că numărul celor care produc – țărani – a scăzut îngrijorător, în timp ce numărul celor din clasele parazite a crescut pe măsură!

Un alt aspect vizat este cel al comerțului. Nu numai că cel autohton e slab dezvoltat, dar principalele ramuri ale economiei au încăput pe mâini străine: „*Prin atârănarea noastră economică, am ajuns ca toate guvernele, spună ele ce-or pofti, să atârne mai mult ori mai puțin de înrâuriri străine.*” (p. 212).

Concluzia celor semnalate este alarmantă: producția a scăzut vertiginos și, în loc să crească valoarea ei, au crescut doar cerințele societății – nevoile de consum. Și acest aspect e valabil și în zilele noastre. Iată de ce scrierile lui Eminescu, publicate la Timpul sunt de actualitate, iată de ce era pizmuit de liberalii acelor vremuri, iată pentru ce este hulit și azi! Așa se explică preferința gazetarului pentru statul absolutist: „*Dați-mi statul cel mai absolutist, în care oamenii să fie sănătoși și avuți – îl prefer statului celui mai liber, în care oamenii vor fi mizeri și bolnavi.*” (p. 213).

Vitralii lirice

George PAȘA

Până la capătul poveștii,
mi-am zis că e bine

Se-aruncă, din fugă, razele soarelui.
Parc-ar fi senin, dar trec
ba un nor, ba un câine,
ba un nor, ba un câine...
I-ai prinde, în glumă, de coadă,
și ei să nu simtă durerea,
să nu te umbrească, să nu te latre,
să nu te umbrească, să nu te latre,
pe cer, pe stradă, când te plimbi,
cu un plasture pe frunte,
cu o broboadă pe umeri,
Esmeraldo.

Cineva zice: „Bată-vă să vă bată
și să nu vă fie de deochi, fii ai pământului!
Unde-i pasărea ce i-a vindecat soarelui rănila
doar cu un cântec?
Poate că norii au uitat extingtorul,
și-acum pasărea zace sub cenușă”.

Trec și eu pe acolo,
nu văd nimic esențial,
deși pe cer se vântură un nor ca un câine,
pe stradă, mă latră un câine ce se risipește
ca un nor,
și-apare, din senin, ca un soare.

Fii atent, se aruncă, din mersul pământului,
razele soarelui.
Pare-a fi senin, dar nu mai trece nimic.
Norii au fost alungați, cu un surâs,
de Esmeralda,
câinii au cozile covrig și mușcă din ele,
chiar și pasărea a înviat din cenușă,
uite-o colo sus cum bandajează
rănila soarelui!

Eu cânt,
Esmeralda cântă,
ne plimbăm prin constelația câinelui,
străzile au dispărut în norii depărtării.

Pavel Lică

Ieșirea din tenebre

Femeie, simt zbătindu-mi-se-n umeri
Lumina coborâtă într-un staul,
Și nu-nțeleg de ce mă bate Saul,
(Poate-s urmaș de regi trecuți în Numeri).

În noaptea asta, de nechează dracii,
Am să le-agăț tămâie-n pungi pe hamuri,
Să nu-ți mai fure glastrele din geamuri
În care-am îngropat toți vârcolacii.

M-am săturat, femeie, de-ntuneric,
Refuz semnu-ntrebării din vertebre,
Hai, să fugim deodată din tenebre
Și să-nviem un anotimp homeric!

Ne-așteaptă Prometeu să ducem focul
În lumânări pe crucea de lumină,
Poate ne cheamă și Iisus la Cină,
Femeie, hai, să ne-ncercăm norocul!

Mihai ȘTIRBU

Iubirile scriitorilor - Octavian și Veturia GOGA

Una dintre femeile importante nu doar celor apropiați, a fost soția poetului **Octavian Goga, Veturia**. De reținut poate, că fiecare dintre cei doi era la a doua căsătorie.

Prima dragoste a poetului, despre care aflăm dintr-un dosar epistolar întocmit de universitarul sibian Ilie Gutan, ar fi fost **Aurelia Rusu**, o tânără de 18 ani, elevă la Seminarul pedagogic din Blaj, dezmiardată blajin prin formula „gingașa surioară”. O altă iubire, **Adelina Olteanu-Maior**, constituie și ea un moment de referință în evoluția sentimentală a scriitorului – condamnat, parcă, la eterna repetiție în materie de amoruri pierdute.

Poetul a trăit o dragoste fulminantă, arzătoare până la uitarea de sine cu **Hortensia Cosma**, fiica unui român bogat din Ardeal, directorul Băncii Albina. Ea i-a fost prima soție vreme de 14 ani, dar rășinării din satul natal aveau s-o considere mereu adevărata soție a domnului Goga, care prin blindețea și felul ei de a fi, se apropiase pentru totdeauna și de inima mamei poetului, învățătoarea Aurelia Bratu (Bratu - înainte de căsătoria cu Iosif Goga, tatăl poetului care inițial era învățător, fiind mai apoi numit preot în Rășinari). Era o femeie de o frumusețe diafană, cu o mare noblețe sufletească, și după ce se despărțise de Goga, se interesa în continuare de el. Avea o frumusețe clasică, și avea talentul unei soprane lirice de coloratură. Cântase în concerte publice; întâmplare sau nu, de câteva ori cântase piese de muzică cultă în duet cu Veturia.

Povestea de dragoste dintre Veturia și Octavian Goga este și acum controversată și plină de întrebări, generând păreri contrarii. Cei doi se cunoșteau, erau chiar prieteni încă din copilărie. Amândoi erau din neam de protopopi, amândoi și-au făcut studiile liceale la Sibiu. Relația dintre ei s-a înfiripat când erau căsătoriți, ea cu Lazăr Triteanu, care a devenit apoi episcop de Roman, el cu mai sus pomenita Hortensia Cosma.

Veturia era fiica preotului Zevedei (Zacheiu) Mureșan din Sebeș, care, în afară de cântările bisericești, prețuia și cultiva cântările mirene. Apropierea de muzică a transmis-o și celor trei copii care cântau la instrumente diferite. La pian cânta băiatul cel mai mare – Octavian, la vioară Veturia, iar băiatul cel mai mic (Pompiliu – pare-se cel mai înzestrat), cânta la instrumentele de percuție, la cele de suflat sau cu coarde.

Viața culturală era bogată în Ardeal. În 1903, la Sibiu, a debutat Veturia (încă Mureșan), cu piesa Răsunetul de la Crișana de Ion Vidu. În scurt timp avea să devină „privighetoarea Ardealului”, impunându-se în viața muzicală a Transilvaniei, ajutată de o voce și o forță cum nu-ți venea să crezi - scriau cronicarii vremii - privindu-i silueta destul de plăpândă. Ecouri laudative, așadar, într-un oraș (Hermannstadt) dominat de muzicieni notorii, G. Dima, Hermann Heinrich, Augustin Benea, Iulius Schoffer, Viktor von Heldenburg etc., sau de soliști vocali precum Lucia Cosma, Delia Olariu, Elena Cuntan, Ștefan Marcus. De altfel Reuniunea Română de Muzică și Cântări, orchestra și cor, director fiind Artur

Stubbe (din Germania), iar dirijor, Alfred Novak, devenise, alături de formațiile comunității germane, notorie în oraș și împrejurimi.

În martie 1909, când Societatea Studențească „Petru Maior” din Budapesta organizase un spectacol extraordinar, având-o ca solistă pe Veturia, concertul a fost un triumf pentru ea, cu ecouri în presa vremii.

Tot în 1909, Octavian Goga, aflat în Italia, a întâlnit-o pe Veturia care avea să devină pentru el „duduca mea”. Recunoașterea pe plan național a calităților ei de artistă a apreciat-o și Regele Carol I care a decorat-o cu Medalia Bene Merenti, cl. I pentru Artă și Cultură, acordându-i și titlul de Interpreta de Cameră a Coroanei. A urmat marele concert de la Ateneu, din 28 decembrie 1909, când, acompaniată la pian de George Enescu și Th. Fucs, a interpretat cântece de Tiberiu Brediceanu și piese din Bach, Dvorak, Strauss. Sucesele curgeau unul după altul. La concertul din 1912 a fost acompaniată la pian de George Enescu și Cella Delavrancea, interpretând roluri din Cavalleria rusticana de Mascani, Secretul Susanei de E. Wolff. A mai concertat în București, Sibiu, în Brașov - la Biserica Neagră.

După căsătoria cu Octavian Goga în 1921 nu renunță la cariera în muzică, fiind remarcată și peste hotare. Veturia a cântat de două ori la Opera Regală din Berlin, interpretând rolul Elisabetei în Tannhäuser de Wagner și în Flautul fermecat de Mozart. Îl cunoscuse pe Sigfried Wagner, fiul Cosimei Wagner - fiica lui Franz Liszt și văduva lui Richard Wagner - în 1913, la București. A păstrat legăturile cu familia Wagner, și peste 54 de ani o primea la Ciucea pe Winfried Wagner, soția lui Siegfried. La Bayreuth, Veturia a cântat în tetralogia lui Richard Wagner, Inelul Nibelungilor, Amurgul zeilor, Parsifal și Tristan și Isolde.

Prezența ei de spirit a salvat prestigiul teatrului din Bayreuth, când una dintre Walkirii - nefiind în formă - era să compromită concertul. Sesizându-i indispoziția, Veturia a intervenit intrându-și în rol. Recunoscător, dirijorul Athur Nikinski i-a sărutat mâna la sfârșitul spectacolului, mulțumindu-i în felul lui.

Prin intermediul lui George Enescu a cântat Schuman și Schubert în salonul muzical al reginei Elisabeta – poeta Carmen Sylva, la castelul Peleș, fiind invitată apoi la o recepție la palat. A devenit *Doamna de Onoare a Reginei Elisabeta*, care o prețuia și pentru cunoașterea limbii germane.

După căsătoria cu Veturia, Octavian Goga s-a afirmat pregnant pe scena politică românească, primind chiar câteva funcții ministeriale. Ea, prin relațiile sale extrem de influente în țară și peste hotare, l-a ajutat pe poetul-politician să-și materializeze aspirațiile de parvenire politică. Însă în timp, iubirea frenetică de la început s-a metamorfozat într-o relație conjugală de o formalitate dureroasă, plină de tensiuni și frenetice vinovății, dar și de secrete, cei doi trăind tot restul vieții din amintirea tulburătorului sentiment care-i unise.

După dispariția poetului în 1938, Veturia se vedea la o răscruce de drumuri, și pentru că Goga, după căsătorie, îi interzisese orice

apariție în public, orice concert. Dar caracterul puternic, ambiția și dorința de a răzbi, relațiile pe care și le făcuse în timp, au ajutat-o să iasă (într-un fel) la liman. A devenit repede o prezență frecventă în anturajul și casa lui Ion Antonescu, a cărui soție - Maria Antonescu, i-a devenit prietenă intimă. L-ar fi însoțit pe dictator în timpul deplasărilor în Germania, chiar la cartierul lui Hitler, în calitate de translator, fiindcă însăși regina Elisabeta o apreciaше pentru cunoașterea la perfecție a limbii germane.

Probabil, dorința de a ieși cumva în față, dar și relațiile și buna cunoaștere a unor limbi străine, au determinat-o să desfășoare o intensă și susținută activitate de spionaj, fiind comparată uneori cu Mata Hari. Această activitate a fost consacrată doar intesului național, cu acordul și spijinul tacit al puterii de la București. Dar, strănepotul lui Goga - Mircea Goga, o considera cu mai multe fețe, fiindcă ea, femeia celebră, malefică, fatală, ar fi acționat și pentru serviciile occidentale, apoi pentru K.G.B., astfel justificându-se ajungerea numelui ei pe lista criminalilor de război, arestarea și implicarea în procesul lui Ion Antonescu, dar până la urmă și scoaterea ei de pe liste și din proces, de către puterea instalată la București după 23 august 1944. Însă, în 1946 a fost condamnată de Tribunalul Poporului și obligată să aibă „domiciliul forțat” la Ciucea până în 1951. I se impusese și prezentarea periodică la postul de miliție, pentru a demonstra că plecase din localitate.

Chiar în anul morții lui Octavian Goga, când acesta încă se mai putea plimba prin grădina castelului de la Ciucea, poate prevestindu-și sfârșitul apropiat, a hotărât împreună cu soția sa să-și doarmă somnul de veci acolo. Castelul (deși era într-o avansată stare de degradare) fusese cumpărat de Octavian Goga în 1920 de la văduva fostului său prieten, poetul maghiar Ady Endre. Cu timpul, s-au obișnuit acolo, au refăcut casa, îmbogățind-o cu valori artistice, opere de artă - mai ales grafică, obiecte decorative ale timpului aduse din periplul poetului prin Europa, fotografii și inscripții valoroase.

Până la cei 96 de ani pe care i-a împlinit acolo Castelana sau Vestala de la Ciucea, s-a îngrijit de casă, fiind o femeie riguroasă, pretențioasă, chiar dificilă după unii, care nu se mulțumea cu jumătăți de măsură, nu tolera minciuna sau hoția, de aceea era incomodă pentru lucrătorii care s-au perindat pentru diverse lucrări. La 76 de ani, planta ea însăși cartofi în grădină. A hotărât construirea unui mausoleu impozant pentru fostul ei soț, ale cărui rămășițe au fost mutate acolo abia în 1958.

Bibliografie:

- **Octavian și Veturia Goga** de **Virgil LAZĂR**, ROMANIA LIBERA 16 Octombrie 2009;
- **Ilie GUTAN, Octavian Goga. Rasfringeri în evantai** Editura Imago, Sibiu, 2002;
- **Carmen DRAGOMIR, La Ciucea, între iubire și spionaj** - jurnalul.ro 26 iunie 2009;
- **Dialog cu Mircea Goga** - interviu realizat de **Cristina Hermeziu** la Paris - Suplimentul de cultură nr 193/ august 2008)

Șerban CODRIN

Haiku și micropoem

Problema micropoemului în literatura română este de dată recentă, dacă exceptăm existența distihului, prezentă în catalogul de forme moștenit, prin intermediar francezo-german, din literaturile antice, grecești și latinești. **Antologia palatină** abundă de poeme scurte, chiar de un vers, dar numărul distihurilor este mare, la fel, al terținelor, catrenelor.

Dar nu despre poemul scurt de origine antică europeană este vorba aici, ci de cu totul altceva.

După apariția (1949), la San Francisco, a antologiei **Haiku**, 4 volume selectate și comentate de eseistul, criticul și istoricul literar de origine britanică **R. H. Blyth**, datele problemei se schimbă fundamental. Succesul internațional al cărții, porțile deschise spre poezia niponă se dovedesc absolut uluitoare pentru orice poet, fie interesat sau nu de poezia orientului.

De fapt, antologia și celelalte cărți ale lui R. H. Blyth deschid o „cutie a Pandorei”, de unde se revarsă influențe cu totul neașteptate, noi teme și motive literare, sau abordate într-un cadru estetic șocant, specii inedite, *tanka*, *renku*, *haiku*, *haibun*, în forme specifice.

Astfel poezia internațională, inclusiv cea română, se îmbogățește cu termeni esențiali. Acești termeni circulă inclusiv într-o traducere aproximativă, precum *tanka* (poem scurt, alcătuit din 5 versuri de 5-7-5/7-7 silabe sau variante), *haiku* (poezie paradoxală, în formă fixă, terțină de 5/7-5 silabe sau 5-7/5), *renku* (poezie în-lanț, în formă fixă, cu reguli speciale), *gunsaku* (poezie secvențială, cu reguli de conținut), *kigo* (cuvânt sezon), *kireji* (cezură, pauză de sens, notată /). Numărul acestor termeni este mare, iar poezii informații serioase în artele poetice nipone sunt familiarizați și li se pare firesc să-i folosească. De altfel, gradul de cultură literară, de cunoaștere a artelor literare nipone devine evident în momentul când citești câteva micropoeme originale: se observă imediat dacă ești inițiat sau profan. Inițiatii compun de la înălțimea talentului (**Radu Patrichi**, **Eduard Tzară**), profanii poluează, nu pomenim nume, pentru că nu merită, se situiază, caricatural, dincolo de fenomen. Din păcate, numărul profanilor orgolioși sau nu, este extrem de mare, iar efectul are proporții de nocivitate agresivă.

În literatura română, cartea deschizătoare de drumuri nipone este **Tanka-Haiku**, antologie de poezie clasică japoneză de **Ion Acsan** și **Dan Constantinescu**, Editura Stiințifică și Enciclopedică, București, 1981. Volumul cuprinde o doctă prefață, semnată de Ion Acsan, din păcate neesențială în ceea ce privește teoria literară, așa că mulți eventual practicieni sunt derutați încă de la început. Antologia se retipărește, cu același titlu, la Editura Mondero, București, 2002, pe lângă prefața veche apărând un **Cuvânt asupra ediției**, semnat de Ion Acsan.

Este interesant de observat că volumul **Din lirica japoneză**, cuvânt înainte de **Vasile Nicolescu**, antologie și note de Ion Acsan, Editura Univers, București, 1970, trecuse aproape neobservat, sau nu a avut impactul

celelalte de a doua antologii, din 1981. Cu titlul **Țara cireșilor în floare**, Editura „Grai și suflet – Cultura națională”, București, 1995, cartea a fost retipărită. Eroarea adaptărilor constă dintr-o prea accentuată aproximare a textelor, specificul poetic dispărând în totalitate, traducătorii dovedind inițiere filozofică și estetică, însă nu și în ceea ce privește teoria literară, extrem de complexă.

O altă carte de impact trebuie considerat volumul de studii **Interferențe lirice. Constelația Haiku** de **Florin Vasiliu** și **Brândușa Steiciuc**, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989.

Imediat după 1990, fenomenul interferențelor poetice nipono/române capătă amploare, în forme organizate, datorate în primul rând unui om foarte ambițios, care se dorește lider de opinie literară, **Florin Vasiliu** (1929-2001). Familiarizat cu limba și literatura japoneză în calitate de ofițer de informații și inginer, auzise, în misiunile diplomatice din occident și orient, despre mișcarea haiku internațională și despre unii dintre inițiatorii ei. Cunosător al culiselor, al personalităților, inclusiv prieten cu poetul nipon **Sono Uchida**, fost ambasador al țării sale la Vatican, fondator al **Societății Internaționale de Haiku**, Florin Vasiliu a întemeiat în anul 1992 revista de interferențe culturale japonezo-române **Haiku**, un cenaclu de inițiere în arta haiku-ului și **Societatea Română de Haiku**, cu sediul în București.

După aproape un an, s-a fondat **Societatea de Haiku din Constanța** (SHC), apoi **cenacluri** la Cluj, Tg.Mureș, **Scoala de tanka, renku și haiku de la Slobozia** (ȘcoalaS). În orice caz, fenomenul a căpătat amploare, s-au tipărit reviste de inițiere, unde s-au publicat studii, cronici literare, poeme, traduceri din poezia haiku internațională, s-au organizat întruniri, colocvii, inclusiv cu participare internațională. Astfel, pe lângă revista **Haiku**, patronată strict de Florin Vasiliu, apare **Albatros**, revistă editată de SHC și **Ion Codrescu**, mai apoi, **Orion** și **Micul Orion**, reviste editate de **Șerban Codrin**, ȘcoalaS, Centrul Cultural „Ionel Perlea”-Ialomița. Trebuie observat faptul că poezii române de tanka, renku, haiku, haibun și alte specii literare cu origine niponă se întrunesc relativ periodic, ocazii de dezbateri și dialoguri, de lecturi mai mult sau mai puțin publice, de expoziții de artă grafică (haiga), ba chiar de polemici colegiale. Fenomenul este internațional, poezii americani, englezi, francezi, germani, suedezi, maghiari, croați, bulgari, indieni, ba chiar ruși și chinezi, întrunindu-se în diferite locații, școli, cluburi, biblioteci, de unde românii nu lipsesc, în calitate de invitați. Această socializare este benefică, prilej de a se lega prietenii literare, schimburi de idei, de cărți și reviste.

De prin anul 2000, mișcarea literară românească de tanka, haiku, renku, haibun a căpătat proporții pe internet, în paralel cu o extraordinară efervescență internațională, bloguri speciale îndemnând la dialog pe toți poezii, se organizează concursuri, se dau premii, se editează cărți și reviste electronice, se inițiază cursuri, ateliere de scriitură pentru ini-

țiați, de unde profanii lipsesc cu desăvârșire. (vezi: www.romaian.kukai.ro)

Toată această agitație nu poate rămâne fără urmă. Din 1990 încoace, s-au făcut cunoscute câteva nume importante în mișcarea haiku românească. Poetul **Vasile Dan**, în articolul **Un import literar: haiku-ul**, citează câteva nume: *Se porni amonteale acestei vii-turi: haiku-ul. Un potop de nume* (doar câteva aveau să confirme: **Șerban Codrin**, **Florin Vasiliu**, **Ion Codrescu**, **Ioan Găbudean**, **Lucian Suciu**), în www.aradon.ro/stiri/arad/. Afirmția lui Vasile Dan are o doză de exagerare, puține dintre numele de mai sus au confirmat, însă alții, necitați, au devenit poezii importanți, **Radu Patrichi**, **Vasile Moldovan**, **Dan Do-man**, **Aidar Bechir**.

Poetul român, care a adunat laurii celor mai multe concursuri internaționale, este **Eduard Tzară**, care a câștigat peste o sută de premii importante pretutindeni în lume, mai puțin în România, unde a fost ignorat cu superioritate, după obiceiul locului.

În **HAÏKU sans frontières, une anthologie mondiale sous la direction d'André Duhaime**, Les Éditions David, 1998, Orléans, Ontario, Canada, (www3.sympatico.ca/ed.david), poezii români selectați sunt: **Constantin Abăluță**, **Valentin E. Busuioc**, **Ion Codrescu**, **Șerban Codrin**, **Eugenia Faraon**, **Clelia Ifrim**, **Dumitru D. Ifrim**, **Manuela Miga**, **Aurel Rău**, **Ștefan Gh. Theodoru**.

O istorie a literaturii române de la origini până în prezent, ambele ediții, de **Ion Rotaru** reține, de asemeni, câteva nume. Spun toate acestea nu pentru a scoate în evidență sau a ignora pe cineva, ci numai pentru a atrage atenția că se întâmplă ceva, cât de important sau nu aceasta este o altă problemă și probabil, fără a o rezolva, o voi atinge de aici încolo.

Toate sunt bune și frumoase, avem dovada că se merge pe calea regală, dar cârtitorii așteaptă după colțul mesei de protocol.

Medicul și prozatorul **Octavian Simu** a urmat cursuri de limba și civilizația japoneză (1966 - 1972), apoi a publicat un ghid de conversație, volumul de studii **Civilizația tradițională japoneză și Dicționarul de literatură japoneză** (1994). Nu se afla în relații cordiale cu Florin Vasiliu, ba din contră, ironiza eforturile inutile de a se edita o revistă pe cât de subțire, pe atât de tributară naivității că haiku-ul ar putea fi făcut, iar nu născut, în afara tradițiilor, limbii și caligrafiei nipone. Faptul îl enerva la culme pe infailibilul președinte al SRH, care nu suporta nici observații, nici sugestii, ci numai confirmări, decretându-l pe Octavian Simu inamic public, iar numele său, prohibit în cercul de la București.

În **Dicționarul de literatură japoneză**, la fișa despre haiku, se specifică: „S-au făcut încercări (eșuate) de a se scrie haiku în alte limbi (chiar și în românește).” Prin urmare, autorul contestă inclusiv haikuul internațional, oriunde și în orice limbă ar fi scris.

(Continuare în pag. 14)

Nu este inutil de notat că poezii japonezi scriu curent haiku în limba engleză, fără ca acest fapt să-i deranjeze, din contra, se consideră eliberați din canoanele unei limbi excesiv de stricte, ba chiar provinciale, luând în discuție răspândirea globală. Probabil, dacă Octavian Simu ar fi fost în relații amiabile cu Florin Vasiliu, sau invers, dacă Florin Vasiliu nu ar fi fost exagerat de orgolios, distinsul niponolog și-ar fi nuanțat părerile.

Într-o altă apariție editorială, **Poezie japoneză contemporană** antologie, note bibliografice, postfață și versiune românească de **Emil Eugen Pop**, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1984, traducătorul și semnatarul studiului final pare la fel de radical:

„Pe de altă parte, încercarea de a transpune întocmai poezia haiku în alte graiuri poate avea aceiași sorți de izbândă cu strădania celui ce traduce și cântă în lima germană o doină de jale, așteptând ca Johann și Annemarie să-i simtă urâtul și jalea din suflet. Firește că spiritul haiku – de fapt nu un atribut exclusiv al poeziei japoneze decât în măsura în care este cultivat ca atare, el întâlnindu-se, disparat, în poezia dintotdeauna a oricărei literaturi (n.n.) – poate fi asimilat și de neajaponezi, nu însă neapărat în straiile celor 17 silabe. Un poet ce călătorise în Japonia în urmă cu 10 ani aruncă din zborul jumpojet-ului câteva priviri lirice asupra arhipelagului. A rezultat o carte în a cărei încheiere incontinența lirică a poetului, și sub imboldul întâlnirii cu țara lui Basho, ia formă de haiku. La sfârșitul lecturii, privind într-o doară pe fereastră, am zărit, fără a fi surprinși, cum cineva se căznea să alunece cu schiurile pe o pantă presărată cu fulgi de găscă. De la altă fereastră se vedea cum altcineva își îndesa în pernă fulgi de zăpadă. Confuzia era, ce-i drept, doar de conținut, nu și de formă. Iar din vecini răsună, spre seară, glasul unei gospodine. « Hai cu reșou' / despuiată-n fereastră / dărdăie luna », indemn căruia i s-ar fi convenit numele de haiku mai mult decât oricăreia din producțiile poetului sus pomenit, îndeosebi dacă ținem seama de faptul că la origine haiku era un joc de cuvinte. Precizăm că ideograma hai are sensul de umor, spirit, adică tocmai ceea ce pare că e greu de găsit în cartea la care ne referim.”

În masiva **O istorie a literaturii române de la origini până în prezent**, profesorul Ion Rotaru publică o **Paranteză. Școala românească de haiku**. Să-i dăm cuvântul, ex catedra, istoricului literar: „Pe la începutul anului 1990, profesorul (sic!) Florin Vasiliu ia inițiativa întemeierii unei reviste consacrate «interferențelor culturale româno-japoneze», pe care o intitula **Haiku**. De fapt, «școlii mamă», să-i spunem așa, - apărută din inițiativă strict privată – i s-au adăugat altele de dimensiuni mai mici, la Slobozia, condusă de poetul Șerban Codrin, la Constanța, pe care o patronează Ion Codrescu (în relații nu prea bune cu șeful școlii din București, observăm în treacăt), o alta la Cluj, de care se îngrijește prestigiosul poet Aurel Rău, câteva mai mici, începătoare, la Satu-Mare (condusă de G. Vulturescu), la Tg.Mureș (condusă de Ioan Găbudean), la Suceava, Iași, etc.” După alte considerații geografice, istorice și culturale, Ion Rotaru își încheie introducerea: „Teoreticianul cel mai versat (ei sunt mai mulți, practic mai toți membrii cenaclului) – cunoscător al limbii japoneze, desigur – este Florin Vasiliu. El prefățează toate volumele de haiku-uri (...) în frunte cu ale lui Șerban Codrin.” În sub-

capitolele **Câțiva dintre membrii Cenaclului de Haiku, din București și Reviste și poeți de Haiku în provincie**, se adaugă informații biobibliografice și fotografiile poezilor **Ion Pachia Tatomirescu, Ioan Găbudean, Florin Vasiliu, Șerban Codrin, Alexandru Chiriac, Vasile Smărăndescu, Eugenia Faraon, Dumitru D. Ifrim, Mioara Gheorghe, Constantin Severin, Paula Romanescu, Vasile Moldovan, Bogdan I. Pascu, Ion Untaru**.

Ion Rotaru recunoaște că nu se pricepe la poezia niponă și nu are cunoștințe de estetica și teoria literară aferentă, dar acceptă fenomenul „școlii românești de haiku” și îl întreabă pe un ton ironic pe Șerban Codrin, de ce s-a lansat într-o asemenea aventură, căreia, după părerea criticului, nu prea îi găsește rostul.

Acestea ar fi numai câteva dintre părerile unor oameni avizați și bine intenționați. Problemele poeziei, oricare ar fi acestea, sunt ale poezilor, ei vor în primul rând să fie avizați, dar îi interesează mai puțin bunele intenții ale criticilor de pe margini. Spiritul poeziei haiku este universal, tocmai despre el este vorba și încercăm să vedem dacă se face sau nu prezent în poezia română, nu oriunde, în Eminescu sau Arghezi, ci în însăși creația, atâta câtă există, a unui poet ori altul implicat în mod direct. S-au tipărit sute de volume, s-au selectat antologii, faptul se întâmplă pretutindeni în lume, mișcarea poeziei haiku fiind globalizată, repet, o mișcare unde poezii români sunt prezenți, ba încă pe multe locuri din față.

De altfel, citind cu atenție textele celor trei comentatori, Simu, Pop, Rotaru, găsim profunzimi, la care ar trebui să medităm, iar nu să le respingem cu cine mai știe ce superioritate scolastică. Ei au argumente solide, iar un argument, în orice situație, trebuie analizat.

Actualmente, în poezia românească se scriu și se tipăresc o mulțime de volume anual, există societăți de haiku active, se editează reviste, mai ales la Constanța (**Albatros**, sub redacția **Aurei Văceanu**, președinta SHC, tocmai în curs de transmitere a ștafetei cu poeta **Amelia Stănescu**, membră a USB) și București (**Haiku**, sub redacția lui **Valentin Nicolifov**, președinte SRH), precum și blogul patronat de **Corneliu Traian Atanasiiu, Romanian kukai**, inclusiv revista **ROKU**, avem „poeți de haiku”, avem „poezie haiku” În ce stare se află toate acestea în raport cu ceea ce numim, în general, creația românească de poezie?

La aceste întrebări vrem să răspundem nu numai celor interesați direct/indirect, ci sunt întrebări mai generale, despre valoare, despre personalități, despre probleme ale comparatismului literar, deoarece literatura română nu a interferat/ interferează numai cu influențe franceze, germane, engleze, ci iată, acum se pune problema unui orizont nou, cu toate consecințele. Este vorba de epigonism superficial și modă trecătoare, sau de creație profundă, de achiziții în plan estetic, al speciilor, al formelor literare și expresivității? Întrebare scurtă, poezii români asimilează, inovează, crează, ori se lasă copleșiți la întâmplare de influențe neasimilate, duși, cum se spune, de val, oriunde și oricum?

Cine ar fi acești poeți și unde găsim numele lor? Deja au apărut câteva nume în eseul nostru, dar să luăm de martor **Interferențe lirice. Constelația Haiku** de **Florin Vasiliu** și **Brândușa Steiciuc** (1989), amplul capitol **Repere în haiku-ul românesc**. După un întreg excurs istoric, care cuprinde nume de poeți, prozatori, traducători sau profesori, diplomați ori simpli călători prin Țara Soarelui Răsare, sunt citate numele lui **Alexandru Ma-**

cedonski, Alexandru Vlahuță, Traian Chelariu, Ion Timuș (fost profesor de limba japoneză a lui Florin Vasiliu), **Al. T. Stamatiad** (alcătuitor și traducător al unei antologii consistente de poezie niponă, **Eșarfe de mătase**), **Ion Pillat** (inventatorul celei mai scurte forme de poezie românească, poemul într-un vers), **Gheorghe Tomozei, Gheorghe Grigurcu, Grigore Vieru**, în orice caz multe nume, până la **Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Ștefan-Aug. Doinaș**, autorul citează copios zeci de poeme scurte. Facem aici o scurtă selecție, în ortografia autorilor.

„În ogradă/ Furtuna încarcă găinile/ Cu electricitate” (**Furtuna – Marin Sorescu**); „Pod arcuit./ Vine ziua spre mine/ În straie shinto.” (**Aurel Rău**)

„Iată și patru haikuuri exemplare, de o frapantă originalitate în câmpul românesc al speciei, selectate din ciclul **Caligrafie japoneză** apărut în **Almanahul literar, 1987**, comentează Florin Vasiliu: „Ca pe-un înger în lesă/ poetu-și plimbă/ tolba cu pene de scris”; „Spiritul peste ape:/ un om ascultă/ zgomotul poemelor.”; „Cerc.Cinsprezece spițe,/ Drumul iese din/ pieptul butucului go!”. Textele sunt atribuite lui Aurel Rău (?). În antlogia **Umbra libelulei** (1983), aceleași texte aparțin lui Ștefan Aug.Doinaș (?).

„Adrian Păunescu inserează patru haikuuri în volumul de poezii **Viața mea e un roman**”, precizează Florin Vasiliu. „Aici, rolul meu este să le transcriu”, (numai două, atâta îndrăznește Vasiliu). „Toată lumina Greciei/ În ochii orbi/ ai lui Homer”; „Rămân atât/ Un înrăit braconier/ al lacrimi”

Pentru comicul involuntar, mai transcriem un comentariu: „Micropoeme de aleasă ținută ideatică scrie și Vasile Băran. Iată doar unul, Metaforă, memorabil pentru sacralizarea muncii: «Un om care iese din mină/ Are aurul grăului/ Care-a răsărit la suprafață.»”

După ocolișuri prin tot felul de nume, unele respectabile și cunoscute, altele întâmplătoare, de multe ori ale unor debutanți, care nu au confirmat, Florin Vasiliu încheie periplul prin haiku-ul românesc de până la data tipăririi cărții sale (1989):

„Iată, în sfârșit, și o autentică poeză de haiku din cea mai tânără generație, impresionând prin prospețime, puritate, sugestie, Mioara Gheorghe: «Din visul ierbii/ puritatea rodește/ bobul de rouă»; «Din somnul apei/ vegheată de piatră/ liniștea curge»; «Spre dimineată/ turmele cerului pasc/ luna în floare»”

Pentru a nu induce pe nimeni în eroare, trebuie să recunosc tranșant că bilanțul lui Florin Vasiliu este absolut negativ. Din cele nouă texte citate din poezia Mioarei Gheorghe, numai două au câteva dimensiuni ale esteticii poeziei haiku, în afară de măsura canonicizată inclusiv pentru haikuul românesc, 5-7-5 silabe. Cât despre mult căutatul haiku românesc în poemele celorlalți autori, nici o grijă, lipsește cu desăvârșire. Pentru a-și face aliați, Florin Vasiliu folosea toate mijloacele, de la fals la linguseală, așa că a atribuit, cu de la sine putere, atribute nipone unor creații foarte departe de a le poseda. Îi erau necesari Păunescu, Doinaș, Sorescu, era de bon ton să-l gratuleze pe Nichita, doar o făcea toată lumea, cu argumente sau, mai ales, fără, în schimb pe Tomozei îl anatemia cu orice prilej.

Și atunci, unde era/este haikuul? Florin Vasiliu a răspuns altă dată.

Cu un studiu introductiv relativ amplu, unde se explică unele elemente ale esteticii poeziei haiku, antologia **Umbra libelulei**,

(Continuare în pag. 15)

Editura Haiku, București, 1993, Florin Vasiliu a antologat poeme din creația a 117 autori, aproximativ 1000 de texte. Alcătuind și editând în colaborare cu *Mioara Gheorghe* o altă antologie, **Luna în țândări. Poeți români. 10 ani de haiku**, Editura Haiku, București, 2000, Florin Vasiliu recunoștea eșecul „libelulei” sale, pe care o aprecia, totuși, ca pe o antologie de probă, dar marea sa realizare trebuia să fie abia cea de a doua, cu luna în titlu.

În **Umbra libelulei** (titlu autentic de carte conținând poeme în manieră zen), își fac apariția, întâmplător, câteva poeme unde estetica poeziei nipone, inclusiv haiku, este prezentă. Autorii, dintre care unii au o creație relativ întinsă pe mulți ani, cu preocupări speciale în ceea ce privește haiku-ul. Iată un antologic poem de *Virgil Burlacu*, autor despre care nu am nici un fel de cunoștințe, prieten cu Florin Vasiliu. În orice caz, acest poem poate ascede, probabil, la rangul de *primul haiku românesc*: „*Gară-n ars Bărăgan -/ ornice Paul Garnier/ știrbe de ace*”

Astfel și nu altcum trebuie ortografiat acest, într-adevăr, poem important. Colonelul (r) **Vasile Moldovan** era, într-un fel, camarad cu Florin Vasiliu. Dintre cele nouă texte câte i se selectează, câteva sunt haikuuri: „*Seară de*

toamnă -/ în cuibul de pe casă/ nici un cocos-târce”; „*Vin valuri vuind -/ dar nici o corabie/ nici un pescăruș*”

Altele nu sunt. Vasile Moldovan face carieră de poet în haikuul românesc, a câștigat multe premii internaționale, un compozitor japonez a creat lieduri pe versurile sale, a fost mai mulți ani președinte al Societății române de haiku și încă mai coordonează revista **Hai-ku** (București).

Radu Patrichi a devenit un nume apreciat în „școala românească de haiku”, vorba lui Vasiliu. Îl preocupă haiku-ul înainte de anul 1975 , este primul poet de haiku al Constanței, Vasiliu îl selectează numai cu două texte, dintre care unul excepțional, rămas ca un model: „*Viața la oraș -/ de când nu am văzut/ o stea căzătoare*”

Textul nu este ortografiat astfel, ci mult mai complicat, ceea ce nu este caracteristic haikuului. Iată această formă, pentru a aprecia diferențele. Haiku-ul abia se naște, forma și ortografierea se aflau în căutare. „*Viața la oraș./ De când nu am văzut/ o stea căzătoare...*”

Alte poeme, mai mult întâmplător existente în această antologie, aparțin unor poeți care vor face, cu timpul, carieră inclusiv în poezia haiku: „*Dunga munților -/ O șosea violetă/ Traversând ceața*” (*Clelia Ifrim*).

Un caz special este cel al lui *Nicolae Alexandru-Vest* (1947-1991). Poet de mare talent, mort prea de timpuriu, se află foarte aproape de estetica haikuului. Micropoeemele sale sunt apreciate și selectate în antologii tocmai pentru reala lor prospețime.; „*Groapă de gunoi./ Într-un pantof/ cuibul mierlei*”; „*Doar un păianjen./ La urma urmei/ dorm și eu cu cineva*”; „*Am dat bună seara,/ și păianjenul/ nici nu s-a mișcat*”; „*În lanțul întins/ pentru păsărele -/ soarele toamnei*”

Nu vreau să greșesc, dar haiku sau po-

eme aproape-haiku sunt greu de găsit în **Umbra libelulei**. O mai fi scăpat vreunul printre rânduri, însă m-aș mira, așa că închei aici cu abundența de haiku românesc descoperit, după o muncă sisifică de antologator, trebuie să recunoaștem, de Florin Vasiliu.

Florin Vasiliu, în colaborare cu Șerban Codrin, a mai alcătuit antologia, **O sută de catarge**, unde cele 100 de poeme sunt urmate de comentarii. Alte antologii, semnate de *Valentin Nicolîțov*, *Marius Chelaru*, *Corneliu Atanasiu*, încearcă să selecteze poemele cele mai reușite, dar nu lipsesc compromisurile, se mai strecoară deșeuri, pentru motivul că sunt semnate de un nume protejat sau de altul, obicei balcanic. Șerban Codrin a editat pe internet o antologie sezonală **Stâlpi de felinar**, în permanentă îmbogățire. Valentin Nicolîțov colaborează cu poeți americani și francezi și editează antologii bilingve. Există preocupări din ce în ce mai intense ca haikuul autentic să fie valorificat editorial. În Japonia, numai marii poeți, maeștrii recunoscuți, au culegeri proprii de poeme, ceilalți trebuie să accepte numai antologările, ceea ce nu este cazul cu pletora de așa-zise haikuuri tipărite pe banii autorilor nerecunoscuți, neinițiați, dar cu îndrăzneala necunoscătorului.

Haikuul, în general, cel românesc, în special, are proastă reputație în lumea criticii literare, din cauze diferite. În primul rând criticii noștri literari recunoscuți ca atare, nu sunt inițiați în estetica poeziei nipone, total diferită de estetica aristotelică a artelor literare occidentale. Excepții există. *Theodor Codreanu*, *Ion Roșioru* sunt foarte buni cunoscători în domeniu, iar *Corneliu Atanasiu* este un adevărat maestru, dar nu are statut oficial de critic literar. Accesați-i blogul, și vă veți afla în fața unei enciclopedii on-line a haikuului românesc, care pe zi ce trece devine mai bogată.

Ion ROȘIORU

Joc

Dacă-i centru pretutindeni, margine

nu-i nicăieri:
Ne ivim pe lume oameni, o străbatem rinoceri!

Lungu-i lung oriunde numai pentru că
și latu-i lat:
Adevăru-n veci sucombă de minciună sufocat!

Fără consolare lemnul suferă că nu e piatră:
Apa din ceaun râvnește soarta flăcării din vatră!

Trenul izbândește încă visul carului cu boi:
Cifrul androginic 1 sparge gheața cifrei 2!

Sfat

Când crezi că-i fără margini pustiul
din câmpie,
Ți se ivește-n cale un han cu covălie!

Hangiu-ți iese-n față, îți face temenele,
Îți dă să bei și-și leagă la brâu un șorț de piele!

Nu-l crede când pe umăr te bate amical
Spunând că-ți strânge gratis potcoavele la cal,

De nu voiești la ziuă să pleci cu șaua-n spate
Și-n frâu jucat cu patos de Doamna Vanitate!

Film

Viperele violete pe sub ferigi s-au pierdut:
Noaptea a băut hulpavă din cafeaua cu năut!

Demonu-i bătea potcoave inorogului furat:
Bani în contul nemuririi tale nu s-au mai virat!

În Grădina Ghetsimani s-a ivit un stâlp de sare:
Îngerii topesc argintul unui corn de vânătoare!

Morții fără pomenire s-au pornit la drum duium:
Cerul nu mai are stele, focul nu mai scoate fum!

Refuz

Permiteți-mi, ilustră Doamnă, de data asta
să refuz

Acul perfuziei de suflet și s-o consider un abuz.

Din efemerul meu periplu prin viață v-ați făcut
un scop:

Să mă storșiți ca pe-o lămâie până la cel
din urmă strop.

Ajunge bâzâitul viespei ce soartei mele-i
dă târcoale

Și se-amăgește că străbatem alături căi
de dor astrale.

De-acum Singurătății numai accept umil
să-i dau uium

Și chiar să-i cumpănesc desagii în șaua calului
de fum!

Boem

Parcă-am făcut pariu cu moartea să nu mă
treacă niciun rând

Când poposesc la crâșma spaimei bătut
de soartă și flămând!

Pe zincul umed chiar și ortul de vamă mi
l-am aruncat

În loc să mă dedau căinței și evadării
din păcat.

De-aș fi avut măcar puterea să nu gălesc

fermecător

Glasul pierdutei sirene ce m-au chemat
la masa lor,

Aș mai cosi și azi pe luncă trifoiu-n floare
pentru cai
Albaștri să-i înham la carul ce sigur m-ar
fi dus în Rai!

Troc

Copil, visase-o jucărie cum alta-n tot ținutul nu-i
Încât colegii săi de joacă să facă sluj în fața lui.

Acum, când a albit, o are: e o revistă culturală
La care, să se nemurească, poeziile urbei dau
năvală.

Altă făină mult mai albă se macină acum
la moară,
Însă pe el tot gânduri negre îl bat precum
odinioară.

Pe-o hecatombă de iluzii, Mefisto tot mai face troc
Cu sufletele celor care se plâng de lipsă de noroc!

Vavila POPOVICI

(Raleigh, Nort Carolina)

Cabotinelul și mârulanul

„Dă-mi, Doamne, ce n-am gândit, să mă mir ce m-a găsit!”
proverb românesc

Mi-am amintit de titlul unei cărți citite în copilărie - adolescență, care mi-a suscit interesul. N-am reținut autorul, dar am reținut titlul: *Cabotini și cabotine*. Era scrisă pe la începutul secolului trecut, dovadă a existenței cabotinajului pe atunci, răspândit la francezi în special, de unde a și provenit denumirea, spun unii. O găsisem într-o librărie și întrebând librărul ce înseamnă cabotin și despre ce este vorba în carte, acesta s-a eschivat să-mi răspundă și așa cum sunt bărbații, mi-a răspuns cu o glumă: „Copilă, nici în farmacii farmacistul nu cunoaște denumirilor tuturor medicamentelor”.

Ajunsa acasă, ca orice copil cuminte și interesat, am deschis dicționarul lui Șăineanu pe care-l aveau părinții în bibliotecă. Aidoma dicționarului din zilele noastre, era menționat cuvântul cabotinism, din franțuzescul cabotinage, însemnând atitudine, gest, apucătură de cabotin. Despre cuvântul cabotin, dicționarul menționează și astăzi că este actorul mediocru care urmărește succese ușoare prin mijloace facile; persoană care încearcă să se remarce printr-o comportare teatrală; în trecut, în Franța actorul ambulant se numea cabotin.

De fapt ce este un cabotin? Un om caraghios dar de care nu se poate râde. El nu este un tip amuzant, el este stupid, ignorant, nu departe de unul cretin, și care pozează într-o persoană „specială”. Când vorbește, „spurcă” locul, cum spune românul, prin falsitate, minciună. Când materializează gândurile, produce ceea ce corespunde caracterului său de cabotin, adică ceva dezgustător, lipsit de valoare autentică.

Cabotinelul pozează, „dă cu gura”, vrând să ademenească oamenii, dar pus în fața săvârșirii unui gest serios - pus la încercare cum s-ar spune - dă înapoi sau dispare, pur și simplu, din peisaj. Nu are simțul ridicolului, este doar orgolios. El vorbește sau înfăptuiește copind tot ce este de prost gust, încercând să înșele simțul frumosului și al adevărului.

Cabotinajului, acestui curent mai vechi, dar adaptat întru totul zilelor noastre, i se spune *kitsch*. În dicționar îl găsim ca termen folosit pentru a desemna arta de prost gust, pseudo-arta; reproducere sau copiere pe scară industrială a unor opere artistice, multiple și valorificate comercial; obiect (carte, tablou, statuie, statueta, etc.) de proastă calitate. Răspândit azi și în lumea apuseană, definește un fenomen ce s-a impus pe primul plan al discuțiilor estetice - creația de nivel scăzut, arta de prost gust. Se spune că termenul de fapt este german și a apărut cu un secol în urmă, la München, în cercul pictorilor academiști, semnificând inițial o schemă, ceva ce nu era finisat. „Astăzi el desemnează pseudo-arta, arta comercială, cea de un gust dubios.” Pentru lucruri deci, s-a găsit termenul corespunzător, dar pentru oameni? Pentru oameni a rămas același termen de cabotin, el cabotinelul desfășurându-și, relevându-și ineptiile într-un mediu oarecare. Politica, de exemplu, e un mediu prolific pentru cabotinism. Dar nu numai politica!

Avem azi suficienți cabotini în toate domeniile. Prostia, nepriceperea, infantilismul, lipsa sentimentului patriotic, amoralitatea, imo-

ralitatea, corupția endemică la nivelul instituțiilor statului și clasei politice, otrăvesc societatea. Unii dintre acești cabotini, mai abili, știu să folosească naivitatea oamenilor din jurul lor, în interes personal. Creatorul unui kitsch te înșeală, te minte, prezentându-ți vorbele sau faptele ca și când ar fi valoroase. Și culmea este că în loc să capete locurile pe care le merită, undeva la periferia societății, aceștia sunt lăudați, premiați, recompensați, trimiși în străinătate pentru a reprezenta cu persoana lor sau cu lucrările lor, țara noastră.

Iată aflăm despre statuia de pe scările **Muzeului de Istorie**: Împăratul Traian gol pușcă, și câinele cu apendice, a sculptorului Vasile Gorduz, deținătorul atâtor premii pe timpul vieții. Mulți se întreabă dacă este modernism sau obscenitate. În loc să fie amplasată undeva într-un bălci, ea a fost amplasată în plin centrul orașului București. Va fi admirată? Cred, mai curând, că oamenii vor spune că este artă de prost gust - kitsch. Dar câți bani s-au investit pentru transpunerea în bronz a monumentului kitsch? Cu câțiva timp în urmă am auzit de o altă operă a lui Vasile Gorduz care i-a îngrozit pe românii din Montreal - Canada. Statuia a fost inaugurată în prezența președintelui țării noastre în acel moment (2004) - Ion Iliescu, statuie ce îl înfățișează pe Mihai Eminescu ca pe un bolnav, îmbrăcat într-o cămașă de noapte, ca și cum ar fi scăpat dintr-un spital de nebuni. Este posibil să ne batem joc de poetul național, de cultura și istoria noastră? Și nu o face un străin, ci un cetățean al țării. Într-atât ne-am rătăcit sufletele încât am uitat că țara e mai venerabilă, mai sfântă decât chiar ne sunt părinții? Socrate spunea: „mai presus de tatăl tău și mama ta și străbunii tăi e patria”. Distorsionată mi se pare aprecierea acestor opere de artă, din cauza celor care le inaugurează și care, cred că habar nu au de arta adevărată și apleacă urechea la spusele unor oameni cu adevărat bolnavi de distorsiune, care le induc gânduri inacceptabile pentru conștiința axiologică, dar prin deghizare, relativizare capătă șansa de a fi acceptate și declamate.

Mârulanul, fiindcă și despre el mi-am propus să scriu, este „o persoană care vedește lipsă de educație, cu apucături grosolane; bătăran; mitocan; mojie”. Care ar fi diferența între cabotin și mârulan? Fiindcă asemănări sunt destule. Dacă putem atribui cabotinelului un fel de naivitate, fiind de multe ori inconștient de atitudinea sa, mârulanul este omul conștient de ceea ce face, poate fi și rău intenționat, jignește arătându-și superioritatea, are mârłania „în sânge” și o face în mod dezinvolt,

cinic, lezând adversarul care uneori nu se poate apăra din bun simț, bună creștere sau din respectul pe care îl are și el, tot „în sânge”. Duelul este inegal, săbiile sunt diferite!

Scria cineva că banii sunt benzina mașinării uriașe care formează societatea umană de astăzi. Este cu adevărat combustibilul după care aleargă unii pentru a se asigura de „încălzire pentru veșnicie”. Banul, obținut prin poziția privilegiată în societate, îi determină pe unii a-și perverti caracterul. Dacă l-au avut cândva integru! Mârłanii sunt cinici (cinism - despre care se mai spune că este o formă degradată a ironiei), disprețuiesc principiile elementare ale moralei, sunt mânăți de o poftă aproape vicioasă a negării, de dorința de a demasca, a distorsiona, a lovi în punctele dureroase ale adversarului. Ei sunt maeștri în a păcăli lumea, „există în ei ceva diabolic, un joc pervers al spiritului”, spunea Emil Cioran. Și ideea de perversiune ne duce cu gândul la unele practici obscure și murdare, la răutate sau chiar sadism, distorsiuni, tenebre, care nu ar trebui să facă parte dintr-o viață normală, cu oameni normali.

Arthur Schopenhauer într-o carte a sa, scria: „Se arată inteligent acela care cu proștii și nebunii nu stă de vorbă. Dar mulți vor spune ca dansatorul invitat la balul paralizicilor: Eu cu cine dansez?”

Măcelaru Carmen Manuela

prima oară l-am văzut în gara de nord,
era vara lui 2009
părea un bărbat perfect normal, avea tricou
lacoste, pantaloni bej

aripile ieșeau pe la cusăturile hainei, nu se
sinchisea că putea fi otrăvit
din clipă-n clipă ar fi putut izbucni
într-un copil cu părul de aur

coastele-i străluceau ca o plasă de păianjen
în așteptarea unei surse de hrană
avea piele de voievod întors de la luptă
aș fi putut sta nemișcată, culcată la pământ,
mulți ani de zile

pe acest câmp deschis

fetița din mine rămasă un sâmbure pe la
șaisprezece ani m-a dat de gol

mi-a spus despre el că are o casă la țară
cu gard verde

unde seara își aruncă hoiturile de peste zi
am aprins o țigară, așa cum fac ori de câte ori
sunt în fața unui bărbat care crește îngeri

uneori le dă drumul și ei se așază pe umeri
sorbind pofticioși
ei da, asta îl făcea mai înalt, contemplam
lipsită de griji

îi place să ia masa în spații fundamentale,
cum ar fi genunchii mei dimineața

când ne-am îmbrățișat mi-au dat dinții,
vertebrele s-au îndreptat
parcă mă nășteam prima oară
pe un hol de spital fără să-mi cunosc mama

avea un aer de poet provincial care tocmai
a dat de mâncare la fluturi
o starea de agregare care mă ține
la mulți metri deasupra pământului
poate servi la zbor, subject wanted,
ultima șansă

câinele latră doar când Dumnezeu bea apă,
așa începe cartea lui

Liviu
OFILEANU

Mocănița

Astăzi am mers pe jos vreo 10 km, în aerul pur al pădurii alpine, însoțit de felurite cântece de păsări și foșnete verzi. Vreau să văd unde s-a mutat prietena mea Zamfira, fata care mi-a scris în armată scrisori pătate de ruj...

Până la urmă, calea spre fericire o află fiecare în dreptul lui – dacă ea înseamnă tot altceva de la o vârstă la alta, și odată îmbătrăniți ne dăm seama, poate prea târziu, că fericirea ne-a lovit peste degete ca un pește cu lumina sclipitoare a cozii și tocmai l-am scăpat în iaz...

Acesta e cazul Zamfirei, chemată de toți cunoscuții ei *Fira*, o femeie grațioasă, născută cu vreo 30-35 de ani în urmă. Și anume: când era mămică, Terezuca lucra la un magazin de cooperativă – așa-zisele „prăvălii cu de toate”, care aveau orice, începând de la suluri de melană și piper, bocanci de iarnă, cutii mari cu bomboane colorate și dulciuri în staniol, cărora le ascundea ambajajul drept suvenir „original”, ca și fețele cutiilor de chibrite, gumă de mestecat sau alte lucruri care nu păreau să aibă inscripții românești pentru a le da fiului ei, Daniel. Și eu, i le dădeam Zam-firei...

Vară sau iarnă, din '77 până prin '80, Tereza deschidea magazinul la 8 dimineața, și pentru acest lucru se trezea de la 5, ca să urce „dealul cel mai deal” din capătul orașului, de unde lua „mocănița cu navetiști”. Trenul venea cu muncitorii de pe sate care lucrau în oțelării și laminoare, apoi se întorcea cu fețe nedormite și într-o liniște de cavou, ca și cum toți pasagerii ar fi făcut ultimul drum.

În această atmosferă un copil de 5 ani nu avea răbdare să stea pe băncile de lemn, un lemn tare și lăcuit care îți lăsa dungi pe pulpe. Nu aveam răbdare să văd pe ferestruica de mărimea unei televizor pâlcurile de arbori care treceau la pas mărunț pe lângă noi, nici nu ajungeam să văd bine în adâncul pădurii peste care lumina zorilor nu căzuse încă. Urma să mă joc pe dealuri cu fata lui Fânaru, o mogâldeată cu ochi căprui-închiși, guralivă ca o vrăbie.

Nu știam că Zamfira se va căsători... că n-are copii, nici bărbat – a stat singură ca un mesteacăn pe margine de stâncă... Îmi aducea mure, ciocolată de casă, și eu am cerut-o de nevastă. Culmea e că a și acceptat, dublându-mi porția de ciocolată – câteva ore ne jucăm în nisipul depus lângă linia moartă de acele mașini mari, „Buceag”-uri gălăgioase...

Și mocănița, șopârlă de fier, scăpa repede într-un tunel, ca să lase orașul în grija comuniștilor – urmau câteva dealuri, apoi șuierând ca și cum și-ar lua curaj, înălța spre cerul adormit albe trâmbe de aburi, ca bunelu' – un vajnic fumător de pipă. Cum priveam mai bine, mama trăgea în jos sticla ferestrei amenințându-mă cu un altoi de palmă dacă nu stau cuminte. Și cine ar fi stat locului, când mica lui femeie îl aștepta?! Cum nu mai aveam ce să fac, pândeam clipa când va ațipi, să ies din compartiment pe culoar... În două secunde urmă o palmă după ceață: „credeai că dorm, ai?”... De atunci, m-am mulțumit să știu că Zamfira va găsi pe altul, că trenul e prea încet...

Privesc oamenii cu ochi de yoghin, am devenit static – și încă mă joc, ba cu o ma-

șinuță de hârtie, ori cu o cutie de chibrituri... În fiecare noapte mă uit afară – să văd când se face ziuă, să merg cu mocănița prin visele verii. Nu știu de ce tocmai vara. Erau vreo 5 stații de unde mocănița lua sau lăsa oameni la vatră. Atunci le știam pe de rost, chiar dacă nu-mi spusese nimeni nimic. Iar acum, nu știu precis cine erau oamenii aceia buni care mă serveau cu mere cât pumnul...

Lumina zilei se lăsa printre copaci ca un fel de ceață și arborii sălbatici, neatinși de topor, păreau să se repeadă asupra trenului. Au fost zile în care m-am minunat că sunt teafăr după zborul pe deasupra munților. Mocănița pleacă în fiecare dimineață și intră în defileu, trece prin tunele săpate în stâncă, și se arată într-un luminiș de pădure, unde se ascund două-trei case, apoi coboară încet la vale, mai ia câte un tunel în spate și după vreun ceas de gâfăit pe spinarea stâncilor parchează pe locul drept din stația Govâjdia. Aici se întoarce locomotiva, aici mi se întoarce sufletul ca o fantomă răzbunătoare.

Trenul lua o pauză până la ora 13, când avea să ducă schimbul doi la serviciu în oraș, ca să revină la ora 16 cu cei care pleaseră de dimineață. Pe frate-meu, Eusebiu, mama îl lăsase în grija bunicii Cătălina, la Teliuc; numai eu n-aveam stare și trebuia să toc nervii mamei la maximum, în fiecare zi... Astfel, a început să mă ia „la lucru” – să-mi consum energia ajutând-o la dereticat, la dus lăzile cu materiale și la inventarul din beci, unde apa a intrat într-o primăvară ca să boteze toată marfa în Numele Domnului, nume de care nu prea a auzit șeful de depozit – un butoi al cărui inel de curea crăpase și eu îmi băteam capul cu gândul prostesc al mâncării: „*mamă, da' nenea Călugăru de ce e atât de gras?*” și Terezuca evita orice răspuns până astupa urechile pereților: „*E șef, măi copile, ca și tanti Stânica, tanti Helma de la cantina mare a orașului... șefii sunt șefi!*”...

Dar cum nu aveam de gând să fiu șef, ci să mă joc cu mașinuța, am devenit „mut” pe chestiuni de afaceri... Am rămas cu convingerea că șefii sunt niște persoane cu țeastă de bou și burta mare, foarte mare, o burtă care putea fi folosită drept masă de tenis, de unde luau pulpe de pui și jamboane de porc, salam de Sibiu și pepsi, frucola și limonadă, porții nesfârșite de savarine, ecler și doboș... De înmormântarea lor, Tereza a aflat ba de la o fostă colegă, ba de la bucătarul Sabin. Și s-a dus, chiar dacă n-a stat la pomană, i-a văzut pe fiecare și i-a comparat cu imaginea rămasă în memorie: fețele buhăite, de oameni care au băut și au mâncat non-stop, cu burțile despicate în sfârșit de bisturiul nemilos al sorții, lamă intransigentă care nu primise din partea lor nici o mită – deveniseră flasce, retrase în neaua giulgiului ca membrele unei broaște țestoase în locașurile hărăzite de natură. „*De fapt, nici bocitoarele n-au plâns cum trebuie, ori erau bete, ori nu mâncaseră de câteva zile*”, își amintește bătrâna învărtind inutil ochiurile unui ciorap – întrucât știa că sunt la piața de vechituri „gata-făcuți” și des-tul de ieftini... Numai ea, hulită de toți, divorțată și văduvă peste câțiva ani după al doilea bărbat – a trăit să-i vadă morți pe toți dușmanii ei, chiar dacă i-a iertat, iar de unii nu-și aduce aminte – noroc cu fotografiile de pe când erau cu toții prieteni: serate dansante, revelioane și excursii în stațiunile cu saline pentru astmul ei...

Prăvălia nu ducea lipsă de clienți. Acum nu mai există. Băutura nu se găsea decât după colț, la „Alimentara” deschisă numai după orele 10 dimineața – ca „oamenii muncii”, cunoscuți și ca „oamenii paharului”, să

nu apuce în drum către serviciu nici o sticlă de alcool. Nici Alimentara nu mai este acolo.

Sătenii lucrau în mina de la Teliuc și Ghelari. Aveau destui bani ca să poarte o cămașă nouă sau niște „splendori” de teniși-Drăgășani. Nici minele nu mai sunt. E-adevărat că leafa se ducea pe pâinile tari și porumbul hotărât ca hrană porcilor creșcuți în băătură, dar se găsea „timp” pentru câte o butelie de vin, ceva bere pentru fiecare seară. Dar nu mai chefuiește nimeni pe aici... Oamenii gospodari, care au crescut copii și i-au trimis „la oraș, ca să nu mai îndure și ei răcoarea muntelui și sărăcia noastră”, se încăpățânează să rămână acolo, unde nu mai cresc animale...

Trăiesc din pensiile de miner, de oțelar... și mulți dintre ei află că au murit când popa schimbă tonurile rare ale slujbei de botez cu cele de îngropăciune... În rest, își sapă metrul de grădină, pun zarzavaturi și le îngrijesc cu răbdarea ancestrală a dacilor, ființe capabile să scoată miere din piatră. Așa că n-au cartofi, însă cumpără din altă parte. N-au porumb prea fain și totuși se descurcă... În schimb, au struguri frumoși, din care iese un vin tare, încât bărbații, deși sunt în vârstă, se laudă că ar birui câte trei muieri într-una singură – lucru parțial adevărat, dacă rata de natalitate a crescut negativ datorită vinului, semn că tot „idealul clasic al omului” primează și în acest domeniu...

Dacă mergi cu mașina, după localitatea Teliuc urmează Plosca, o răscruce a drumurilor către Ghelari și Frontul II, o altă colonie de mineri pensionați de măsurile privatizării minelor. Drumul șerpuiește având pe partea stângă albia lină a unui pârau și stâncile munților Poiana Ruscă, bătrâne și acoperite de arbuști, tufe și pini creșcuți oblic. În câteva minute de urcuș lin turiștii ajung la Govâjdia, unde pot vedea unul dintre cele mai vechi furnale din Europa – locul unde s-ar fi prelucrat, zice-se, de către austro-ungari, fierul pentru turnul Eiffel din Paris. Până aflu dacă e adevărat sau nu, mă feresc de mașinile pline cu bușteni luați chiar din pădurile din jur, trunchiuri de fag și brad. Mai trec și căruțe cu pădurenii care au pierdut „cursa cătă oraș”, și acum merg pe jos până la Teliuc, ori „*la medicu' ăl mare din Inidoara, cu trimetere de la ăl nost*”...

S-au întâmplat multe lucruri urâte de o bucată de timp: traseul mocăniței a fost închis, liniile vândute la fier vechi. Până și copacii s-au uscat în picioare, potecile nu mai șerpuiesc vesele printre rugii de mure unde mă așteptau puii de viperă, lungi cât o palmă și ascunși după un bolovan greu cât o inimă de văduvă. Posomorâte, hornurile vechi fumează numai când frigul se freacă de mâini ca o iască. Pe străzi pustii, liniștea serii și oameni bătrâni la taclale fără rost. Primarul îi salută și încuie ușa cu un lacăt de casuță poștală – nu știe nimeni să-l spargă...

Toți sătenii mă privesc cu ochiul-găinii, sucit către luna rostogolită de pe un umăr pe altul, în vreme ce lătratul câinilor face apa izvorului să curgă pe sub botul fiecărei porți, încercând fără rost să șteargă cu stufoasele cozi tabloul unui pictor nebun sau parbrizul timpului...

Intru în micul cimitir care stă azi-măine să fie luat de o viitură – poate așa vor călători cei care n-au fost plecați nicăieri, nicio dată... Pun și eu o floare, pui și tu una sub crucea de lemn putred. Iei florile vechi și le arunci în pârau, smulgi iarba căltoasă... apoi citești: „Aici odihnește Zamfira”, femeia călcată de mocăniță, o fată cu părul șaten și

(Continuare în pag. 18)

(Urmare din pag. 17)

prins în două codițe, care mă plezneau peste față când țâșnea de sub un șopru ori din spatele fântânii la „de-a v-ați ascunselea”...

Acum, fața ovală și prelungă are trăsăturile unei călugărițe cu ochii ușor încercânați, ascunși sub o frunte boltită și coborând pe linia unui nas fin, ușor aruncat în vânt, care trădează o fire năvalnică, jucăușă dar și timidă, răzbunătoare și pasională – asta zic buzele egale și carnoase.

Are mai multe coafuri, însă ea se fotografiază mult în cele cu părul căzându-i pe față în șuvițe brune ori șatene, cârlionți sau fire linse, după cum stările ei au împins-o să se pieptene. Și mă privește pe furiș – prin acele șuvițe aduse pe câte un ochi de rebelă, sau cu părul dat pe spate, ca o femeie spășită, unde numai rujul purpuriu sau pomezile care îi îmbujorează tenul prea alb de infanță spun altceva...

Toți sunt orbiți de frumusețea ei care poate fulgera un bărbat. Doar eu am pierdut-o. Chiar și femeile o plac pentru căldura vocii. Numai eu n-am știut să o cuceresc. De fapt, glasul Zamferei e un cântec în continuarea dealurilor pe care aleargă încă liberă și trufașă. Poate tocmai din această cauză... adolescența ei, îmbrăcată într-o rochie pestriță, apare în una dintre fotografiile de la 16 sau 18 ani, se află pe culmea unui deal fotografiat; în vale, se pot vedea drumurile șerpuind printre casele satului, întâlnindu-se de parcă și-ar da binețe, ca să se răsucescă pe călcâie în dreptul Bisericii, apoi să o ia de-a dreptul spre Primărie – nu înainte de a trage la fosta Alimentară și Birt, ca să urce numaidecât dealul din dreapta Cimitirului pe un drumeag de căruță – unde iarba pune stăpânire, poate prea repede, în urma cortegiului de mort...

Florentina Loredana DALIAN

Poarta

Poarta era înaltă, din fier. Câteva secunde oprisem la intersecția în T pentru a mă asigura stângă-dreapta înainte de viraj. Îmi căzuseră ochii pe poartă. Decupajele din ea lăsau să se întrezărească dincolo silueta înaltă, veșmântul negru descompus ca piesele unui puzzle. Atât zărisem. Câteva piese negre dintr-un puzzle pe care l-am compus mental sub forma unei siluete. Poarta era obișnuită. Cel de dincolo de ea, nu. Nu era un om obișnuit. Dar, în secundele acelea – câte vor fi fost – mi s-a năzărit că ar fi dorit să fie.

Intuisem cine putea fi cel care-și plimba cu lentoare pașii în drumul către poartă. Părea că merge fără scop. Mergea ca să meargă. Așa cum merge un om simplu către poarta lui. Doar că omului simplu îi este îngăduit să iasă și să rămână el și dincolo de poartă. Lui, nu. Lui nu-i sunt îngăduite multe. Nici măcar lucrurile simple, cum ar fi să meargă desculț prin iarbă. Ori să mângâie un câine maidanez. Ori să se joace de-a v-ați ascunselea c-un copil. Așa l-am simțit, ducându-și cu greutate pașii spre poarta ce va rămâne închisă, parcă mânat de-un dor. Dorul după cele neîngăduite.

Să nu poți străbate singur, c-un rucsac în spate, o cărare de munte mirosind a brad. Sau, dacă-ți vine cheful, s-alergi de nebun pe străzi, luându-te la întrecere cu frunzele toamnei. Să nu poți face toate acestea pentru că ești o pasăre captivă în colivie. E drept, într-o colivie aurită, înconjurat de atenții, de onoruri care mai de care. Dar toți aceia să nu înțeleagă că, din când în când, ai vrea măcar să culegi o floare de câmp cu mâna ta. Toți aceia care te-nconjoară cu cei mai sofisticați trandafiri să nu intuiască faptul c-ai dori poate să miroși o lăcrămioară.

Cui să spui? Și cine să te creadă? Nu, nu te poți plânge nimănui. Căci tu ești cel care porți sarcinile altora. Tu ești cel la care vin alții să plângă. Nici măcar asta nu ai voie. Să plângi. Trebuie să zâmbești mereu. Să dai nădejde celor dez-nădăjduiți, curaj celor slabi. Se gândesc ei la tine ca la un om? Te-ntreabă vreodată dacă te doare ceva? Dacă ți-e dor de cineva? Ori dacă, pur și simplu, nu ți-e prea e... frică...

Așa l-am văzut. Bucăți de puzzle dincolo de poartă. Parcă ducea pe umeri toată greutatea omenirii, parc-ar fi alergat desculț prin iarbă, parc-ar fi avut un dor. Parc-ar fi vrut să fie un biet țăran îndreptându-se agale, fără nicio greutate pe umeri, spre poarta lui.

Am plimbat după mine ziua întreagă filmul acesta. Seara, mi-a curs o lacrimă. O lacrimă grea, pentru singurătatea Episcopului.

CADRAN LIRIC

Vlad Turburea

☆☆☆

vedeți domnule doctor
cerul îngerilor este în vârful degetului
meu arătător
aici își fac ei înviorarea de dimineață
și un și doi și trei și patru
da domnule yes sir
și re mi mi și fa sol sol și la si si
o schimbare la față spre dreapta
o schimbare la față spre stînga
și pas de deux pe loc și stai
scuturați aripile
apoi vin în zbor planat spre podul palmei mele
a nu doctore nu nu mă întind pe canapea
rămîn în picioare
încă mai pot să iau urma libelulei peste trestie
ori să miros prefacerea unei mantis religioasă
într-un psalm
aazi ieri acînd ace ada aba așa auzi
de fapt eu nu sînt bolnav
sînt doar rămasul de mine între alunecare
și zbor
a avea o vale a îngerilor numai a ta
nu e deloc ușor
trebuie să stai mereu cu mîna întinsă
ca la pomană
uite așa aazi ieri acînd ace ada aba

hai domnule hai cu degetele îndoite doar
o octavă
e ca și cum ai duce la buze cu palma
făcută căuș

surîsul copiilor tăi
știi domnule doctor
ce dor mi se face să-mi mîngîi și eu femeia?!
aazi ieri acînd ace ada aba așa
vedeți însă mie îmi place să port femeia
pe partea stîngă
cum să-ți mîngîi femeia cu mîna făcută căuș
o simplă rotire a articulației
și gata alunecarea
te trezești cu un înger în mîneacă
noaptea trecută l-am visat pe Mice
cobora printre dafini cu berbecu-n spinare
hai Mice spuneam hai
nu poți să scoți îngerii din mîneacă
uite așa aazi ieri acînd ace ada aba
precum așii de treflă îngerii au trecătorile lor

nu despre calea vieții vorbesc
nu despre calea uitării
acestea sînt dintr-o altă poveste
îți mai amintești difuzorul agățat în perete?
bună seara copii
aazi ieri acînd ace ada aba așa auzi
noapte bună copii!

Sorin Dănuț

Fără titlu

Dragă prietene, energia unei flori
este de-ajuns să spargă o rocă...
știi și tu că asta nu e o poveste

nu am nevoie de fluvii de tutun
nici inspirație de absint
nici cafele cu gust de noapte

oricând chipul tău
poate fi un bun început de poem...

Poemul lucrurilor

undeva la munte
iarna ține locul tristeții
copilăria are miros de fân jertfit
și gust de lapte proaspăt.

amintirea – ecou greu
pe câmpul prelung
florile bune de ceai
– prelungirea inimii mele.

Florentin POPESCU

Interviul, ca mărturie despre oameni și vremuri

Ori de câte ori mi s-a ivit prilejul am afirmat că interviurile cu personalități culturale unanim recunoscute pot și trebuie să constituie veritabile și prețioase adjuvante ale datelor de istorie literară. Este bine de știut că pe lângă informațiile reci și exacte despre cutare sau cutare scriitor, ușor de găsit în dicționare și ale tipuri de scrieri, interviul vine să dea viață, să îmbogățească tot ce se știe sau se știa mai înainte despre o personalitate. Și asta fiindcă sunt aduse în prim-planul atenției înseși mărturisirile celui în cauză. Mă gândesc, de pildă, cât de valoroase au rămas în istoria literaturii noastre interviurile semnate pe vremuri de **Felix Aderca** sau de **I. Valerian**, iar mai aproape de noi cele pe care le-au realizat **Adrian Păunescu**, **Florin Mugur** (cu Marin Preda și nu numai), să zicem, ori cele adunate în două masive volume de către **George Arion**. Și exemplele sunt mult mai numeroase.

Au existat și există încă la noi cărți de interviuri de două categorii: cele realizate la nivel național și cele ce vizează personalități din provincie, întrucât, iarăși se știe și se vede cu ochiul liber că astăzi cultura în România nu se face doar la centru, ci și în multe localități din provincie..

Din această ultimă categorie face parte și recent apărut volum intitulat **Scriitori contemporani din Vrancea** (Editura Ateneul Scriitorilor, Bacău, 2012), semnat de dl. **Culiță Ioan Ușurelu**, prozator și editor al unei frumoase reviste **Salonul Literar**, care apare de ani buni la Odobești.

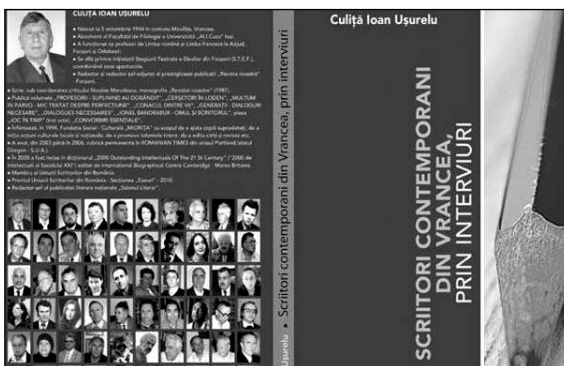
Înainte de a formula unele considerații asupra cărții se cuvine să spunem câteva cuvinte despre autorul ei, care a depășit demult stadiul de începător într-ale literaturii.

Dl. Culiță Ioan Ușurelu, ziarist și profesor, ne-a dat până acum mai multe lucrări – unele inspirate de propria-i meserie (**Profesorii – suplinind au dobândit, Cerșetorii în loden**), altele de beletristică pură (**Conacul dintre vii**, un fel de Han al Ancuței, scris cu mult har) și – în fine – mai multe culegeri de interviuri, gen în care d-sa face proba unui investigator tenace și dăruit cu abilitatea reporterului cultural înăscut).

În acest sens amintim volumele **Generații – dialoguri necesare** (veritabilă radiografie psihologică a vârstelor mai tinere, **Convorbiri esențiale**, la care se adaugă monografia **Ionel Brandabur – omul și scriitorul** și o piesă de teatru, **Joc în timp**).

Concomitent cu elaborarea acestor volume, d-sa desfășoară și o meritorie muncă de promovare a talentelor tinere și a copiilor supradotați, în cadrul **Fundației Social-Culturale „Miorița”**, pe care a înființat-o în 1994. Prin urmare avem a face cu o personalitate multilaterală și „productivă” în sensul cel mai nobil al cuvântului.

Revenind la volumul anunțat la începutul acestor rânduri trebuie spus că noua apariție editorială nu vine pe un teren gol, fiindcă ea a fost pregătită, dacă putem zice așa, de alte cărți despre literatura Vrancei: **Vocație și destin**, de **Alexandru Deșliu** și **Valeriu Anghel**, de **Convorbiri în cumpănă**, de **Alexandru Deșliu**, de **Scriitori vrânceni**

de ieri și de azi de **Mircea Dinutz** și de un studiu al lui **Ionel Necula**.

Așadar, cum lesne se poate observa literatura din Vrancea nu duce lipsă de comentatori și nici de inimoși animatori care s-o popularizeze și dincolo de fruntariile județului.

Într-un anume fel dl. Culiță Ioan Ușurelu este aidoma unui râu, care adună izvoarele dintr-o albie largă, convingătoare și sigură, fiindcă d-sa reușește să „toarne” informații anterioare într-un tot unitar și armonios, care se parcurge cu real interes de la un capăt la altul, fără a obosi ori a da senzația de monotonie.

Pentru a face „masa mai bogată” dar și pentru a oferi cititorului posibilitatea de a cunoaște cât mai multe opinii și mentalități, biografii de oameni împliniți ori aflați doar la începutul carierei lor de literați (prefigurând, probabil, viitoare destine culturale puternice), autorul interviuează nu mai puțin de *șaizeci* de persoane, de la scriitori cu un statut incontestabil și care s-au impus în cultura națională (**Irina Mavrodin**, **Ionel Brandabur**, **Ion Dumitru Denciu**, **Constantin Frosin**, **Liviu Ioan Stoiciu**, **Corneliu Ștefanache** ș.a.) și până la autori ale căror nume, cel puțin deocamdată, spun mai puțin cititorului: **George Costin**, **Costel Drilea**, **Ionel Marin**, **Mariana Stratulat**, **Ionică Sava**.

Se poate înțelege de aici și generozitatea cu care dl. Culiță Ioan Ușurelu îi înobilează cu atributul de „scriitor” pe mulți dintre cei ce se află acum la începutul afirmării, publicând prin reviste fel de fel de texte, nu neapărat cu caracter beletristic și nu neapărat interesante sau originale.

În fine, discuția s-ar putea continua mult pornind de la acest aspect. Nu vreau să spun că autorul interviurilor face rabat la calitate. Se știe, pe de altă parte, că un interviu bun și cu adevărat valoros, care să depășească interesul de moment, rămânând ca un document despre oameni și vremuri nu poate fi realizat decât în condițiile în care autorul lor deține arta de a pune întrebări și de a provoca răspunsuri. Fără îndoială, dl. Ușurelu este pe deplin stăpân pe o astfel de artă – ceea ce conferă valoare din capul locului tomului ieșit acum de sub tipar. *Personajele* sale sunt abordate din mai toate unghiurile posibile într-un interviu: biografic, cultural, al formării profesionale, al mediilor prin care acestea și-au purtat pașii, al relațiilor inter-umane, al ideilor și idealurilor literare, al felului în care ele percep și judecă realitățile culturale de ieri și de azi, ale raportului cu instituțiile și colegii etc. etc.

Din acest punct de vedere vasta panoplie de dialoguri poate fi interpretată și ca un „conac dintre vii” (ca să folosim expresia și titlul altei cărți a d-lui Ușurelu), unde și-au dat întâlnire literați vrânceni din toate generațiile, nu pentru a se confrunta, ci pentru a se cunoaște mai bine și, mai ales, pentru a descoperi ceea ce îi unește ca visători și ca trăitori pe același mirific meleag vrâncan.

Scriitorii contemporani din Vrancea, prin interviuri ni se înfățișează, pe de altă parte și ca o vastă panoramă a vieții culturale, bogată, diversă, în continuă efervescență, de la Curbura Carpaților.

Firește, căutând nod în papură, mulți se vor întreba de ce autorul a fost atât de generos și dacă, într-adevăr, în Vrancea trăiesc peste cincizeci de scriitori (lăsându-i la o parte pe cei care între timp, până la apariția cărții, au trecut dincolo: **Irina Mavrodin**, **Dumitru Pricop**, **Ion Panait**, poate și alții despre care n-am auzit) care au avut/au ceva de spus și merită să figureze într-o astfel de culegere.

În ce mă privește mă situez de cealaltă parte a baricadei și afirm cu convingere necesitatea unor cărți de acest fel. Ele dau seamă nu numi de biografiile personale ale celor intervievați, ci – în plan mai larg – și de viața unei comunități, de frământările, întrebările, nemulțumirile și aspirațiile ei.

Spontani sau, dimpotrivă, bine calculați (ca să nu zic autocenzurați), decenti și modești, ori stăpâni pe ei și poate chiar ușor infatuați, zgârciți la vorbă sau dispuși să se confeseze pe pagini întregi, nemulțumiți de condiția în care se află în raport cu revistele și editurile ori cu confracții, satisfăcuți sau nu de realizările lor de până acum, ascunzându-și cu abilitate sentimentele, ori răsufând ușurați că le ascultă cineva oful, repondenții d-lui Culiță Ușurelu au, totuși, cu toții un numitor comun, cel puțin în ceea ce afirmă: iubirea față de Vrancea, față de viață, bucuria de a vedea că îi ascultă cineva și că mărturisirile lor se pot constitui într-o amprentă a propriei treceri prin viață și printr-un timp.

Asemenea cărți nu apar oriunde și oricând. Ele se cer citite cu răbdare, atenție și înțelegere. Fiindcă numai astfel mesajul lor poate fi receptat până la cele mai mici tainițe.

11 cireșar, 2012

Literatura în imagini

Ion Gheorghe (dreapta) și **Florentin Popescu** (stânga) la Biblioteca Județeană Vasile Voiculescu din Buzău

Ottília ARDELEANU

UNSPREZECE POEME

întâi mai altfel decât îmi închipui

pe azurul meu se întrevăd
niște păsări care
mută aerul din față în spate
și schițează un nou model
politic trec baloane cu speranțe
născute înaintea mea se ridică
deasupra norilor
vilelor și oamenilor fără bățături
se duc într-o direcție nici de
stânga nici de dreapta
unde este prea multă liniște
ca după un mort atâta vreme cât
mă străduiesc să fac
niște mesageri din
cuvintele astea scrise
o ceată de copilandri sparge tot
ceea ce pare alb-rotund sau roșu
în zâmbete ascuțite
pierim însângerați pe iarba care
ne acoperă începutul de mai
bine
o să ziceți

o zi în orașul cu 3750 de locuitori

au ieșit în stradă
întâi ghiociei pentru
aducerea la cunoștință a nevoii
de viață
apoi niște nămeți revoltați
pentru
oamenii
nemulțumiți de aerul cenușiu
al zilei
toți lătrătorii de cartier și
cei care
dacă nu încetează odată
climatul acesta potrivit
vor ieși în stradă
copiii soarele
și lumea se va topi
cumva
înflăcărat
frunze din alte vremuri
vor tatua caldarâmul
zdrobit
în războirea dintre
uscăciune și vijelie
va ninge iar
nervos
bătrâni cu sceptre
vor pune piciorul
în prag de primăvară
ca pe o altă lume rotundă și verde
vor fi întâmpinați
cu pâine și sare

Niciodată nu spune unei zile că e ordinară

ninge
e semn
că vecina de peste alee
va scoate rufe
la uscat
jumătate din ea este mereu pe
dinafară

o fixez cu privirea
nu e de ajuns
e bine să mă gândesc la ceva
frumos
cum ar fi noi doi o funie
cu sentimente
înnodate până ajungem
cu picioarele pe
pământ

sigur

perna lumii s-a descusut
pe-o margine
cad fulgii cine mai știe
cărei păsări
cu gâtul frânt

a alunecat pe aerul poleit
ca o patinatoare la prima ședință
de antrenament
se ținea de un clește
de gheață
ochii imortalizau lumea
adunată ca pentru
ceremonie

ziua în care se poate întâmpla orice

se joacă în plete blonde
cu foarfecele
oglinzile văd totul
respirația bate drumul dintre lobi
în fundal o muzică veselă unduind
aburul de cafea romanțios
adună femei din cele mai singure
oglinzile spun totul
atmosfera intră într-un foșnet
întrerupt de cut cut cut
chicoteli și
câte-o poveste
oglinzile atente
ușa se deschide un curier împarte
bucurii ele intră în inimi
ele se deschid
oglinzile transpiră
ușa se dă la o parte
brațe de flori aduc un parfum
stăruitor și
obsesiv se îndreaptă spre cea care
se joacă în plete blonde
cu foarfecele și
glonț moartea o îmbrățișează
pe celelalte le sărută grosolan
pe frunte
pe ceafă pe gât
oglinzile nemișcate
în fundal o sirenă

„Je est l'autre”

toate neliniștile au înmugurit
pe drumul pustiu
mă dor casele oamenilor
plecați departe
aerul nevrotic fâlfăie sub
un cer de păsări
sufletul
șterge ferestre
închise de mult
aș învăța culoarea verde
a firului care a îndrăznit
să treacă prin plumbul

conștiinței mele
e noapte și deznădejdea
umblă desculță
cerșind
câte-un eu în care să intre

dar nu
mă mai găsesc în mine
în ceilalți
care au tras întunericul
de pe oase
poate

se ia prin copy-paste

mi-a adulmecat urmele
mi-a probat hainele i-au plăcut
și m-a lăsat așa cum sunt
în văzul lumii
a folosit aceeași pudră rimelul
și trusa mea de manicură
până și perciunii i-a făcut
gheare peste urechi

mi-a rupt cuvintele
direct din limbă
și-a uns buzele cu ele
zâmbetul meu e la ea
o combinație fermecată
mi-a siluit poezii filosofii
au rămas în fundal
să-și prezinte oratoria
ea s-a hrănit din mine
ca dintr-un măr
apoi a dat de vierme

de-atunci
o roade ceva în stomac

cu pasul sprintar

i-a zis javră
și i-a tras o gheață elegantă
peste bot până ce sânge
a curs aceeași culoare
ochii au devenit
de javră

viață
reîncarnată
într-o cățea

acele lucruri care se urmează

ca două jumătăți
într-o dragoste
perfect imprimată
unul tușul
celălalt foaia
trăim lipiți din
unele cuvinte
mă deschid
cum se deschide o femeie
când trupul îi e scris apăsător

cu viață

mă citești
până la ultimul
semn

amenințare cu iubire

e prea mult nor deasupra
o caschetă mucețită
îmi acoperă lumea
în jos sunt eu
aerul înecăcios improșcat
de ploaie
mărunt și lipicios
din când în când bubuituri
pe frontul inimii

răpăie
prin tranșee de viață

mă zgudui

cât aș vrea să fii tu
să mă ucizi
cu prezența

la taifasul cel de taină

Dumnezeu a venit la mine la ușă
mi-a cerut un pahar cu apă
și n-am avut
credeți-mă nu mai puteam

de rușine
și i-am zis Băi Tată Apa de la Tine e
pe bani și câteodată nu e că
e campanie fură ăștia
ca să ne-o vândă
pentru un vot iar noi ne rugăm
să plângi să strângem Lacrimile
în găleți
să ne spălăm de păcatele noastre
și ale lor mai
ales

și pe urmă tot eu
Doamne stai cu mine
în hainele astea
de-o veșnicie până

uite ce îndrăcit
plouă

iar noi îl batem în inimi de fier

cu fiecare faptă
o durere în plus
un munte mai înalt
lumea grea ca o sarcină
roți de ciulini
împrejur
viață
în haine de
suflete reci

ne acoperă

cu prea multă
îngăduință

Miruna
Ștefana Belea

Dispariție

– ...Triburile Mbuti au, așadar, în ciuda sărăciei și a epidemiilor nu rare, o spiritualitate aparte, datorată unor valori care se bazează pe o permanentă colaborare, în opoziție cu competiția specifică occidentului. De la jocurile copilăriei până la ritualul de înmormântare există o... Da, domnișoara Mănoiu?

– Dar există și o autoritate care îi forțează, desigur.

– ?

– De exemplu, așa cum spunea C. T., inițierea lor în societate se face printr-un ritual mult mai dur decât stagiul militar, să zicem, acolo...

Studentii dădeau semne de nerăbdare. (Asta o să-mi ia locul, gândea profesorul surăzător.) Întrerupse:

– Extindem discuția prea mult, colegii dumitale exprimă tacit nevoia de o pauză. Dacă vrei să elaborezi ora următoare... (și-a adus aminte că nu va mai fi ora următoare și a vrut, pentru o clipă să o lase moartă, însă frica inexplicabilă că Mănoiu i-ar putea citi gândurile și ar crede că nu o ajută de frică să nu îi ia locul îl făcu să se răzgândească). Eh, nu chiar ora următoare, dar ca să te lămurești de ce educația se face pe cale spirituală în triburile Africii, poți să iei de la bibliotecă niște cărți... adică nu, că nu sunt la bibliotecă. Îți dau eu, le am...ooof, nu le am la mine, ți le aduc (și-a adus aminte că nu se mai întoarce)... sau vii tu la mine acasă și le iei altă dată.

Sala, care până atunci o bombănise încetișor pe Mănoiu, poreclită și „prelungitoare”, datorită talentului ei de a pune întrebări profesorilor la nesfârșit, prelungind mereu cursurile, amuți. Studentii ascultau înmărmuriți la propunerea deloc lipsită de aproape a profesorului, despre care, deși nu știau prea multe, își făcuseră o părere bună. Era un bătrân tobă de carte, dar foarte obositor, a cărui agitație se putea citi în ochii verzi spălăciți, mereu parcă injectați, care se mișcau cu repeziune spre fiecare dintre ei, în timp ce explica, recomanda, arăta poze din tinerețea lui petrecută în Africa și Asia, îngropată în cercetări antropologice. Scria pe tablă cu o viteză nemaipomenită, se umplea de praf de cretă cât ai clipi din ochi, avea ticul nervos de a-și da bretonul des și alb de pe frunte la fiecare câteva secunde. În acest timp, profesorul, legănându-se pe scaunul său masiv, cu o mână sprijinită pe spătar, îi privea aparent absent, cu o curiozitate ascunsă, dar nu prea intensă. Reacția lor îi era necesară numai din punct de vedere antropologic, nu-i păsa ce credeau despre el, mai ales acum.

Un grup de băieți din dreapta, mai cârcotași, rânjeau sprijiniți cu coatele pe masă, fără să spună nimic. Pe fețele lor se citea nerăbdarea de a fugi într-un bar, în habitatul lor natural unde își puteau bârfi cu încredere profesorul, apoi colegii și colegele, facultatea și țara, concluzionând la plecare, într-un mod cât se poate de serios și de matur, că „uite, de-aia

nu mai merge nimic”. Lângă ei, un techie neatenț, care, fără să observe că s-a întâmplat ceva oarecum ieșit din comun pentru restul grupei, butona absorbit la un telefon, altul decât cel plasat tactic pe masă și, desigur, altul decât cel din buzunar. Asta făcea neîncetat de la începutul cursului și probabil că asta avea să facă și la examen. Două rânduri mai jos, niște gâscuțe mereu puse la punct în ceea ce privește vestimentația, dar niciodată pregătite să se angajeze într-o conversație pe teme antropologice, chicoteau imatur și își dădeau coate, arătând semnificativ spre Mănoiu, ca și cum ar spune: „Știam eu!”. În sfârșit, în colțul din stânga jos, gemenele lipsite de cărți, caiete și idei personale, intrate la cu taxă, dar foarte dornice să treacă la buget de pe semestrul al doilea, sufocând-o din această cauză pe singura studentă „adevărată” din grupă. Precaute, din grija de a nu o supăra pe colega lor de nădejde de la care își copiau mereu temele, nu păstrau pe față nicio expresie. Și, în imediata lor apropiere, Mănoiu, palidă ca de obicei, cu ochi mari și vivace, care, parcă imitându-și profesorul, studia cu un aer pasiv reacțiile celorlalți. În spatele tuturor, în ultima bancă din dreptul ușii - Alexandru Grosu, cu un aer distrat pe fața lui dură, rectangulară.

Victor Mihalache se ridică alene, bătrânește, făcu un semn cu mâna spre studenți, sugerându-le că sunt liberi. De îndată ce se goli sala, luă toate materialele aranjate pe masă și le băgă la repezeală într-o pungă de cadouri uriașă, care până atunci stătuse împachetată într-una din cărți. Se îndreptă de spate și plecă spre biroul său, iar cine l-ar fi văzut în acel moment ar fi considerat cel puțin bizară atitudinea lui, din moment ce cu câteva minute înainte se ridicase cu aerul că avea tot timpul din lume.

După ce ieși din sală laolaltă cu studenții gălăgioși, Alexandru Grosu își făcu gura pungă și scoase un fluierat prelung, aproape imperceptibil, ca un oftat din rărunchi. Buzele lui subțiri de tot, care se mișcau aproape încontinuu fără să spună niciodată mai nimic (fiindcă, în fond, proprietarul lor era un om taciturn) rosteau parcă un decăntec de demult. Sau cel puțin asta ar fi spus oricine care nu ar fi făcut mai întâi cunoștință cu scepticismul profesorului de biologie, un om care își petrecuse ultimii douăzeci de ani din viață încercând să le dovedească celorlalți amici (le-aș fi spus prieteni dacă el ar fi fost în stare să lege prietenii) ai săi, mai ales celor de tipul profesorului de antropologie, că toată umanitatea, filosofia și credința lor șed în meme (după cum se exprimase odată Violeta Grosu, într-un mod foarte enervant pentru soțul ei). Alexandru Grosu dădea impresia că pentru el nu exista nimic altceva înafara unor centri nervoși care produc reacții menite a schimba străile de - impropriu spus - spirit ale ființelor vii și probabil că discuțiile despre spiritualitate pe care încerca să le țină Victor Mihalache cu studenții (de fapt, predici în pustiu, ca ale noastre, ca ale tuturor, ar fi comentat Violeta Grosu) l-ar fi revoltat pe biolog, dacă nu ar fi fost preocupat de cu totul alte aspecte ale seminarului ținut de amicului său.

Mergând cătrănit printre studenți, necunoscut în facultatea lui Mihalache, Alexandru Grosu nu făcea impresie. Cu umerii lăsați, cu fața posacă, încadrată și mai pătrășor de părul răzleț și cam neîngrijit, mestecând mereu din buze a șoaptă, profesorul lăsa impresia unui bărbat sever și ușor apatic, dus pe gânduri. Dar când vorbe reuși să sperie un întreg coridor cu vocea grea, foarte rezonatoare:

– Alo, da?

Își dădu seama că, pentru a mia oară, ar trebui să încerce să vorbească din gât. Rezonatorii lui nazali erau parcă furați de la zeei legendari.

– Da, șopti, cu buzele uimitor de subțiri. Da, eu am zis să ne vedem la 6 diseară la Rococo. Da, Da... Păi, da, de ce să nu ne vedem, sunt patru luni... Da, bine, mi-a dat și mie telefon să-mi spună că nu poate....E? Ce proiect de lege? Vezi că trebuie să mai stăm și noi de vorbă?...Auzi, dar Mihalache vine?... Mihalache, profesorul de antropologie!...Hai, sună-l tu, te rog, da? Că eu mă grăbesc acasă....Da, facem nuntă, da! Majoritatea au confirmat deja prezența...

Ocoli facultatea îngândurat, până în parcare, unde își căută distrat mașina. Un golf alb și spațios, pe al cărui scaun din față se toläni în așteptare. Studentii treceau cârduri cârduri prin fața mașinii sale, fără să bage de seamă că pornise motorul și voia să plece de acolo. Victor Mihalache așteptă răbdător, cu un zâmbet ironic pe buze. „De ce nu pricep copilașii ăștia că nu e nevoie să traverseze parcare pentru a ajunge în corpul facultății? De cât să vii prin spate, să sari rondul cu flori, să îți înfiți pantofii adânc în pietrișul grunțuros, ai putea foarte bine să intri prin față, scutind mult timp și efort. Eh, vechi dileme!” oftă persiflator în momentul în care se scurse tot cârdul de studenți.

Îi sună telefonul. Fu invitat diseară la șase, la Rococo. Pentru ce? Păi, nu era mare lucru. să mai stea și ei de vorbă, că nu se mai înălțaseră de luni de zile. Venea și Gore, de la CEC și Marin, și Gandhi... și Gandhi? Da, nu mai preda în provincie, se mutase la un liceu în București. Așa, da, mai venea și ăsta... biologul. De fapt, el convocase întâlnirea. Îl interesa în mod deosebit proiectul de lege referitor la modificările salariale ale profesorilor. El îl pusese pe avocat să-i dea telefon și lui Mihalache. Dar ce păcat! Profesorul avea meditație tocmai astă seară. Cum așa, ce meditație mai e și aia de la antropologie? Păi, da, la antropologie, cu un copil care mergea să dea interviu la Oxford și avea nevoie. Atunci să rămână pe altă dată, dar era totuși păcat să nu fi auzit chiar din gura avocatului proiectul de lege. Doar îl privea! Că uite Grosu câte afaceri are și tot se preocupă de salariu (de fapt, Grosu nu avea decât o afacere schiopătândă cu imobiliare, dar așa le place oamenilor să exagereze).

În fine, puse telefonul pe scaunul din stânga și, cu motorul pornit, fără să plece, începu să reflecteze la această bizară convocare din partea colegului Grosu, care ultima dată plecase din mijlocul întrunirii, bosumflat tocmai pe el, pe Mihalache, pentru faptul că nu îi crezuse teoria de „zid în spatele unei perdele numită moarte”, iar acum invoca un motiv atât de pueril doar pentru a se întâlni din nou cu tot cu el, omul față de care nu avea nici un fel de (re)sentiment. Probabil că dacă prodecanul nu l-ar fi atenționat cu flashuri că locul de parcare i se cuvine, iar asta cât mai grabnic, Victor Mihalache ar fi stat absent, cu motorul pornit, până când ar fi găsit adevăratul motiv al întâlnirii

– ...Și așa am mers aproape jumătate din drum de la Timișoara până la București, cu capul scos pe geam în aerul ăla într-un fel tropical, umed și înăbușitor, care îmi bătea aspru în față de fiecare dată când trenul mergea mai repede. Parcă mă regăsisem din nou mică, de vreo 10 ani, imaginându-mi că o să-mi iau o

(Continuare în pag. 22)

mătură și o să zbor cu ea sus-sus și o să trăiesc aceeași senzație ca asta, a trenului... simțeam cum vântul îmi înoadă părul fără să mă tragă de el și mă gândeam ce bine ar fi fost pentru el să se facă coafeză. Îmi alergau ochii în mii de nuanțe de verde cât timp am traversat pădurea... și, ca fiecare om lipsit de imagiație, mă gândeam prozaic la cât de norocoasă sunt că pot să văd atâtea cu ochii mei...

– De fapt, nu prea poți. Vezi numai culori. Dacă ai vedea infra-roșul în spatele roșului și undele radio în spatele infra-roșului și ultra-violetul, razele X, gama...

– Și așa am ajuns la București, cu capul scos pe geam, deși trecusem demult de copaci, chiar și de groapa de gunoi a orașului... iar când s-a oprit trenul parcă tot nu îmi venea să iau bagajul și să cobor. Am stat așa, cu părul înnodat de vânt, până când mi s-a spus să liberez culoarul.

– Să nu te fi văzut vreun student.

– Da, ce să spun, că m-ar și recunoaște dacă m-ar vedea, la cât de des trec pe la cursuri... Știi câți am avut astăzi, dintreăștia de la jurnalism?

Alexandru Grosu nu știa, nici nu-l prea interesa. Fenomenul era mult prea banal să fie luat în seamă și chiar nu înțelegea de ce soția lui nu se obișnuise încă să predice în pustiu. Se ridică de la masă, goli restul de spaghete din farfurie în castronul câinelui, aruncă zgomotos vasul în chiuvetă. Special să n-audă câți studenți avuseser Violeta Grosu la curs. Cu toate precauțiile, prinse totuși involuntar un fragment de văicăreală până să iasă din bucătărie: Astora trebuie să le dai o semiotică să se spele cu ea pe cap la propriu ...!

Dar ea s-o fi spălat pe cap? La cât praf trebuie să fi luat azi noapte în trenul ăla jegos...de ce nu a venit la cușetă?- era un aspect simplu care totuși îl nedumirea pe biolog. În fine, luă telefonul și se uită la ceas: se apropia de șase seara. Îl sună pe avocat să-i spună că nu mai poate veni la Rococo, intervenise ceva cu nunta. Da, măi, Marcel, cu nunta. Da, păcat că nu știu și eu de lege, poate îmi trimiți vești pe Victor, pe Mihalache, da... cum nu vine? Hai, fugi de-aici cu meditația! Ee, bine, cum vrea. Da, îmi pare tare rău, dar sigur ne vedem până-n nuntă!

Deci așa cu Mihalache. Așa! Acum era rândul nunții. Profesorul luă planul pus la vedere de nevastă-sa, chiar pe masa din sufragerie, care îi amintea în fiecare zi de chinul organizării a vreo sută de cunoștințe, în funcție de diverse aspecte sociale și financiare, la mesele de la nunta fiului său. Violeta se grăbi și ea să se așeze pe canapea, lângă soțul ei și să privească meditativă la schema de pe masă.

– Am zis că îi punem pe ai tăi de la Pitești la o masă: tanti Geta cu fi-sa, apoi clanul Toma și Mateeștii la o masă de nouă...

– Nu merge, n-are cum, Mateeștii oricum sunt îngropați în datorii, dacă vin or să dea ca dar ori un bibelou, ori o sumă considerată rușioasă de clanul Toma, or să se simtă prost și...

– Hai, Alex, că nu se uită nimeni în plic...

– Dacă nu alegeau cuscii plicurile alea transparente și cu numele persoanelor gravate pe ele, să fie puse în loc de etichete la masă, poate chiar nu se uita nimeni...

– Hai mai bine să vedem unde-l punem pe decan... dar nu la masa de lângă ușă, e cam înghesuit, acolo stau verii tăi...

– Verii mei, normal!

– Și cu maica Mia de la mine, dacă vrea să vină, na! Iar pe Victor Mihalache îl pui la masa prietenilor, nu la colegi, în ciuda... a ce a fost atunci la Rococo.

– Victor nu mai vine. Și nu, nu ne-am certat iar, doar că s-a hotărât să nu mai vină.

– Ți-a spus ție asta?

– Am înțeles. El e un om care dă de înțeles.

Desigur, Sfatul a durat vreo două ore (fiindcă profesoara era obosită, nu mai dormise de când a plecat la conferință la Timișoara) fără vreun rezultat vizibil, doar o ciondăneală că uite, cuscii au fost mereu înaintea noastră cu pregătirile, ne pomenim că ajung oamenii la masă și nu știm unde să-i așezăm, măi, Alex... Violeta se aruncă în pat cu fața în jos și rămase așa până dimineată. Iar soțul ei, întins pe spate lângă ea, se gândea la profesorul de antropologie. Așa cum era atunci, îmbrăcat, putea foarte bine să se ducă pe la el. Și gata, în secunda următoare chiar se va ridica și va porni într-acolo. Secunda cealaltă, ba nu, ailaltă... se trezi împropătat complet în dimineata următoare. Cu siguranță astăzi aveau să termine aranjamentele de nuntă.

Nu dură mult până să ajungă acasă. Coborî din mașină, intră pe ușa blocului cu același pas sprinten și ușor grăbit cu care plecase de la cursuri, sări câte două trepte deodată până la etajul I și cât ai clipi din ochi învârti cheia în ușa maronie, masivă, a apartamentului său. Acasă era altfel, era axis mundi și totuși Victor- îi putem spune Victor, ca toată lumea care intră în casa lui - nu își lăsă pic de răgaz.

A scos cărțile din punga de cadouri. Le-a luat la mână: „Introducere în antropologie”, „Antropologie socială”... nu nu... a, uite, „Ciclul uman”. Abia acum se opri și ochii lui tulburi se deschiseră mari de tot și perfect rotunzi, de un verde străveziu, așa cum se întâmpla de fiecare dată când se gândea la ea.

„I-ar fi plăcut să citească studiul ăsta despre viață. Ar fi zis «Parcă ești tu în Africa, punând sub lupă firea umană. Brr!» Așa era ea, fricoasă de tot: de boli, de avioane, de criminali în serie... și a murit la 37 de ani, în cel mai stupid accident posibil.” Îi privi poza mare, înrămată și așezată pe unul din rafturile bibliotecii uriașe care făcea înconjurul sufrageriei. Nu din melancolie, nici de dor - trecuse prea mult timp să o mai regrete - ci din aceeași curiozitate pe care i-o stârnise mereu, datorită căreia intrase în vorbă cu ea și o luase de nevastă.

Era, într-adevăr, ceva curios la femeia mignonă din fotografie. Sprijinită de colțul unei stânci, cu valurile translucide ca fundal perfect pentru a-i forma conturul, Florina Mihalache privea molcom spre aparatul de fotografiat cu ochii ei nuanțați în maroniu deschis. Pulooverul bleumarin, mult prea larg, o acoperea ca o rochie hippie, iar părul sârmos, des și greu, scurt până la umeri, îi încadra chipul nelipsit de o oarecare duritate, așa încât părea și mai mică decât ar fi fost în realitate. Cu obrazii proeminenți, gura mare, cu buze la fel de pătrătoase ca maxilarul, nu părea deloc frumoasă, dar se putea ghici în ea ceva deosebit, din fruntea lată și din sprincenele lungi și depărtate. Părea o școlăriță răutăcioasă și în același timp neobișnuită, păstrând o mare putere de expresivitate care, deși nu avea nimic mistic, continua să îl fascineze în permanență pe Victor. El reușise să scrie lucrări monumentale despre trăsăturile și caracterul celor mai ciudați primitivi, dar soția lui rămânea mereu o figură „curioasă”, care, fără să ascundă nimic,

păstra cu naturalețe o caracteristică rămasă fără nume. Da, era într-adevăr o femeie care s-ar fi interesat de „Ciclul uman”, o carte despre cursul simplu și firesc al traiului, pe care îl urmează totii cei din triburile africane, împăcați cu ei înșiși, fără să-și întrebări sceptice ori controversate.

După ce termină sortarea cărților aduse de la facultate în „bune” și „rele”, profesorul se apucă să cotrobaie prin bibliotecă. Mai întâi, liberă o secțiune a unui raft, cea mai vizibilă din sufragerie: oricui ar fi pășit din holul de la intrare în casă, i-ar fi fost imposibil să nu remarce colțul respectiv. Apoi, luă vrac mai multe șiruri de cărți și din sufragerie și din alte camere și le trânti în mijlocul camerei. După ce repetă selecția de „bune și „rele”, le luă pe cele bune și le puse pe raftul liber. Procesul fu anevoios: urmând reguli stabilite de la bun început, Victor nu se putea totuși decide care ar fi cele mai potrivite să ocupe raftul, în ciuda faptului că puteau încăpea acolo duzini bune de volume. Într-un final, se hotărî să le așeze pe mai multe șiruri, să le înghesuie și deasupra celor așezate deja și nu mai lăsă decât un spațiu în care fotografia Florinei a încăput perfect.

A doua zi de dimineată, după ce dădu două telefoane în zadar, Alexandru Grosu intră calm și fără să sune înainte pe ușa descuiată a apartamentului aparținând lui Victor Mihalache. Știa, dar nu știa ce și mai ales de ce. Nu schimbaseră nimic de când biologul intrase ultima oară în casă, înafară de un raft înțesat cu zeci de cărți și portretul Florinei Mihalache, spijinit tocmai acolo. Conferențiarul se apropie de raft cu același pas calm, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Era lăsat un bilet ieșind din una din cărțile puse culcat peste cele verticale. Îl trase de acolo, să poată vedea ce scrie. Patru cuvinte : „Domnișoarei Mănoiu. Inclusiv portretul.” Îl puse la loc, apoi dădu un tur casei. Nici urmă de Victor...

Mary Oliver

Sălbaticul „hăis și cea”

Nu trebuie să fii bun.

Nu trebuie să mergi pe genunchi

regretând câteva mile prin deșert.

Doar să îți lași prostuțul animalul din trup să iubească ceea ce iubește.

Vorbește-mi despre dezamăgirile tale, ca să ți le zic pe-ale mele.

Între timp lumea merge mai departe.

Între timp soarele și pietricelele curate ale ploii se mișcă de-a curmezișul vederii, pe deasupra preriilor și a copacilor denși, munților și a râurilor.

Oricine-ai fi, nu contează cât de singur, lumea se oferă pe sine imaginației tale, te cheamă cu îndemnuri sălbatice, severă și tulburătoare din nou și din nou vestindu-ți locul în familia lucrurilor.

(Traducere *Liviu Ofileanu*)

REVISTA REVISTELOR CULTURALE

POESIS, nr. 255-257, anul XXIII/ 2012

E greu de ales din cele 134 de pagini de hârtie ninse cu aripi de îngeri a revistei conchise de dl. **George Vulturescu**. Ne convingem încă o dată, dacă mai era nevoie, că **Poezis** este o Catedrală a Poeziei.

◆ „o bătrână de peste 90 de ani/ care locuiește lângă cimitir/ stă la fereastră câteva ore pe zi/ și privește către cavoul în care/ soțul său doarme de câțiva ani// viața trepidează în jur dar/ pentru ea/ spațiul și timpul s-au comprimat/ în cei câțiva zeci de metri distanță/ dintre fereastră și cavou” (**comprimare** – **Emilian Mirea**)

◆ Despre op-ul „cartonat cu texte mai noi” (**Viața de fiecare zi la Iași pe vremea lui Daniel Corbu povestită de el însuși** – Ed. Feed Back, 2010) și despre poetul care își pregătește „... marile călătorii/ printre concepte surâsuri întrebări și extaze false/ gânduri de sinucidere/ trandafirii de cârpă ai veacului/ pe străzile unde nu-i nevoie să fii Iisus/ ca să te vândă pe-un pumn de arginți”, dl. **George Vulturescu** notează: „Camera în care lucrează «cronicarul liric» (întâmplător sau nu pe colinele Iașilor) este un punct de o mare energetică, un Kogaion al misterilor, unde poetul convoacă și regizează conjurații la care participă regi și poeți, filozofi și îngeri ai domnului...”

◆ Răspunzând unei întrebări a **Angelei Baciui** despre „ieșirea” noastră în lume, **Lucian Vasiliu** punctează, cu luciditate: „Din punctul meu de vedere, și Lucian Blaga și Matei Vișniec au fost și sunt de... Nobel (dacă l-am păsatra ca reper). Ne lipsesc, precum și altor neamuri, câteodată: coerența, viziunea, credibilitatea. Ne trebuie timp (și este, slavă Domnului) să reconstruim, să rezidăm temeinic. Am distrus cam fără măsură...”

ACTUALITATEA LITERARĂ,
nr. 19-20, anul III (aprilie-mai 2012)

◆ „Citesc în **România literară**, nr. 19, la rubrica **scripta manent** un articol semnat de **Alex. Ștefănescu**, intitulat „**Cauza răului**”, și găsesc, între alte explicații foarte interesante, o frază care ar trebui să dea de gândit multora dintre noi, dar mai ales acelor care fac judecata de apoi a scriitorilor trăitori sub comunism: «Până și un om prins sub dărâmături după un cutremur luptă să-și facă puțin loc ca să respire sau ca să-și miște picioarele strivite. Cam așa am reacționat (sub comunism, n.n.)» Și nu cred că altfel au reacționat ceilalți români. A-i judeca însă pe oameni prinși sub dărâmături, a-i acuza că au făcut orice pentru a scăpa, mi se pare o aberație (**Nicolae Siladze** - **Despre cauza răului și necesitatea binelui**). Autorul conchide: „...se scotocește prea mult în trecut, dar nu pentru a afla cauzele care au generat

răul, ci pentru a înfiera formele sale”. Dar asta ar însemna, spunem noi, un proces real al comunismului și, cu voia dumneavoastră, nici măcar „ultimul pe listă” dintre foștii „tovarăși” (deveniți domni) nu-și dorește așa ceva...

◆ **Remus Valeriu Georgioni** notează (**Caruselul schimbărilor sau Prognostic pe termen scurt**): comentând două articole din revista **Cultura** (**Viitorul la scară mare Cătălin Sturza**, nr. 42 și 43/2011) și **Europa 2061. Exerciții de imaginație** – **Eugen Simion**, nr. 42 și 43/2011): „În anul 150 d. Hr., Ptolemeu număra pe boltă 1123 de stele. Cu 1500 de ani mai târziu, adăugând câteva noi lentile la luneta sa, Galileo Galilei număra 6 600. Iar astăzi marile observatoare astronomice ale planetei estimează 50 de miliarde de galaxii.” Această expansiune într-un spațiu misterios, în care omul spera să-l găsească pe Dumnezeu, n-a făcut decât să ne înstrăineze, să ne rădăcească de noi înșine.. „Urmăriți numai – încheie Remus Georgioni – genul de ecumenicitate practicat în majoritatea conferințelor și congreselor religioase la nivel mondial și veți putea ușor constata cum conținutul canonic al oricărei denominații religioase – nu numai discursul ei public – apare diluat, rărit ca o pătură veche și destrămată.”

◆ „în casa asta nu mai locuiește nimeni de 50 de ani/ străbunicul a lăsat-o moștenire grădinii de buruieni/ i-am făcut toți voia ne/ bunului/ pereții nu sunt clădiți pentru plante pereții sunt clădiți pentru oameni/ ei trebuie să se sprijine/ să-și ascundă trupurile înăuntru când fac dragoste/ să se învârtă în jurul lor căutând răspunsuri/ pereții sunt clădiți pentru a ascunde rușinea și slăbiciunea și nebunia omului” (fragment din poemul **scriitori dintre ape** – 1, semnat de tânăra și talentata **Andreea Teliban**).

◆ În interviul realizat de **Ela Iakab**, prozatorul italian **Roberto Pazzi** îmbracă în purpura cuvintelor comemorarea asfințitului de Luceafăr: „Eminescu e cu totul extraordinar, are adâncime filozofică și forță de inspirație ca orice gigant al liricii europene. Iubește antichitatea și mitologia, Grecia și India unor vârste uitate. Poeziile lui Eminescu mă ating cel mai intens acolo unde sentimentul morții, al Nimicului sunt zguduitoare, pentru viziunea extraordinară a Totului și a golului, contopite într-o singură dimensiune... Numai poezii mari ca **Rainer Maria Rilke**, **Verlaine**, **Lorca**, **Montale**, **Ungaretti** mi-u mai comunicat o asemenea senzație...” S-a auzit și în „debaraua” dumneavoastră, tovarăși?

◆ Superbe, precum o lacrimă de cristal, aceste versuri scrise de scriitorul și artistul plastic polonez **Stanislaw Leon Popek**, la moartea Papei **Ioan Paul II** (traducere **Alexandru G. Șerban**): „Cerule s-a făcut/ despicătură/ Lumea s-a pustiit/ și doar/ a plecat dintre noi/ un singur OM.”

CAFENEUA LITERARĂ, anul X, nr. 5
(112)/ mai 2012

◆ Comentând nominalizarea volumului **nimic**, semnat de Mircea Cărtărescu, la premiile acordate de Observatorul cultural și Radio România Cultural, **Virgil Diaconu** scrie, printre

alte: „Cărtărescu este în mod vizibil un poet **fabricat** de critica literară și de câteva instituții care acordă premii literare, de **USR** în primul rând”. Ne întrebăm și noi, retoric desigur, dacă tot premiindu-l pe autorul **nimicului** și versurile sale „celebre” („*totul era diamant pe atunci/ și dacă oamenii defecau/ făceau diamante, zornăind în closet*”), cei în cauză or fi aflat că există în literatura noastră **Ion Mureșan** sau **Matei Vișniec**, de exemplu. ◆ „Neastâmpărul” Florentina Dalian continuă să exerseze cele o mie de fețe ale visului, cu patima căutătorului de sine. De data aceasta, după proză scurtă, cronică (literară sau despre ale vieții), haiku, eseu etc., autoarea din Slobozia se zboară prin poezie: „*Dacă tot plecați, faceți-o măcar temeinic și definitiv/ numi lăsați regrete siropoase, doruri, promisiuni la revedere la sfântu-așteaptă/ luați-vă mărunișul de viață prin buzunare/ și duceți-vă învârtindu-vă! Ce-aveți? De ce șovăiți?/ Hai mai repede, e ora stingerii/ sentimentelor second-hand! Cine are nevoie de jumătățile voastre de iubire/ de jumătățile voastre de trădare?*”

HELIS, anul X, nr. 5 (109), mai 2012

◆ Formele „fixe” – stelare – ale poeziei lui Ion Roșioru surprind, aproape de fiecare dată, lumea în amurguri incendiate de o luminoasă tristețe: „Din când în când treceau Țiganii c-un urs și-l îndemnau la joc,/ Îndeosebi pe drumul mare și-n piața de la primărie -/ Niciun sătean nepermițându-i să intre-n curte, căci se știe/ Că Moș Martin, conform legendei, aduce veșnic nenoroc./ Primarul se culca pe burtă și ursul îl călca pe șale/ În timp ce o pirandă blondă-i citea destinul în ghioc/ Și toate-acestea spre-a obține ștampila pe patalamale./ Privindu-i cum se pierd în zare, ursar și urs și ghicitoare,/ Mă și vedeam Țigan, la rândul-mi, bătând în tobele murdare./ Azi știu că n-am fost decât ursul purtat în lanțurile tale!” (**Schaltiniena ursului dresat**).

◆ **Dan Elias** ne reamintește că „celebritatea” Codrului Vlăsiei, ascunzîș fabulos de hoți și de spaime, este întrecută de fantomele sale din lumea contemporană: „Îmi aduc aminte cum nu cu foarte multă vreme în urmă mă plimbam și admiram frumusețea dumnezeiască a unor corpuri de pădure unice în felul lor. Unul dintre ele (...) este cel din fostul Parc al lui Barbu Catargiu din Maia, acolo unde Mayer, peisagistul care realizase și Parcul Cișmigiu, proiectează și desăvârșește un parc după coordonatele estetice ale preromantismului european (faimoasa **teorie a parcurilor** de la finele secolului XVIII), pe structura unor stejari din fostul Codru al Vlăsiei. Când „moștenitorii” lui Catargiu au tăiat arborii cu diametre între 1,5 și 2,5 metri, în anul 1995, au lăsat în urma lor buturugi uriașe care arătau, datorită grabei și nesimțirii în folosirea toporului, ca o pădure de biserici trecută prin foc și sabie. Numai că nu turcii, ci aborigenii neaoși tăiaseră de acolo lemne pentru o amărâtă de iarnă.

Specialiștii pe care i-am chemat să evalueze dezastrul au sistematizat informațiile

(Continuare în pag. 24)

(Urmare din pag. 23)

cioturilor ieșind din pământ. Concluzia lor a fost una singură; stejarii retezați aveau vârste cuprinse între 250 și 600 de ani!! Asta înseamnă că în 1488 când Bartolomeu Diaz descoperea Capul Bunei Speranțe, un arbore din Maia avea deja venerabila vârstă de 90 de ani. Unul dintre golănașii mănuitori de drujbă și topor mi-ar răspunde râzând: „Și la ce i-a folosit!”

Nu vom putea redeveni prietenii celorlalte ființe lăsate de Dumnezeu împreună cu noi pe acest pământ decât prin educație. Acum suntem singuri, tot mai singuri și mai nefriciți. (...)

Japonia cumpără o mare parte din lemnul pădurilor noastre. Nimic curios dacă ne gândim că ei consideră natura ca o parte din ființa lor națională. Tradiția shintoistă interzice ruperea florilor din grădină și decoratul cu ele a apartamentelor. Așa și-au dezvoltat o întreagă artă a florilor și a ornamentelor din hârtie, pe care elevii o învață în școli ca un corolar al protejării naturii.

În această jumătate de oră cât am scris aceste rânduri, au dispărut definitiv aproape două hectare de pădure. Să le fie focul ușor!”

DOR DE BASARABIA, anul VII, nr. 34, iunie 2012

◆ Impresionantă evocarea d-lui **I. Popovici** despre cei 3000 de români uciși de grănicerii ruși, în aprilie 1941, la Fîntîna Albă:

„La 1 aprilie conaționalii noștri din Bucovina de nord comemorează pe cei peste 3000 de români, bărbați, femei și copii, uciși pe 1 aprilie 1941 de grănicerii sovietici în apropierea localității Fântâna Albă, în locul numit Poiana Varniței, la trei kilometri de granița cu România.

După instaurarea ocupației sovietice în nordul Bucovinei, etnicilor germani li s-a permis să plece în Germania. NKVD-ul a răspândit zvonul că și etnicii români pot să se repatrieze. Românii au fost sfătuiți să depună cereri la administrațiile raionale. Toată iarna, bieții oameni au depus cereri în mai multe rânduri pentru a scăpa din „raiul sovietic” ce li se arăta cu primele deportări și cote uriașe la produsele agricole.

S-a răspândit zvonul că duminică, 1 aprilie 1941, în sfîntă zi de Paști, va fi un prohod mare la Fîntîna Albă. Aceasta a mobilizat mase mari de oameni din Crasna, Ciudei, Pătrăuții de Jos, Pătrăuții de Sus, Cupca, Ropcea, Adîncata, Suceveni, Carapciu, Prisăcăreni, care au fost anunțați de preoții de la toate bisericile din zonă.

Totodată, „misionari” NKVD au indus și ideea că ar fi bine să meargă la raion în Adîncata pentru a afla despre soluționarea cererilor de plecare în România.

La Adîncata erau adunate mii de oameni de pe Valea Siretului și a Sirețelului. Ei au întrebat la sediul raional despre soarta cererilor depuse și o delegație a lor a fost primită de conducători spunându-li-se să comunice tuturor că cererile n-au fost încă rezolvate. O parte din mulțime s-a îndreptat către satele de baștină, alții însă au hotărît să meargă către Fîntîna Albă pentru a trece granița. La coloana ce se îndrepta către graniță s-au alăturat niște călăreți ce îndemnau lumea să meargă către graniță. Aceștia au dispărut mai târziu. Erau provocatori trimiși anume pentru a îndrepta ro-

mânii spre măcel.

Pentru a se arăta caracterul pașnic al celor adunați, oamenii din satul Suceveni au luat icoanele și prapurii din biserică. Pe cînd coloana mergea prin Suceveni a trecut pe lîngă ea o subunitate de cavalerie formată din soldați cu figuri asiatice. Mergeau prin stînga și dreapta noastră, nu au zis nimic și nu au stîmjenit în nici un fel mersul către Fîntîna Albă.

În Poiana Varniței, un loc dezgolit de copaci aflat de o parte și de alta a drumului ce ducea la graniță, după o somație grăbită, urmată de o salvă trasă în aer, s-a dezlănțuit infernul ucigaș prin trei guri de mitralieră... După încetarea focului mitralierelor au intrat în acțiune cavaleriștii care spintecau cu săbiile oamenii aflați pe șosea, iar cei care fugeau pe cîmp sau intrau în pădure erau urmăriți și vânați ca iepurii.

Toată după-amiaza și seara s-au auzit împușcături, tropotul copitelor, vaiete de durere. Morții au fost încărcăți în care și răniții erau culeși din pădure și aduși legați de cozile cailor. Cu toții au fost aruncați la un loc în gropi comune. Cîțiva supraviețuitori au fost duși la Adîncata și au murit în urma unor torturi groaznice. Familiile care aveau persoane fugite în România sau ucise la Fîntîna Albă au fost primele pe lista deportărilor...” (**Fîntîna Albă - Katyn-ul românesc**)

PAGINI ROMÂNEȘTI ÎN NOUA ZEELANDĂ, anul VIII - nr. 83 - mai 2012

◆ Editorialul semnat de **Cristi Dumitrache** (**Autostrăzile și nordicii coreeni**) face o paralelă sugestivă între drumuri și... rămasul pe drumuri: „*Mergeam odată spre casă, din Royal Oak spre Pakuranga și am observat cum cele două benzi ale drumului se îngustau ca un fermoar pe una singură, semn că se începeau lucrările la drum. Nu mai vorbesc că acest drum arăta foarte bine (cred că în România ar fi fost cotate drept drum de 5 stele), însă drumarii trebuiau să se apuce de refăcut. Să privim acum fazele realizării unei porțiuni de 3 km, în susnumitul cartier din Auckland. Prima seară, aducerea utilajelor; tăierea asfaltului vechi, spălarea și pregătirea noului cofraj de ciment. A doua zi, turnarea unei benzi de beton proaspăt, cojirea celei de-a doua. A treia zi, turnarea celei de-a doua benzi, spre seară marcarea drumului. În a patra dimineață de la începerea lucrărilor, circulația redeschisă. (...) Ceea ce neozelandezii fac, în condiții de calitate maximă, în 4 zile, noi reușim să ducem la bun sfârșit în 91. Tot de zile!”*

◆ **Dan Mihăescu**, în anul 100 al eternității lui nenea Iancu, „expediază” pe adresa răsă-plînsului mioritic o „**Scrisoare lui Caragiale**”: „...Suntem o țară penală, mestere. De la prezență la guvern, toate manganfalele cu funcții sunt în libertate condiționată. Nu știi cum și cât se fură. Răcnesc gazetele de vuiesc Carpații! Și toate oalele sparte le plătește poporul asta de coate-goale, care nu mai visează castele în Spania. Visează căpșuni. S-au înmulțit nesimțîții și proștii și vorba matală: Cu prostia te poți lupta, dar ea întotdeauna învinge!”

VATRA VECHE, anul IV, nr. 6 (42), iunie 2012

◆ Dialogul **Cătălinei Popa** cu marele dramaturg și poet Matei Vișniec este un portret în oglindă al artistului care își caută sinele, cu

detașare, inteligență, credință și patimă („*fac parte din categoria celor care s-au luptat cu ei înșiși cu disperare, ca să-și găsească un stil propriu.*”). În ceea ce privește poezia și teatrul Matei Vișniec le concepe într-o simbioză firească: „*Exista o vreme când dramaturgilor li se spunea «poeti». Dacă mergeți să vedeți mormântul lui Shakespeare la Stratford, veți putea citi pe placa de marmură «aici doarme somnul de veci poetul William Shakespeare». Nu pot concepe în orice caz ideea de scriitură dramatică fără o dimensiune poetică.*”

Iată și o tristă privire asupra României de după decembrie 1989: „*O țară cu multe dureri, cu schimbări spectaculoase dintre care multe în rău, cu o ofensivă incredibilă a dimensiunii religioase, cu pierderea multor repere vechi... România nu a reușit să transforme cei douăzeci de ani, care au trecut de la revoluție, în civilizație.*”

◆ La comemorarea Luceafărului, Nicolae Băciuț notează: „*Nu trebuie citit Eminescu raportându-l la ce s-a scris după el, ci raportându-l la el însuși, la lumea pe care a cuprins-o cu înțelegerea și simțirea sa. Iar pentru cei care se cred sătui de Eminescu și de etichetele puse pe scrisul său, n-au decât să-și asume rețeta lui Nicolae Manolescu : «Trebuie să avem, mai întâi, curajul de a ne despărți de Eminescu, dacă dorim să-l regăsim, să-l apropiem, să-l facem contemporan».*”

PLUMB, anul VIII, nr. 62, mai 2012

◆ În interviul pe care i-l acordă lui **Tănase Dănăilă**, profesorul (de matematică) **Viorel Dinescu** surprinde unul dintre cele mai mari pericole ce amenință școala românească și, implicit, viitorul ființei naționale – tăierea rădăcinilor: „*Poluarea limbii naționale cu tot felul de barbarisme ridicole e mai dărză și mai planificată ca pe vremea lui «învățați limba rusă cântând».* (...) Noi, țaranii, suntem copii ai pământului, nicidecum fermieri cum ne poreclesc acum unii snobi de la putere. dar, desființarea școlilor sătești este un atentat impardonabil. Fără o cultură care să ni se potrivească și să ne reprezinte, suntem doar niște frunze în furtuna globalismului atomic multilateral dezvoltat”.

Poetul Viorel Dinescu este la fel de tranșant, când este vorba despre „genialii și genialele” de serviciu: „*Poezia nu e casă de asigurări sociale, nici sanatoriu de psihiatrie, nici cutia milelor. Poezia este minerit în căutarea filoanelor de aur; unreori le găsești, alteori dai de steril. Ce soartă va avea comora găsită, nu poți ști dinainte. E ca aerul, nu te costă, dar fără el ești mort...*”

◆ **Universitatea de Stat din Moldova** (Facultatea de Limbi și Literaturi Străine) în colaborare cu revista **Plumb** a avut inițiativa lăudabilă de a iniția un concurs național de debut poetic **Prima Verba** pentru tinerii din Republica Moldova. Cei 6 laureați ai concursului sunt: **Maria Fărâmbă, Cioca Doina, Denis Cenușă, Irina Șova, Ana-Mihaela Nuța și Mihai Garabet.**

◆ Tot de dincolo de Prut, o altă voce lirică originală își face loc în paginile revistei băcșoane: „*Ei strigau cu/ pancartele/ Noi ne iubim/ nebun și paradisiac./ Jos, sus!/ Strigau ei,/ Toate culorile/ curcubeului politic/ se revărsau în urbe./ Și noi pictam/ cu Ivan Gogh/ viile roșii,/ albastre, verzi./ Ce cromatic!/ Ivan Gogh,/ Prefericitul/ Ivan Gogh*”

Alexandru JURCAN

(Prezențe lirice în Ediția 2011 a Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”)

Alexandru Jurcan (n. 15 iulie 1948, Dârja/ Cluj). Poet, prozator. Facultatea de Litere, UBB, Cluj. Debut absolut în Echinox cu povestirea Etajele lui Tacu. **Doctor în filologie, 2009. Palmes Academiques, 2009.** Membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Așchie de cruce

Obosită
flămândă de noapte
moartea s-a așezat în fața casei
cu mâini palide pe șorț pătat de vaiete
– Pleacă! mi-a șoptit:
nu-i bine să vezi
să știi
că am și eu suflet
ciopârțit în ruine
deodată a trecut pasărea
lăsând pe sticlă
o așchie din cruce de lemn

Așteptare galbenă

Totul a dispărut
în afara acestei după-amieze
tivistă cu așteptare galbenă –
foamea de tine urcă precum căldura
corabia ta stă în același golf
încărcat de corali –
tu încercuită de un trup arămiu
înoți în direcție opusă... totul a dispărut –
foamea de tine
devine prăpastie

Cortina negrăită

Numai la sfârșitul reprezentației
vor muri fluturii negrați –
până atunci mai poți aduna culori
de pe mantiile lor livide
miroase a dragoste făcută în grabă...
copilul nenăscut ne alungă
vremea noastră a obosit
ca un fluture înspumat
peste viața noastră aplaudată
cade o cortină cât un mormânt

Călare pe un rechin

Unchiul Gheorghe a murit pe un vapor –
uneori era prizonier
alteori soldat cu armă de mușcăi
habar n-avea de somnul atroce al războiului
citea în neștire pe puntea vasului
ba câteodată împlânzea peștii speriați de soare
ori de unduirile ridate ale morții
unchiul Gheorghe purta un cufăr cu cărți
în care lucea și oglinda de ras barba jilavă
poate chiar scrisori îmbunate de la mama
numai că în rama înfocată a memoriei mele
răsare mereu Moartea călare pe un rechin...
înainte de a se căsători cu valurile
unchiul a înghițit cărțile una câte una
explodând în bibliotecă – pește peste
carnea oceanului

Ca o lumânare izgonită

Mi-am pierdut calul cel alb
pe lângă zidul unei cetăți tulburi –
urcam găfâind lutul cel galben
mă privea calul
mă aștepta...
până când și-a zărit perechea
coborând din lună
în giulgiu de iubire

– Alerg – mi-a spus – e vremea mea fără tine
undeva cândva te voi revedea
unul altuia ne vom linge rănila
pe frunze ostoite cu grele nervuri
... pe lutul umed pâlparea genunchilor mei
ca o lumânare izgonită din biserică

Decembrie cu păsări

Toți îngerii au fost chemați
la cina păsărilor albe
pe margine pândeau ciorile
vreo firimitură rebelă
țipătul înăbușit al zăpezilor
ne învelea trupurile
Dumnezeu continua să tacă
în spatele cortinei cerești

Lumina vișinie

Nu mai apare lumina
din dosul zăpezilor –
râul înghețat
și-a pierdut măduva copilăriei –
prezentul stă la pândă
ca un câine credincios
să nu apară
să nu mai apară
lumina vișinie a războiului

Liniște de țărână

Prin cimitir ierburile uscate ard
făcându-mi loc spre căutatul mormânt
sat natal îngropat sub pădăii galbene
dealul-munte promisiune a copilăriei
liniștea de pe urmă
ca o pânză lipicioasă
hai să stăm la taifas lângă crucile căzute
numele noastre n-au fost încrustate încă
ni se mai dă soare de miere
fără nici o iluzie
ne trecem țărâna dintr-o palmă în alta

Mângâiere albastră

Am tot ce-mi trebuie –
(șopti câinele)
un lighean plin cu oase
o găleată cu apă
o cușcă bine ancorată
un lanț solid și lung
am ploi nesfârșite
zăpezi jucăușe
singurătate cu muște putrede
numai că numai că
îmi lipsește o mângâiere albastră!

„Nada”

Dincolo de biserică
o trestie înaltă
pe care moartea
încearcă s-o smulgă
la fiecare miez de noapte
când clopotele adorm
în aburi de aramă –
– „nada” șoptește Goya
din buricul iadului...
– „nimic” repeți tu
ștergând transpirația morții
cu palma de cenușă

Patul natal

Fiecare își va lăsa patul natal
să se întoarcă în țărâna eternă
grijile inutile vor mai sălta o vreme
ca fluturi muribunzi
pajiștile cerului își vor deschide
iar și iar ușile invizibile
te voi aștepta lângă copacul
unde cândva îmi povesteai
tinerețea ta fără bătrânețe

Palmă vișinie

Prietenii cei mai buni
mi-au murit
mâine e din nou duminică
aceeași întrebare bântuie
în măruntaiele mele
paharul e plin –
refuz să-l beau
ultima rază de soare
îmi trage o palmă vișinie
în cimitir lumânările aprinse
Stau de vorbă despre
moartea îndrăgostită de viață

Poezie de porțelan

Aud o respirație neclară
în alte și alte colțuri
în pliuri de singurătate
dincolo de oglinda din baie
picamerul roade
ca în jungla urletelor
cineva vrea să ajungă la mine
cu orice preț
o evidență se țese cu forță
am scăpat poezia de porțelan
peste gresia carnivoră
țândări și zgomote

(Continuare în pag. 26)

(Urmare din pag. 25)

cineva îmi zidește ușa
pe dinafară

Umbra de jad

Un vid respectuos
cinează cu mine în fiecare seară –
lumânările se dau la o parte
cu reverențe de ceară
O umbră de jad
toarnă vin în pahar
s-au topit iubirile
dincolo de orice hotar

Câinele roz

M-a primit în peșteră
clovnul cel galben
atârnat mai apoi de-o flacăra de rubin
mi-a întins lumânarea de aur
o picătură fierbinte
mi-a coborât în suflét
afară mă aștepta Câinele Roz
luptând cu stelele
ce voiau să intre în peșteră

Înainte prăpastiei

Înainte prăpastiei
ni s-a dat buchetul final
tu – rochie de fulgere albastre
eu – alge de naufragiu verde
ultima șampanie arămie
sub dantela cerului gălbui
ce simplu ar fi fost totul
dacă aș fi crezut în vocea hăului
ce bogate ar fi fost nopțile noastre
dacă nu mi-aș fi bătut joc de limite
chiar și acum
vizibila prăpastie mi se pare
gluma lui Dumnezeu –
cât timp EL stă acolo sus
mâinile tale răsădesc mătase
în cenușa sufletului meu

Copilărie răstignită

Văru-meu cu care am copilarit
stă la reanimare
într-un pavilion negru
am cumpărat un spray special
contra morții
stau lângă patul lui –
cum văd coada verzuie a morții
apăs tubul șuierător
moartea dispăre o vreme
„te simți bine?” întreb
„aștept vânturile” șoptește
vânturile... valurile...
ori copilăria răstignită
la margine de drum

Lumină desenată

Pe toți v-am mințit –
prietenii ai mei –
nu v-am vorbit niciodată
despre săgețile înfipte în trupul meu
cămăși largi purtam
să nu vedeți rănilor –
zâmbetele mele roșii
v-au dat putere
să vă împingeți corăbiile
în alte teritorii –
acum când știți adevărul
nu vă pironiți la poale de munte
necuvintele mele închid fructul oprit
lumina cea îndepărtată e
un simplu desen
însă, rogu-vă,
nu vă opriți!

Poetul Gheorghe Istrate a împlinit 72 de ani

Când l-am cunoscut, îngerul trăia într-o
lacrimă împărătească, tocmai în depărtările co-
pilăriei... Blajin și sfielnic, îmi dădea uneori
câțiva fulgi de zăpadă, să îmi cumpăr de-ale zbo-
rului, și de câte ori se întâmpla să mă împiedic,
nătâng, de câte un nor, mă lua de mână și-mi
arăta cărările neștiute ale văzduhului.

Descoperindu-i în buzunarul inimii un
„bilețel” pe care scria: „*vai pruncule zăpada
n-are rost / noi mirosim a păsări care-au fost*”
mi-a fost teamă că treburile îngerești nu sunt de-
cât amăgiri, dar îngerul mi-a spus că e suficient
să închid ochii pentru ca amăgirea să se tran-
sforme în vis.

Și așa am visat o poezie, pe care i-am de-
dicat-o: „*Urmele poetului se pierd către nord... /
Băstinașii singurătății spun / că el le-a dăruit
măști / cu superbe lacrimi pictate... / Altceva, des-
pre el, nu se mai știe, / doar faptul că uneori, /
dincolo de orizonturi, spre Pol / ia foc zăpada!*”

Iar acum, aflând că împlinește 72 de
clipe astrale (născut la 11 mai 1940), știu că ele
nu l-au vindecat de copilărie și cotrobăi prin
amintiri, căutând o bucurie pe care să i-o trimit în
dar. Poate răspunsul (scris dar neexpediat) la scri-
soarea din 2007, în care îmi destăinuia numele nu-
melui lui: „*Mă intimidezi cu acest Dumnea-
voastră care nu ține de biografia mea „intimă”.
Eu mă numesc plurinomial: Gică, Gicu, Gigel,
Gheorghică, Geo, Gheorghe și alte câteva (Ghi-
ghi). Se zice că numele polifonat te împinge în
bătrânețe (oare?). Alege-ți unul dintre toate
aceste apelative în a ne recunoaște fie epistolar,
fie stradalier, fie tavernal*”...

Formal m-am conformat, cât și cum am
putut, dar în gândul meu tot Dumnavoastră a
rămas să se „îngerească”.

Când am plecat din presa buzoiană, l-am
rugat să colaboreze la revista pe care o scoteam
la Mizil. A răspuns prompt: „*Vom colabora, ce
naiba, doar și eu am fost mizilean! Pe vremea
raionării, Limpeziș - satul meu - era încartiruit
în subțioara Fabricii de oțet a Mizilului... Iar, pe
alături, era comuna Baba Ana, matricea lui La-
urențiu Fulga, pare-mi-se Fulga de Jos... nu
prea mai țin bine minte. Dinspre Mizil am amin-
tiri caniculare și birocraticești, de la Miliție, de
la raționalizarea pâinii, ba chiar și-a apei de la
cișmea. Cea mai valoroasă e legătura mea cu
biblioteca raională, unde, prin anii '58 - '59, era
directoare o țigancă foarte deșteaptă, care-și de-
pășea cu mult etnia și căreia, de nenumărate ori,
i-am sărutat mâna delicată și brunie... Cred că o
chema Frusina. Încolo așteptări - ore întregi în-
țepenite la barieră, pentru o ocazie (camioane)
pentru Buzău și apoi Limpeziș (și invers) exe-
cutând un „L” teritorial-administrativ, pentru
aplicarea unei ștampile ori primirea într-o au-
diență scufundată în muțenie absurdă. Și, totuși,
la chioșc găseam „Gazeta literară”, „Contem-
poranul” și „Luceafărul”, care-mi însămânțau
sufletul și așteptatul.*

*Acolo am fost dezbrăcat gol-pușcă la în-
corporare, pentru examen medical, cu o echipă
limpezișiană, majoritatea țigani. După exami-
nare al cărei rezultat l-am primit abia spre seară
(„Apt pentru incorporare!”), a trebuit să înnop-
tez până la ziuă în sala de așteptare a gării, un-
de am împărțit o canapea cu un tânăr poet sur-
do-mut, care mi-a lăsat ca amintire hieroglifile
lui pe câteva foi de caiet, aflate și acum în arhiva
mea. Și ultima amintire mizileană: ars de sete,
m-am strecurat într-o curte unde susura o ciș-
mea, și când mi-am aplecat buzele spre firicelul
salvator, de după ușa unei polate a năvălit spre
mine o matahală de babă, înarmată cu o mătură,
înjurându-mă că-i beau banii de apă...*

*Ba, încă o amintire „vișoroasă”. În 1959,
eram bibliotecar comunal în Glodeanu Sărat,
când directorul bahic Dăscălescu al școlii ge-
nerale m-a delegat, cu două căruțe trase de cai
sănătoși, să aduc de la Mizil lemnele pentru iar-
na care bătea la ușă...*

*Acolo-n depozitul marginal al urbei, am
fost nevoit să mă bat, cu biciul, cu hoții garoi ca-
re ne cardeau lemnele din căruță, după cântărire
(și aia „mioapă”). Pe drumul mizilean de în-
toarcere ne-a surprins un viscol subit (plecasem
pe soare dulce), c-a trebuit să cerșim un țol de la
o casă de creștini (din Amaru?), după care am
fost bolnav de plămâni câteva săptămâni.*

*Iată cam cum s-au petrecut adoles-
cențele noastre post-liceale, cu parfum de Mizil.
Oricum, un orășel simpatic, despre care am tot
povestit cu maestrul Geo Bogza mai multe sute
de minute decât în celebrul lui reportaj...*

*Și, uite, așa îmbătrânim, dragă prietene,
inutilitate totală pe care nici literatura n-o mai
poate salva... Acolo nu aveți echipă de fotbal?
Nu!... Atunci, hai... Fabrica de oțet!”*

limită

eu port mereu un fel de frică-n voce
rostogoliri desprinse din abis
stau îngropat cu toată viața-n vis
ca un copil în slava lui precoc

lumina Doamne n-are început
eu sunt fragmentul ei dinspre tăcere
sunt plumbul ce refuză prins în cnut
să taie-n trup cămașă de durere

eu Doamne tot mai traversez recrut
războaiele virtuții ce se cere
cu sufletul captiv într-un sărut
cu-otrava armelor prelinsă-n miere

la adăpostul vieții mele
se-ntâmpă-n întuneric stele...

mă scald cu moartea în aceeași gărlă

și-ntoarce proza fața-n poezie
cuvintele se retranscriu punctate
e-atâta secetă-n eternitate
și-atâta mâl în ritm și-n simetrie
mai sunt multiple semne nevisate
și-n spațiu plânge-atâta veșnicie
că însuși Dumnezeu în ceruri scrie
cu verbe de sinceritate
e-o transparență suplă visătoare
bibliotecile foșnesc în somn
cu fiecare literă mă-ntomn
în sucul-spasm al fructelor amare
mi-e timpul scurt cât pleopa de șopârlă
mă scald cu moartea în aceeași gărlă...

Gheorghe ISTRATE

Concursul Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia” (EDIȚIA A VI-A)

◆ Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” și Primăria Orașului Mizil organizează ediția a VI-a a *Concursului Național de Literatură „Agatha Grigorescu Bacovia”*.

◆ Regulament

Participanții vor trimite, până la data de 1 septembrie 2012 (data poștei):

Pentru **SECȚIUNEA POEZIE** - maximum 15 poezii, încadrate în format „A4” (cel mult 8 pagini culese cu Times New Roman, corp 14, obligatoriu cu diacritice), pe suport electronic (e-mail sau CD).

Pentru **SECȚIUNEA PROZĂ** - maximum 12 pagini format „A4”, culese cu Times New Roman, corp 14.

Pentru ambele secțiuni textele se semnează cu numele real (dacă autorul dorește să fie publicat sub pseudonim va specifica acest lucru). Se anexează un CV, care va cuprinde, obligatoriu adresele de corespondență (domiciliul, e-mail, nr. de telefon) și o fotografie (format carte poștală) în JPEG sau TIF.

CD-urile expediate prin poștă se trimit pe adresa: *Asociația Culturală Agatha Grigorescu Bacovia, str. Agatha Bacovia, nr. 13A, Mizil, județul Prahova.*

Textele prin e-mail vor fi expediate la adresa:
lucian_manailescu@yahoo.com

Vom confirma primirea textelor imediat ce acestea ne-au parvenit.

Atenție! – nerespectarea regulamentului atrage după si-ne eliminarea din concurs.

Juriul va acorda Marele Premiu, câte trei premii pentru fiecare secțiune și mai multe mențiuni.

Câștigătorii vor fi anunțați din timp pentru a participa la festivitatea de premiere, urmând să confirme prezența. În cazul neprezentării la festivitate premiul se redistribuie

Vă rugăm să trimiteți materialele de concurs cât mai repede, pentru a evita situația din 2011, când membri juriului au fost nevoiți să citească, în două săptămâni, câteva mii de pagini.

Succes!

Melania CUC

TABLETE DE SCRITOR

Distanțe

Lovesc cu umbra fereastra, dincolo de care doarme fericirea uitată a lumii. Numai eu stau la marginea pervazului încărcat cu mușcate sălbatice, pun alte aripi de privighetoare pe moartea veacului, care... mă vede și trece mai departe prin aburul costeliv al înserării de iunie.

Sunt la distanță egală între răbare și nerăbdare, la răscrucea destinului care scârțâie ca un car prea încărcat cu legende și sânziene regale. Ce vajnic învârt boii osia luminii prin zloata celestă și cum mai chiuie căruțașii când iese din șutul mineritului verii!

Evadează lumea modernă din regnuri. Se nasc monștrii celebri și îngeri țipă după lingurița de argint a semnelui întrebării. Ce zgomot, ce haos e astăzi în simțuri și cum se mai stinge ozonul prin codrii cu brazii mai supli ca un băț de chibrit!

Undița dorinței, pe care urcă îngerii și nebunii, rămâne un fir de păianjen, nojița de care se spânzură prizonierul umanității ce mă ceartă că plâng.

Perspective

Când cel ce uită și nu mai iubește cămașa luminii, îngenuncheză pe bucăți de zahăr topit a uimirii. Arde genunchiul, mierea roade celula în care eu odihnesc ca în strană de aur, uitând pentru o vreme umilințele pe care le mai am de împlinit.

Din perspectiva bulgărelui de zăpadă, din colțul ochiului prin care trec tramvaiele cu caii puterii în care nu mă mai încred pe dea-ntregul, sunt numai un soi de arbore cu rădăcina străbătând continentele imaginare ale unui vis ce respiră prin porii palmelor cu care, zi de zi, scriu.

Mintea mea nu se ridică la înălțimea care ar pute-o slava de porprie-i diluare, aburul îmi iese prin pori și... știu că-i numai semnul la care să stau mai departe, în stația prin care trec limuzine de lux și birje încărcate cu amintirile și mucegaiurile altui veac cu bune și rele gata-ncepute.

Așezate una lângă alta, mâinile mele nu mai cuprind zarea pe care agățam la uscat soarele și luna, speranțele cele mai strălucitoare ale unui lucru comun dar nefolositor.

Scheme și steme căzute pe orbita toamnei veștede, stau pe ultimul palier al zidirii din care Dumnezeu ne vede și ne crede, ne iartă datoriile de război dintre noi și noi.

Revista Fereastră

Publicație editată de: Asociația Culturală „Agatha Grigorescu Bacovia” - MIZIL

Cod fiscal: 230324460; Cod IBAN: RO60RZBR0000060010080523, deschis la “Raiffeizen Bank” - filiala Mizil

Redacția

Str. Agatha Grigorescu Bacovia”, nr. 13A

Telefoane: 0244251144; 0722653808 - director; 0769210763 - redactor șef;

E-mail: lucian_manailescu@yahoo.com

Director: Emil Proșcan, Redactor șef: Lucian Mănăilescu

Grafică și fotografie: Albrecht Dürer (pag. 17); Gheorghe Ciobanu (pag. 17); Lazar Dubinovski (Bustul lui Eminescu - pag. 1); Vlad Turburea (pag. 1, 3); Lucian Mănăilescu (pag. 8, 9, 13, 17, 19, 20, 22, 26, 28)

Autorii materialelor publicate răspund în mod direct de conținutul acestora. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază

Abonamentele pot fi făcute pe adresa redacției. Costul unui abonament este de 5 lei pe număr (minimum 3 numere), incluzând și cheltuielile de expediere. Contravaloarea abonamentului va fi achitată fie prin mandat poștal (pe adresa redacției), fie prin virament, în contul nostru, reproduș mai sus. În cazul în care ați făcut abonament anunțați, prin e-mail, redacția.

Diniș Adrian

Flori de cancer pentru tine

Plouă, nu mai trebuie să spăl mașina.
dede scoate și ea farfuriile nespălate
afară în ploaie. Vezi, nu e un motiv
de tristețe ploaia prin care mă plimb
cu mâinile în buzunarele hanoracului
unde te port ca într-un marsupiu.
Și mă gândesc că, da, aș putea fi
un monstru de tată care să aibă uter
doar pentru tine ca să te nască
pe tine și copii pe care n-o să-i ai.
Malformația mea congenitală
putea să înflorească și în altceva
decât cancerul.
Pe RMN- Flori de cancer pentru tine.
Nu te uita la mine ca la un monstru.
Lovește-mă.
Din mine cad bomboane ca dintr-un piñata.
Din mine cade ploaia. Dedică-ți ploaia.
Am făcut să plouă pentru tine
așa cum odată o femeie mi-a zâmbit
și eu am făcut să ningă.
Copacul îți întinde la fereastră
un buchet de flori de cireșe,
preferatele tale, chiar dacă ești alergică
la căpșuni eu tot cred că pierzi ceva
ursoaica mea tristă, înnebunită
de cântecul ăsta
ca de un câine care aleargă-n juru-i
dede e genul care se va urca în copac
fără să-i pese că nu va mai putea
să se dea jos,
fără să-i pese de logica poemului meu
ursoaicele nu se pot urca în copaci
dede, mi-ai adus circul în poezie
și ursul care merge pe bicicletă
pe un fir de sârmă jonglând cu portocale
Despina, mi-ai spus
că o să mi te arunci în brațe când ai tu chef
te-ai hotărât în care prăpastie?
tu ești departe, departe
eu sunt singur, singur
singur ca un cuvânt neinventat
aici tot timpul îmi dau ceasul înainte
sau înapoi cu o lună
și nu se întâmplă niciodată nimic
hai să terminăm totul
moartea e cel mai puternic afrodisiac
în loc de taxi luăm un inorog sau un centaur
și ne ducem departe, departe
singuri, singuri.

Întoarcerea din Infern

Cameră plină de oameni reali cu inimi
imaginare
cameră plină de flori ca un spital, ca un cimitir
cu tapet alb peste ziare
cu atentatele din lume și cu fotbal
cu soneria scoasă și o ușă metalică
pe care n-o deschid decât dacă merg la pâine
cândva cineva va spune cuiva despre mine
aici n-a locuit nimeni

O lumânare pe apă

uiți apa la baie deschisă
uiți că trebuie să iubești la rândul tău
și deodată cineva moare din cauză că uiți
aragazul deschis

dragostea mea a uitat
veneile deschise
dragostea mea mi-a croșetat din vene
un pulovăr de sânge
pe care-l port toată viața
pe dedesubt

pulovărul ei ține de cald
și de frig și de carne

pulovărul ei de sânge
e atât de frumos încât nimeni
nu-și dă seama că e un pulovăr de sânge

așa că nimeni nu privește îngrozit spre mine
când rămân doar în pulovărul ei de sânge
că port un pulovăr de sânge

minunați de frumusețea lui
mă întreabă de unde am pulovărul ăsta
vrem și noi unul
sau măcar împrumută-ni-l

dar eu am grijă ca nimeni
să nu pună mâna pe sângele ei

și ce altceva? iarna asta
niciun colindător nu mi-a bătut la ușă
și niciun fulg nu m-a atins

am vrut să ningă și n-a nins
când a început a nins fără oprire
și am vrut să se oprească
ninsoarea
am vrut să se oprească
sângerarea

am vrut să salvez cerul
în fiecare dimineață
avea gâtul tăiat

e vina mea că
nu m-a lătrat niciun câine
și nu te gândești la mine

nici ura n-am meritat-o
atunci

și în fiecare seară
trebuia să îmi câștig somnul
numărând seringi și înțepături
pe piele ninge cu toată cocaina din lume
dar trebuia să îmi câștig somnul

și dimineața soarele cu dinți
îmi zâmbea cu dantura spartă

și eu am întrebat că cine
i-a tăiat gâtul cerului
și soarele mi-a spus că pot să-l torturez iar
toată ziua că eu i-am tăiat gâtul cerului

Georgiana, îți pun lumânări
la vii în speranța că poate
o să-mi pui și tu una acolo
la morți și tot mă voi bucura

Georgiana, e ceva timp
de când ți-am jurat ură eternă
până când moartea ne va despărți
dar a făcut-o deja Despina

care e mult mai frumoasă
decât moartea

Despina, nu știu câți păianjeni
sau cât de veninoși
au țesut rochia ta de mireasă
și ne-au cununat în ură eternă

știu doar că
de pe una din cele șapte coline ale Iașiului
pot vedea ca de pe lună Zidul Chinezesc

sau măcar New York
orașul care nu doarme niciodată
aproape la fel ca mine
orașul luminilor

știu că tu ești undeva acolo
o lumină aprinsă
pe care mă duci s-o văd
în fiecare seară

o lumânare pe apă
pe lângă care vântul își ține palmele în jur
cu grijă să n-o stingă

Snapshots

1. pe strada din casă noaptea pășesc
pe vârfului

nu vreau să fac niciun zgomot
dar ușa scârțâie îngrozitor
oasele încep să-mi trosnească

atunci liniștea devine cel mai de temut
dușman

și aș da orice pe smiorcăiala
unei mâțe când e ucisă de șobolani

cineva mă trage de mânecă
îmi ascund în buzunare
mâinile pline de sânge și de bomboane

în toată mizeria asta de viață
moartea mă ceartă ca o mamă

(Urmare din pag. 1)

Ceașca de ceai

Pe stradă trece acum o fată cu pași
negrăbiți. Oare de ce dimineața toți oamenii
se grăbesc? Fata ce sparge acum aerul di-
mineții nu se grăbește... Merge ca și cum ca-
pătul lumii ar trebui să fie aici, pe strada
mea. Zâmbetul îi e risipit în tot ce există!

Merge ca și cum eu n-aș fi, n-aș
exista... Trece prin dimineața de pe strada
mea. Și ea are zilele ei în șir indian. Nu se
grăbește. Adică merge încet ca și cum ținta
nu ar exista. Nimeni nu ar trebui să se gră-
bească! Totul până la urmă devine un șir in-
dian...

Zilele așteaptă înșiruite să le trăim;
noaptea ne trece dincolo, în neatingere... Ne
botează în vise. Ne supunem fără comandă!
Nescufundarea în vise ar face totul mahmur,
fără rost. Fără dimineață... Fără respirație...
Fără pași...

Firese, cu simțământul libertății îmi
sorb aerul ultimei dimineți. Cea pe care o tră-
iesc este întotdeauna ultima. Acum când
scriu este dimineață. Și îmi pasă! Pașii fetei
s-au transformat, deja, în ecou, iar eu mă
pierd în neantul puterii mele de atingere și
înțelegere...

16 iunie 2012 - Deasupra norilor